

BUTLLETÍ OFICIAL DEL BISBAT DE MENORCA

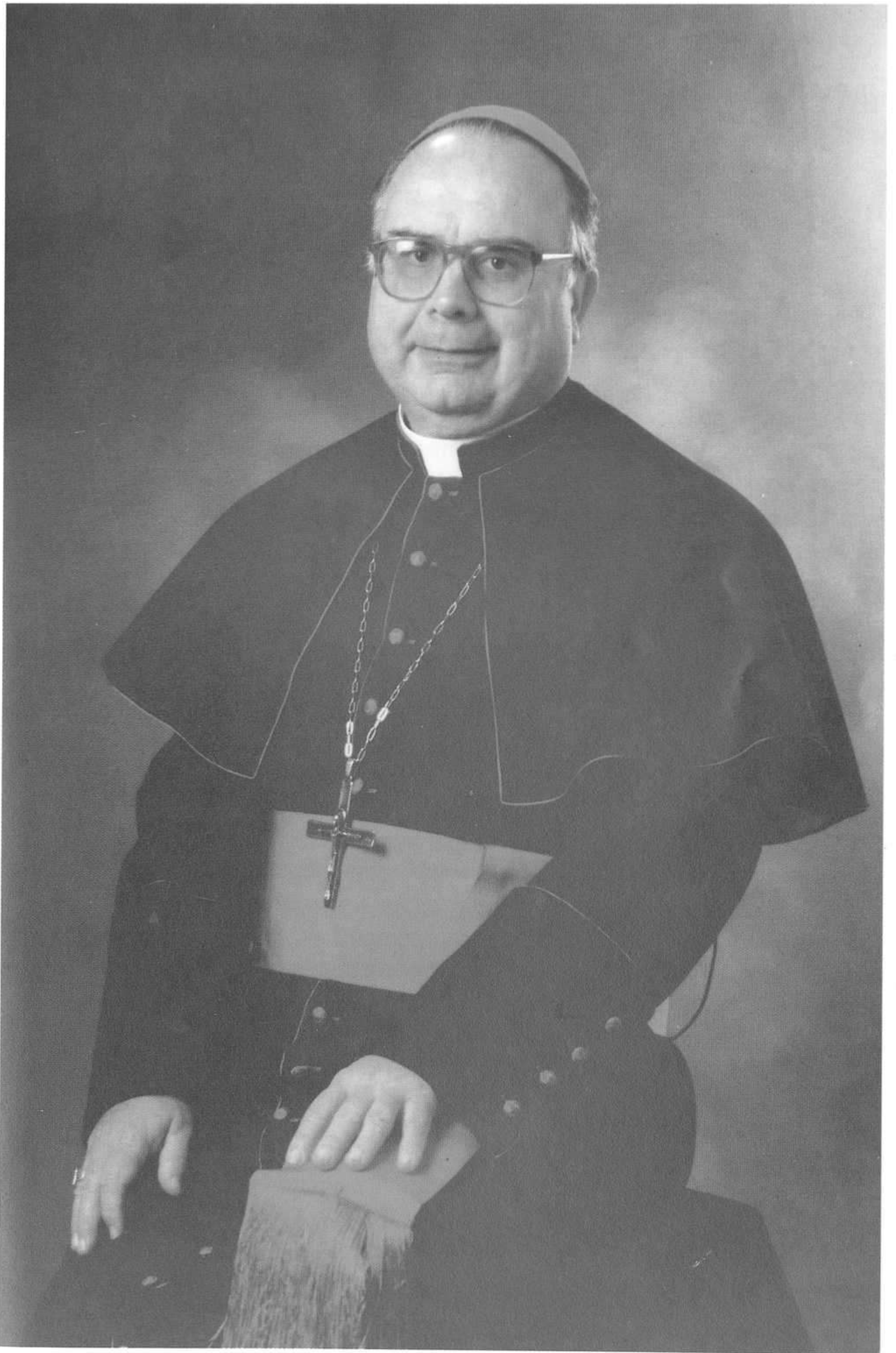
SETEMBRE - DESEMBRE 1991

Butlletí Oficial del Bisbat de Menorca

SUMARI

— Fotografia de l'Excm. i Rvdm.	5
— Nomenament de l'Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe Francesc Xavier Ciuraneta Aymí com a Bisbe de Menorca	7
· Notícia de l'Osservatore Romano	
· Biografia de l'Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe	
· Butlla apostòlica del nomenament episcopal	
· Lletres apostòliques autoritzant l'Ordenació	
— Ordenació Episcopal de l'Excm. i Rvdm. Francesc Xavier Ciuraneta Aymí	
· Homilia de l'Excm. i Rvdm. D. Mario Tagliaferri, Nunci Apostòlic	
· Reportatge gràfic	
· Al·locució del Sr. Bisbe	
· Crònica de l'Ordenació episcopal	
— Secció oficial	27
* Prelat	
Homilies	
1. Homilia del Santuari de la Mare de Déu del Toro	
2. Homilia a la Parròquia de Santa Maria de Maó	
3. Homilia en l'Eucaristia de l'inici de curs del Seminari	
4. Homilia a la Santa Església Catedral en la solemnitat de Crist Rei	
5. Homilia a la Santa Església Catedral en la festa de la Capella Davídica	
6. Homilia a la Santa Església Catedral en la solemnitat de la Immaculada	
7. Homilia a la Santa Església Catedral en l'Eucaristia de la mitja nit de Nadal	
Comunicacions	
Visita ad Limina	
Als preveres	
* Vicaria General	
· Preparant l'ordenació episcopal del nou bisbe	
· Pla pastoral per als mesos octubre-desembre 91	
· Pla de formació del clergat 1991-92	
· Dia de l'Església Diocesana	
* Secretaria General	
· Decret de nomenament del Vicari General	
· Decret d'aprovació dels nous estatuts del Consell presbiteral i col·legi de consultors	

- Estatuts i reglament del Consell presbiteral i col·legi de consultors de la Diòcesi de Menorca
- Decret de nomenament dels arxiprestos
- Decret de constitució del consell presbiteral i col·legi de consultors
- Decret de nomenament del consiliari general de l'Associació Diocesana d'Escoltisme
- Ordenacions sagrades
- Nova Mare Abadessa
- In pace Christi
Rvnd. Bartomeu Febrer Florit
Sor Llucia Riudavets Carreras
Hno. Justo Martín Marí
- * Institucions diocesanes
 - Col·legi de consultors
 - Acta de la reunió del Col·legi de consultors del dia 22-X-91
 - Seminari Diocesà
 - Al·locució del Sr. Rector en la inauguració del curs al Seminari
 - Delegació Diocesana de Catequesi
 - Ser catequista, avui
 - Delegació Diocesana d'Ensenyança
 - Informació
 - Relació de poblacions i al·lumnats que han demanat ètica i religió
 - Delegació Diocesana de Litúrgia
 - Festa de la Immaculada 1991
 - Delegació Diocesana de joventut
 - Viure i transmetre Jesús, aquí i ara
 - Calendari de les activitats de la delegació
 - Equips de la Mare de Déu
 - Pla de curs
- * Arxiprestats
 - Trobades dels Consells pastorals parroquials
 - Paraules del Sr. Bisbe
 - Intervenció del Sr. Vicari General
- Secció informativa 82
 - Activitats del Sr. Bisbe
 - Crònica Diocesana
- Secció documental 88
 - Discurso del Papa a los obispos de las provincias eclesiásticas de Valencia y Valladolid, España.
 - Declaración final del Sínodo especial para Europa.

NOMENAMENT I ORDENACIÓ DE L'EXCM. I RVDM. FRANCESC XAVIER CIURANETA AYMÍ COM A BISBE DE MENORCA

COMUNICAT OFICIAL DEL NOMENAMENT DEL SR. BISBE «OSSERVATORE ROMANO» (13 DE JUNY DE 1991)

— Obispo de Menorca (España) al sacerdote **Francisco Ciuraneta Aymí**.

Francisco Ciuraneta Aymí nació en Palma de Ebro, provincia de Tarragona y diócesis de Tortosa (España), el 12 de marzo de 1940. Recibió la ordenación sacerdotal el 28 de junio de 1964. Ha sido prefecto de disciplina y profesor en el seminario diocesano; vicario en la parroquia de Flix; administrador parroquial de Villalba de los Arcos y Puebla de Masaluca; arcipreste de Amposta; vicario general sustituto y vicario episcopal para la pastoral, cargos estos últimos que desempeñaba actualmente.

BIOGRAFIA DE L'EXCM. I RVDM. FRANCESC XAVIER CIURANETA AYMÍ

Mons. Francesc Xavier Ciuraneta Aymí nasqué a La Palma d'Ebre (província de Tarragona i bisbat de Tortosa) el dia 12 de març de 1940 essent el segon i últim fill d'una família pagesa. Cursà els primers estudis en el col·legi que les carmelites Missioneres Teresianes tenien a la localitat. Després passà a l'escola pública. A l'edat de 12 anys ingressà en el Seminari Diocesà de Tortosa, on cursà tots els estudis eclesiàstics. Fou ordenat prevere pel bisbe menorquí Mns. Manuel Moll Salord el 28 de juny del 1964.

És llicenciat en Teologia Dogmàtica per la Facultat de Teologia de Catalunya. Ha exercit el seu ministeri sacerdotal com a superior del Seminari Menor de Tortosa (1964-1965); fou vicari de Flix (1965-1970), rector de Vilalba dels Arcs i encarregat de Pobla de Massaluca (1970-1974), arxiprest de la Parròquia de l'Assumpció d'Amposta (1974-1981). Vicari Episcopal de l'Apostolat Secular i Vicari General Substitut del Bisbat de Tortosa (1981-1990), Mons. Francesc Xavier Ciuraneta fou Secretari General i, per tant, el braç dret del Bisbe Ricard M. Carles en el Sínode Diocesà que aquest convocà a Tortosa (1984-1988).

Ha exercit la docència com a professor de Teologia Dogmàtica en el Seminari Diocesà i en l'Escola de Teologia per a Religioses, de Tortosa (1979-1989).

Un camp molt concret de la seva acció pastoral ha estat l'apostolat matrimonial i familiar com a consiliari de la Delegació Diocesana de Pastoral Familiar (1979-1989) i consiliari de base i de sector dels Equips de la Mare de Déu.

En ser nomenat bisbe de Menorca estava a Barcelona exercint el càrrec de Secretari Particular de l'Arquebisbe Ricard M. Carles.

BUTLLA APOSTÒLICA DEL NOMENAMENT EPISCOPAL

Joan Pau Bisbe Servidor dels servidors de Déu

al dilecte fill FRANCESC CIURANETA AYMÍ, que exerceix el càrrec de Vicari General i de Vicari Episcopal per a l'Acció Pastoral a la Diòcesi Tortosina, Bisbe electe de Menorca, salut i Benedicció Apostòlica.

Traslladat a la Seu Catedral Solsonina el Venerable germà Antoni Deig Clotet, estant vacant la Diòcesi menorquina i igualment essent necessari posar al front de la mateixa un Pastor apte, jutjant que tu, estimat fill, estàs dotat de qualitats insignes i perit abundantament en les coses sagrades, com igualment en les humanes, hem pensat destinar-te per a regir-la. Segons el consell, idò, de la Congregació pels Bisbes i usant de la nostra potestat et nomenam, segons la norma del dret convingut, Bisbe de l'Església Minoricense, amb tots els drets i obligacions. Permetem certament per a que rebis l'ordenació per qualsevol Bisbe catòlic fora de Ciutat de Roma, observades les lleis litúrgiques, feta abans la professió de fe i també el jurament de fidelitat a Nos i als Nostres Successors, essent testimoni qualsevol Bisbe de recta fe, aplicades les fórmules dels quals tindràs cura d'enviar-les prest a la Congregació pels Bisbes, signades i segellades segons la costum. A més manam que d'aquest nomenament facis sabedors el clergat i el poble menorquí; als quals estimadíssims fills exhortam que et rebin de bon grat i permanesquin ben units amb tu. Finalment, fes, estimat fill, en compliment del gravíssim càrrec pastoral que de tal manera diligentíssimament actuis que els teus fidels cresquin dia a dia en la fe, l'esperança i caritat, diligents sobretot en l'oració, que és un hàbit de familiar amistat, freqüent col·loqui interior i comunió amb Aquell, pel qual sabem que som estimats (Cfr. Sta. Teresa d'Avila Castell Int. Morada 1,1,3).

La gràcia i la pau del qual siguin sempre amb tu i amb la teva Església de Menorca, estimadíssima de Nos. Donat a roma, suvora de Sant Pere, el dia dotze del mes de juny, de l'any del Senyor mil noucents noranta-u, tretzè del Nostre Pontificat.

Joan Pau II
Àngel Lanzoni, Proton. Apost.

LLETRES APOSTÒLIQUES AUTORITZANT L'ORDENACIÓ

NUNCIATURA APOSTÒLICA A ESPANYA N. 7656/91

MARIUS TAGLIAFERRI, ARQUEBISBE TITULAR DE FORMIA, NUNCI
APOSTÒLIC A ESPANYA

Declaram i donam fe que Sa Santedat el Papa Joan Pau II ha nomenat el
nostre Germà, l'Excel·lentíssim i Reverendíssim

MONSENYOR FRANCESC XAVIER CIURANETA AYMÍ

Bisbe de la Diòcesi de Menorca, vacant per trasllat de l'Excel·lentíssim
Monsenyor Antoni Deig Clotet a la seu de Solsona, amb tots els drets, facultats
i obligacions inherents al dit càrrec.

Alhora, en virtut de les facultats atorgades per la Santa Seu, autoritzam
l'Excel·lentíssim Monsenyor Francesc Xavier Ciuraneta Aymí perquè pugui
rebre l'Ordenació Episcopal i prendre possessió canònica de la Diòcesi de Me-
norca, encara que no hagin arribat a les seves mans les corresponents Butlles
Apostòliques.

Presenti's i llegeixi's aquest Document en la cerimònia de l'Ordenació
Episcopal i en la presa de possessió canònica, de conformitat amb el Cànon
382, paràgrafs 3 i 4.

Signat: Mario Tagliaferri, Nunci Apostòlic i Joseph Chennoth, Consejero
hi ha un segell que diu: NUNCIATURA APOSTÓLICA-MADRID

HOMILÍA DEL SR. NUNCIO

Queridos hermanos en el Episcopado,
muy querido hijo,
hermanos sacerdotes,
Excelentísimas autoridades,
queridos hermanos y hermanas:

Os saludo de corazón a todos, y deseo deciros que es para mí muy grato
volver a esta tierra de Menorca, que ya tuve ocasión de visitar con motivo de la
fiesta del patrono de esta querida diócesis, San Antonio Abad, y de la que
guardo un hermoso recuerdo. A todos cuantos participáis en esta celebración,
y a todas las gentes de esta noble tierra balear quiero transmitir el afecto y la
bendición del Santo Padre.

De nuevo me encuentro entre vosotros, y la ocasión de hoy es particular-
mente gozosa para mí, y sin duda también para vosotros, y para toda la Igle-

sia. El motivo de este gozo es la ordenación episcopal de vuestro nuevo pastor, que hace viva y presenta la promesa del Señor Jesús antes de subir a los cielos: «Yo estaré con vosotros todos los días, hasta el fin del mundo». Nuestro gozo, en efecto, es grande, porque el Señor Jesús no deja de cumplir esta promesa suya a través de los pastores, que consagra y envía a su pueblo para ser su presencia viva, cercana y visible, su presencia salvadora. Una vez más, queridos hermanos, podemos experimentar ese amor de Dios, «cuya delicia es estar con los hijos de los hombres».

El obispo representa a Cristo en medio de su pueblo. Como acabamos de escuchar a San Pablo, Dios mismo estaba en Cristo reconciliando al mundo consigo, y a los pastores de su Iglesia Jesucristo ha confiado su misma misión, el ministerio de la reconciliación, de modo que el Apóstol puede decir: «Por eso, nosotros actuamos como enviados de Cristo, y es como si Dios mismo os exhortara por nuestro medio».

Damos, pues, gracias al Señor, y le bendecimos, porque Él no abandona nunca a su rebaño, sino que permanece con nosotros a través de los obispos, sucesores de los Apóstoles, que en el sacramento del Orden han sido configurados con Cristo Cabeza de su Cuerpo que es la Iglesia. A través de los obispos, en comunión con el Vicario de Cristo y los demás obispos, es Cristo mismo quien enseña, santifica y gobierna a su pueblo santo. Con el salmista, bien podemos glorificar al Señor, respondiendo a su invitación: «Proclamad conmigo la grandeza del Señor, ensalcemos juntos su nombre. Yo consulté al Señor, y me respondió, me libró de todas mis ansias». El Señor responde a nuestra súplica, atiende a nuestros deseos más profundos. A través del ministerio del obispo, y quiera Dios que a través de su vida entera, es Cristo mismo en persona el que está en medio de nosotros enseñando, santificando y guiando nuestras vidas a la plenitud para la que hemos sido creados. Así nos libra de todas las ansias de nuestro corazón. Hoy, pues, en este día de la ordenación de su nuevo obispo, la Iglesia particular de Menorca tiene motivos grandes para sentirse feliz, y la Iglesia universal se une a esta alegría.

La Palabra de Dios que acabamos de oír nos ayuda a percibir más hondamente los motivos de esta alegría. En esta celebración las palabras del profeta Isaías adquieren nueva vitalidad, hoy se realizan de modo concreto y visible en la persona del nuevo pastor, como un día se realizarán en Jesucristo. Querido hermano Francisco, con profundo estupor, y al mismo tiempo lleno de confianza, repite en tu corazón las palabras del profeta: «El Espíritu del Señor está sobre mí, porque el Señor me ha ungido. Me ha enviado a dar la buena noticia a los que sufren». No hay tarea más hermosa que ésta de anunciar a los hombres la buena noticia de Jesucristo, la buena noticia de su salvación. Gózate en esta elección de Dios «para proclamar el año de gracia del Señor... para

consolar a los afligidos... para cambiar su ceniza en corona, su traje de luto en perfume de fiesta, su abatimiento en cánticos». Eres enviado «a los afligidos», que en realidad es un modo de decir «a todos los hombres», pues nadie en este mundo está libre de la aflicción. Y es que la misión pastoral de la Iglesia no conoce límites, porque en ella se actualiza para cada región de la tierra, y para cada siglo, el designio salvador de Dios, «que quiere que todos los hombres se salven y lleguen al conocimiento de la verdad». Ese designio salvador ha sido realizado de una vez por todas por Jesucristo Redentor, pero Cristo ha encomendado su anuncio, y la administración de la fuente de vida que brota del acontecimiento redentor, y la edificación de la familia que vive de esa vida, a los apóstoles, y a sus sucesores los obispos: «Id al mundo entero y proclamad el Evangelio a toda criatura».

Pero, ¿cómo llevar a cabo esta tarea? ¿Acaso no desborda nuestras fuerzas humanas? En efecto, todos nosotros hemos de reconocer nuestra pequeñez y nuestra incapacidad, pero lo que no es posible para nosotros es posible para Dios, que te ha elegido para revestirte del Espíritu Santo y el poder de Cristo, por la ordenación episcopal. Por ella, Cristo mismo toma posesión de tu vida entera, querido Francisco, para que sea Él, el único a quien se le ha dado todo poder en el cielo y en la tierra, el que a través de tu persona lleve consuelo a los afligidos y haga accesible la Redención al pueblo que Él mismo te ha confiado. Abre, pues, tu vida, querido hermano, a la gracia de Cristo, «el único nombre que se nos ha dado bajo el cielo en el que podamos los hombres ser salvos», y al don del Espíritu. Esa gracia y ese don serán tu fuerza.

Estas reflexiones nos llevan de nuevo al texto de San Pablo a los Corintios: «Dios mismo estaba en Cristo reconciliando al mundo consigo... y a nosotros nos ha confiado el ministerio de la reconciliación». Congregar a los hijos dispersos por el pecado, he ahí la tarea de Cristo y de los apóstoles, he ahí tu tarea pastoral, querido hermano. Tu caridad pastoral se concentrará sin duda en esta pequeña porción de la humanidad que es esta entrañable y bella tierra menorquina, pero tu corazón, al igual que esta isla abierta por todas partes a la inmensidad del mar, debe abrazar a todos los hombres. La Iglesia es una y católica. La Iglesia, como bellamente lo expresaba el Concilio Vaticano II, en el núm. 1 de la Constitución **Lumen gentium**, «es en Cristo como un sacramento, o sea signo e instrumento de la unión íntima con Dios y de la unidad de todo el género humano». Quiera el Señor concederos, querida Iglesia de Menorca, sacerdotes, almas consagradas y fieles todos, presididos por vuestro obispo, en comunión con el Vicario de Cristo y Pastor de la Iglesia universal, la gracia de ser cada día con más fuerza y claridad ese «signo visible» de la unidad con Dios y de la unidad de todos los hombres.

En el Evangelio que se ha proclamado, el Señor habla a sus apóstoles precisamente de esta unidad, que no en vano es la primera nota distintiva de la Iglesia: «Como el Padre me ha amado, así os he amado yo; permaneced en mi amor», les dice, y a continuación define así su mandamiento que es la síntesis de todos los mandamientos: «Que os améis unos a otros como yo os he amado». Es el mismo Cristo quien describe su amor en clave de unidad: «Si guardáis mis mandamientos, permaneceréis en mi amor; lo mismo que yo he guardado los mandamientos de mi Padre y permanezco en su amor». Permanecer en el amor y en la obediencia a Cristo, fuente de la unidad, es la tarea por excelencia de la Iglesia, que es justamente una familia, la familia de los hijos de Dios. «Ya no os llamo siervos», dice Jesús a sus apóstoles, y nos lo dice hoy también a nosotros, «porque el siervo no sabe lo que hace su Señor»; y añade: «a vosotros os llamo amigos, porque todo lo que he oído a mi Padre os lo he dado a conocer». En este amor de Cristo a sus discípulos, reflejo del amor eterno del Padre y el Hijo, está el paradigma de la vida de la Iglesia. Está también la condición primera de la evangelización, que el Señor mismo puso en la unidad de los suyos: «Que todos sean uno... para que el mundo crea que Tú me has enviado». El Espíritu del Señor viene hoy sobre el nuevo obispo de esta Iglesia de Menorca, para realizar entre nosotros la misma obra admirable de la comunión que es participación en la vida divina. Viene el Espíritu para, por medio de vuestro pastor, consagrar en la unidad a los discípulos con su Maestro, a las ovejas con su Pastor, a los amigos con el Amigo.

A los primeros cristianos los distinguían por esa unidad: «Mirad, cómo se aman», comentaban al verlos los paganos de entonces. Y ese amor que el mundo no conocía era la fuente misma del crecimiento de la Iglesia; ese modo nuevo de vivir resultaba un reclamo irresistible que hacía crecer de día en día el número de los cristianos. Vosotros, queridos hijos de Menorca, os gloriáis de ser una Iglesia que hunde sus raíces en esos tiempos primeros del cristianismo. Ya en los comienzos del siglo V, el obispo de esta Iglesia, Severo, describe la vida floreciente de los cristianos de Menorca. Vosotros mismos sois, en el presente, el refrendo de aquella vitalidad. Abríos hoy, queridos hijos, a ese modo de vida que Cristo hace posible, de modo que las generaciones futuras se gloríen en vosotros como vosotros os gloriáis en el obispo Severo y en tantos antepasados vuestros que mantuvieron la fe católica, a veces en medio de persecuciones y dificultades sin cuento.

Los tiempos que corren no son fáciles. El mundo entero se halla en una encrucijada histórica, llena de incertidumbres, que no somos capaces sin duda de comprender y valorar suficientemente. Sin embargo, quienes hemos conocido a Jesucristo, quienes hemos recibido el don de su presencia real entre nosotros, a través del ministerio sagrado del obispo y de sus colaboradores, los

presbíteros, no tenemos motivos para el temor, porque Cristo ha vencido al mundo, y en Cristo está la única esperanza verdadera de los hombres. El origen de los males del mundo, como bien sabía ya el viejo pueblo de Israel, está en su separación de Dios, está en la ruptura de la comunión con Dios, que conduce de inmediato a la ruptura de la comunión entre los hombres. El pecado ha llevado a la disgregación y a la insolidaridad, en que con frecuencia las relaciones de los hermanos no son relaciones de amor, sino relaciones de poder y luchas de intereses. Por eso justamente la misión redentora de Cristo es la de «congregar a los hijos de Dios dispersos». «En Cristo», con las palabras ya repetidas de la lectura que hemos hecho de San Pablo, «Dios mismo estaba reconciliando al mundo consigo», y Cristo sigue vivo en su Iglesia, sigue reconciliando al mundo con el Padre, a través del «ministerio de la reconciliación», confiado a sus apóstoles y a sus sucesores, los obispos.

Querido hermano Francisco, en el Ministerio de la Reconciliación que Cristo te confía, está expresada la misión salvadora de la Iglesia. Todos tus desvelos pastorales, todas tus palabras y todas tus acciones, tu vida entera, debe en definitiva orientarse a «congregar a los hijos de Dios dispersos». Los ministros de la Iglesia son servidores de la unidad. El sacerdocio ministerial, que hoy vas a recibir en su plenitud, no tiene otra razón de ser que servir a la Iglesia «una, santa, católica y apostólica»; el ministerio del obispo, y de sus colaboradores, los presbíteros, no es otro que hacer presente a Cristo Cabeza, origen y garantía de la unidad de su Cuerpo, de modo que la Iglesia sea, en medio del mundo, signo y llamada a la unidad de todos los hombres. En este ministerio está la fuente de vida para la Iglesia y para el mundo, y por eso esta ordenación episcopal es un don inestimable para Menorca, y para la Iglesia entera.

Demos gracias al Señor con toda el alma, y pidamos también por el nuevo obispo, y porque no falten en la Iglesia los ministros de la Reconciliación que hagan presente la obra salvadora de Cristo. Orad incansablemente, queridos hijos, al Dueño de la mies, como el mismo Señor nos pide, para que envíe obreros a su mies. Rogad con insistencia por las vocaciones sacerdotales y religiosas, más necesarias cuanto más urgente e inaplazable es la tarea de la «Nueva Evangelización» a la que todos estamos llamados. En estos momentos de la historia es preciso que resplandezca más la luz de Jesucristo, que es la luz de la unidad. Pidamos la intercesión especialísima de Nuestra Madre, la Virgen del monte El-Toro, amparo, consuelo y esperanza del pueblo de Menorca, para que el ministerio pastoral del nuevo obispo construya esa familia de los hijos de Dios, unida con los lazos del amor mismo de Cristo, que sea luz y esperanza para los hombres y mujeres de estas tierras isleñas, y para todos los hombres.

Aquesta jornada importantíssima per a la diòcesi de Menorca s'integra en la seva llarga i gloriosa història, que ens convé avui recordar breument com un estímul pel poble de Déu i pel propi bisbe, que amb veneració i sentit de responsabilitat l'ha de considerar.

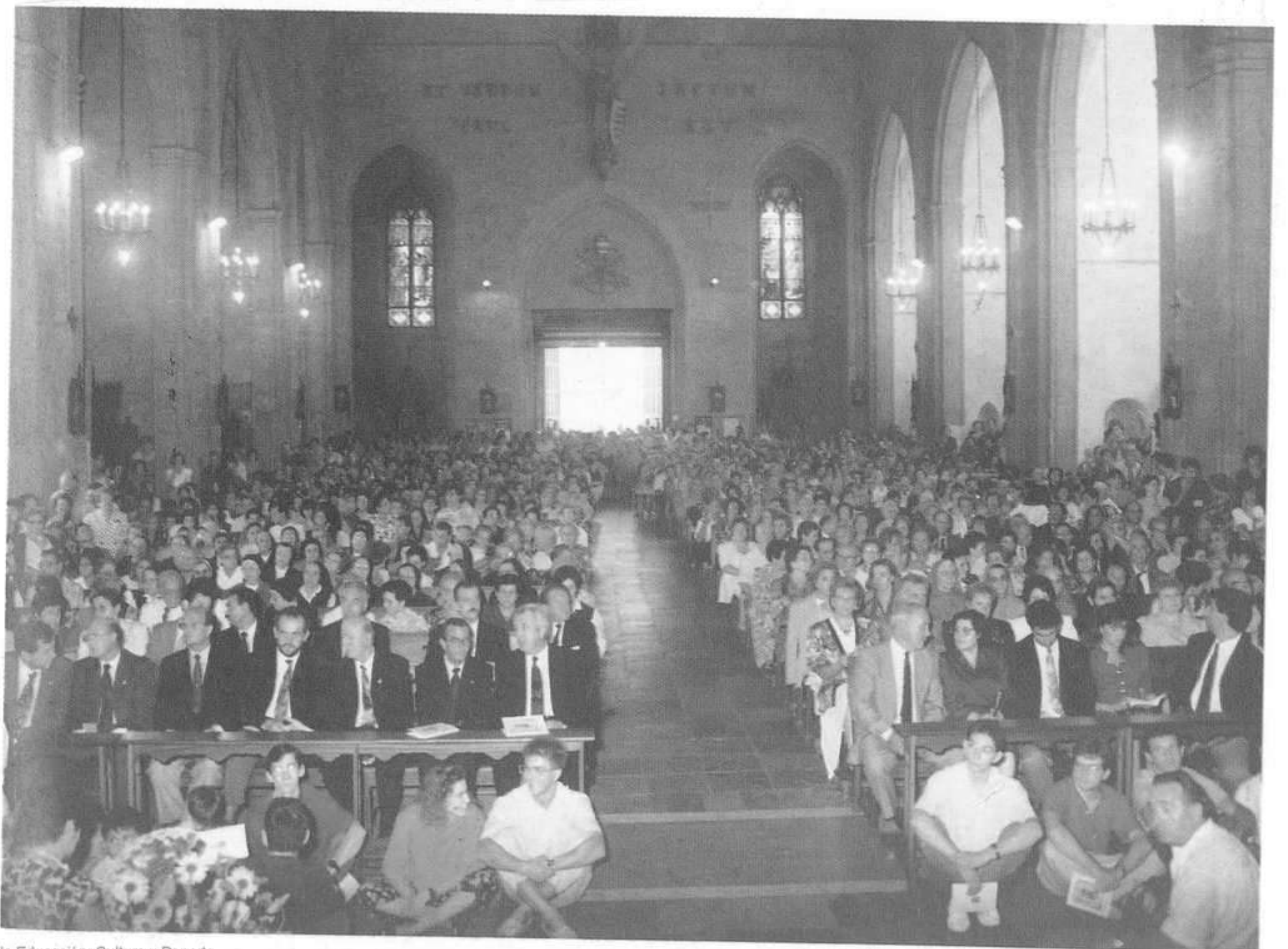
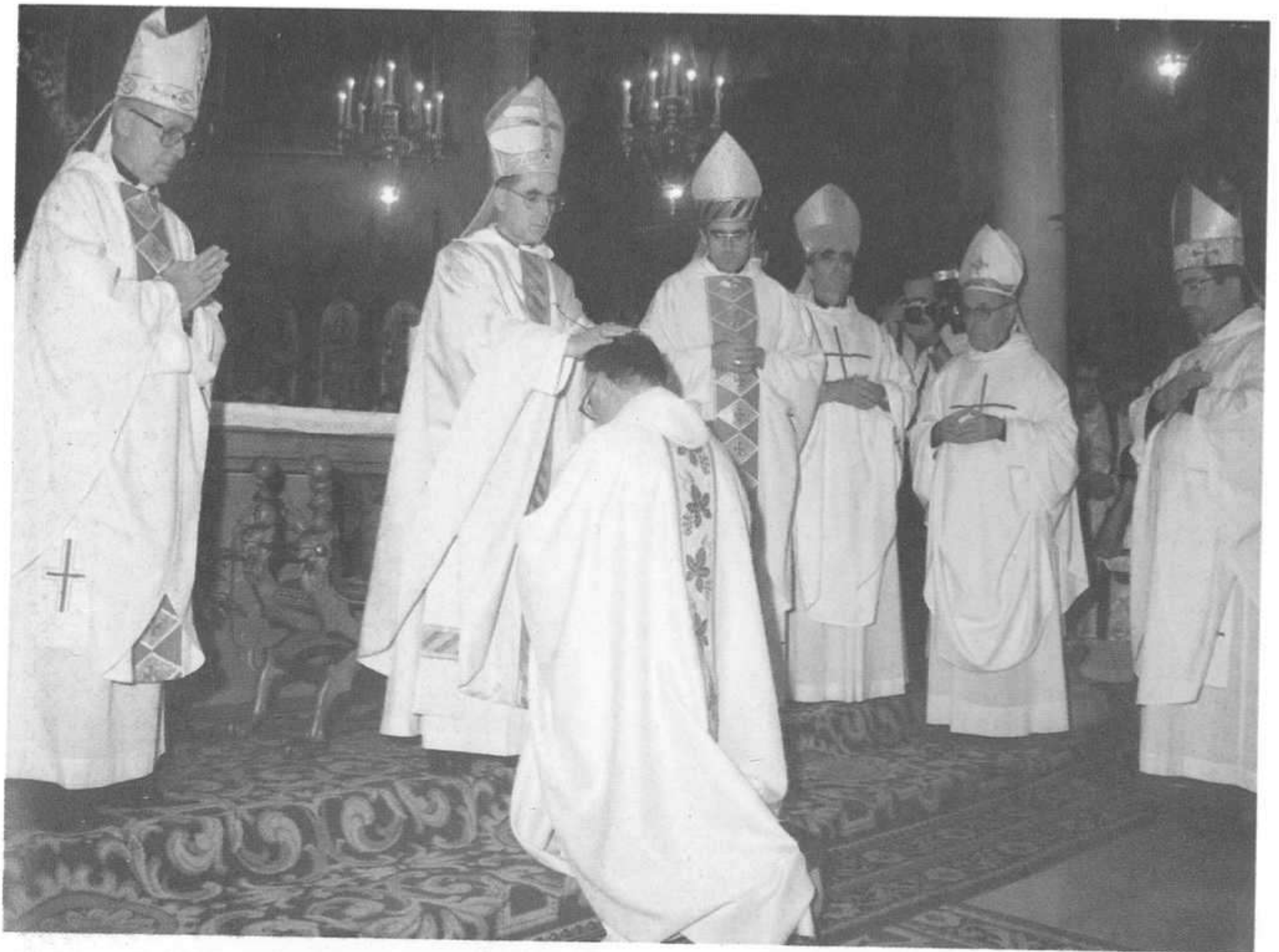
La fe de Jesucrist va arribar a aquesta illa en els primers segles: tenim el valuós testimoni del bisbe Sever al començament del segle cinquè. La comunitat eclesial de Menorca fou durament provada pels vàndals i arrians primer i pels mahometans després, responent sempre amb un gran testimoniatge de la seva fe catòlica. L'alliberament a finals del tretzè és principi d'una explosió d'aquesta fe, del que en queden avui molts records.

Quatre cents anys més tard la dominació anglesa causà noves dificultats a la comunitat catòlica. Però la clerecia i el poble defensaren amb fermesa la fe i els drets de l'Església. En la breu dominació espanyola de finals del segle divuit es restableix la diòcesi i el seu primer bisbe Antoni Vila Camps és perseguit poc després en retornar els anglesos.

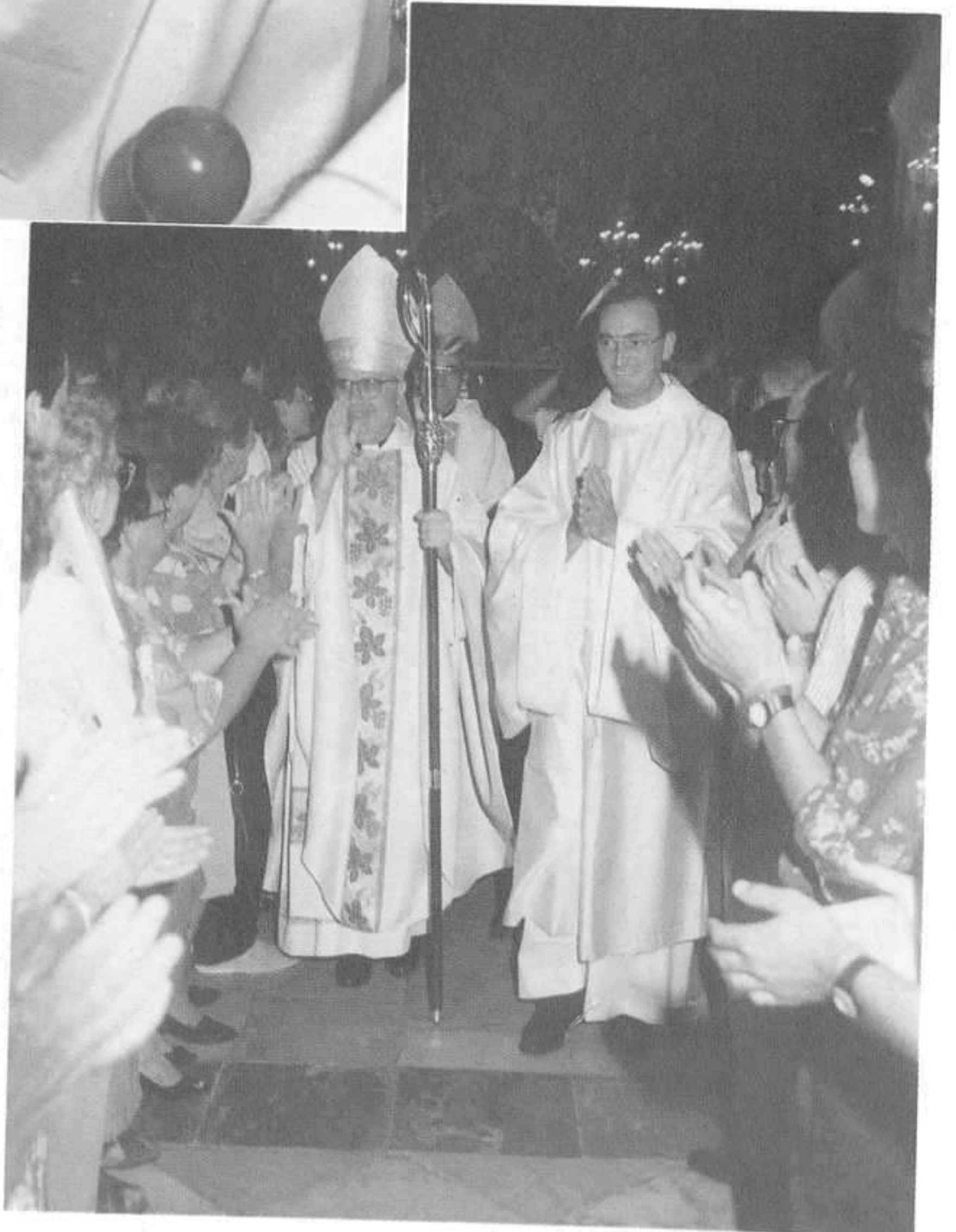
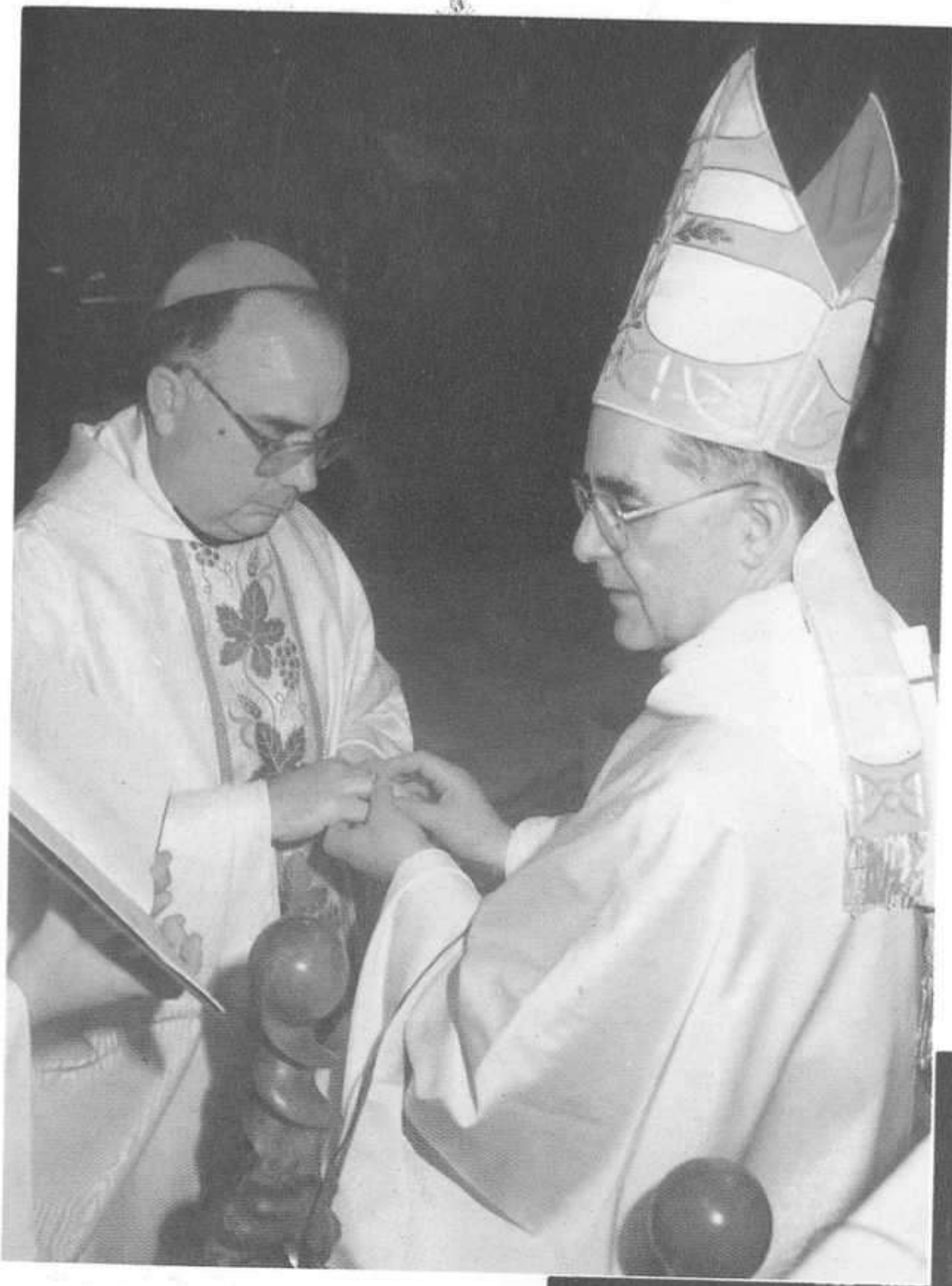
El bisbe que avui estrena el pontificat de Menorca fa el número quinze dels que han regit sense interrupció la diòcesi des de la seva restauració. Tots ells s'han lliurat amb zel al bé de la comunitat i alguns han deixat exemple notori d'amor pacient com l'ancià Torres Ribes que regia la diòcesi fa poc més de cinquanta anys. En la persecució del mil nou-cents trenta-sis el presbiteri de Menorca donà el testimoniatge de la sang amb generositat.

Tot aquest rosari de fidelitats han portat al cel molts pastors i feels de la venerable església de Menorca. Ells s'ajunten a la nostra festa i ens acompanyen amb l'amor, la pregària i un crit inacabable i dolç d'ànim pels que anem peregrinant vers la pàtria eterna. Que tot això ens serveixi per assumir des de la fe en el Senyor nostre Jesucrist, les noves responsabilitats que deriven dels canvis que es donen en tantes coses, en els nostres temps, aquí a Menorca com arreu del món. La fe és sempre militant, però amb violència no sobre els altres, sinó en la pròpia vida i en els mateixos cors, car la tentació està darrera de tot aconteixement i cal combatre-la des de la fe, l'esperança i la caritat, per viure autènticament l'Evangelí de Jesús.

Per conduir aquesta pacífica lluita espiritual i social ve el nou bisbe que amb respecte i amor avui acollíu. Aquesta jornada porta una gran esperança. Que la Mare de Déu, des del seu santuari de El Toro ens acompanyi amb la seva intercessió, a fi que ara comenci un pontificat ben fecund.

AL·LOCUCIÓ FINAL DEL SR. BISBE

14 setembre 1991

Acabem de celebrar solemnement l'Eucaristia, en el curs de la qual se m'ha conferit el sagrament de l'episcopat per al servei d'aquesta Església de Menorca. Per la gràcia de Déu i la benignitat del Sant Pare, un sacerdot de la diòcesi de Tortosa, que fou ordenat prevere, fa vint-i-set anys, per un bisbe menorquí, el Dr. Moll i Salord, ha esdevingut el quinzè bisbe d'aquesta Església des de la seva restauració en 1795.

L'Eucaristia ha estat una acció de gràcies a Déu, Pare, Fill i Esperit Sant, Déu u i tri, de qui provenen totes les gràcies i tot do perfecte. A Ell, doncs, tota glòria i lloança!

He de confessar-vos que, amb el do de l'episcopat, se m'ha encomanat avui una tasca que depassa les meves capacitats. Per això, amb la ferma esperança en l'ajut del Senyor i en la intercessió de la Verge Maria, invito —més encara, convoco— tots els benvolguts diocesans a compartir amb mi, des dels respectius llocs eclesials, aquesta càrrega, que serà alhora feixuga per la responsabilitat que comporta i lleugera per la generosa col·laboració que espero trobar en vosaltres.

M'agradaria encarnar en la meva conducta aquella coneguda expressió de Sant Agustí: «Amb vosaltres sóc cristià; per a vosaltres, bisbe». Vull ser un cristià entre vosaltres; un fidel que malda, amb les seves limitacions i les seves pobreses, per convertir-se cada cop més al Senyor. Amb vosaltres vull sentir-me, un més per a formar la comunitat dels seguidors de Jesucrist, que s'accepten, s'ajuden i treballen per estimar-se. Però també per a vosaltres em sento el vostre bisbe, per estar al vostre servei i oferir-vos, amb l'Evangelí de Jesucrist, la meva persona i el meu temps. Per a vosaltres represento el mateix Jesucrist, Cap de l'Església, amb la missió de santificar-vos, d'ensenyar-vos i de guiar-vos en lloc seu (cfr. Lluc 21,2).

Com Jesús nostre Senyor resumí la seva missió a la sinagoga de Natzaret (cfr. Lluc 4,16 ss.), apropiant-se les paraules del profeta Isaïes —«M'ha enviat a evangelitzar els pobres» (Is. 61,1), m'ha semblat que aquest mateix lema podria ser l'expressió del meu compromís pastoral com a bisbe.

Voldria, doncs, lliurar-me al servei de la fe, amb la voluntat que l'acció evangelitzadora i missionera, en totes les seves formes, fos la nota específica de la meva actuació pastoral i donés unitat profunda a les moltes tasques del meu ministeri. Desitjaria que aquesta acció tingués com a destinataris, no exclusius però sí preferents, els pobres. Com Jesucrist, voldria que l'objectiu especial de la meva predilecció fossin els qui desconeixen o han oblidat la notícia

joiosa i salvadora de l'amor misericordiós del Pare, revelat en Jesucrist, els qui s'han apartat de Déu pel pecat (cfr. CD 11), els qui no compten entre els homes, els marginats, els vells abandonats, els malalts... (cfr. CD 13). Els principis inspiradors de la predicació i l'actuació de Jesucrist foren la paternitat universal de Déu i la consegüent fraternitat entre totes les persones; i les seves línies fonamentals, la salvació de la persona de totes les seves esclavituds, sobretot del pecat i de la mort i d'una vida indigna de la persona, fill de Déu.

Perquè pugui realitzar-se aquesta acció evangelitzadora i missionera caldrà també crear un clima de comunió espiritual i orgànica, fomentar la participació de tothom segons les funcions eclesials, potenciar els llaços de fraternitat afectiva amb les altres esglésies particulars, amb l'Església universal, amb el Sant Pare, que és «el principi i el fonament perpetu i visible d'unitat, tant si es tracta dels bisbes, com de la munió dels fidels» (LG 23) i oferir-nos per a ser la veu dels qui no tenen veu, cercant formes concretes d'expressió de la solidaritat i atenció especial als pobres.

Ara bé, el lema escollit —«evangelitzar els pobres»— no sols hauria de marcar el tarannà de la meva acció pastoral personal, sinó que hauria de ser el clima apostòlic de tota l'Església diocesana. Voldria que us sentíssiu profundament implicats en la meva missió, que és la mateixa de tota l'Església, ja que ella troba la seva identitat en l'evangelització (cfr. EN 14). Compto, doncs, amb la col·laboració de tothom.

En primer lloc, compto amb la vostra, germans preveres. El concili Vaticà II recorda que «els preveres, com a col·laboradors del bisbe, tenen primerament l'ofici d'anunciar a tothom l'Evangelí de Déu» (PO 4). Esteu cridats, doncs, a ser el meu «braç dret» (LG 28), tant en l'acció santificadora i evangelitzadora com en la tasca de crear comunió. L'ocupació de la major part del meu temps i de les meves preocupacions sereu, sens dubte, vosaltres. Voldria estar ben a prop vostre, compartint com el millor amic els moments d'èxit i, ajudant-vos com el millor germà i pare, en els moments difícils. Desitjo que, amb un millor o pitjor encert, no us manqui mai el meu cordial acompanyament.

Compto amb vosaltres, els diaques i els seminaristes. Que la vostra vida de seminari i la vostra iniciació pastoral estiguin orientades a transformar-vos en veritables pastors, segons el model de Crist el Bon Pastor. I que tota la comunitat diocesana vegi en el Seminari quelcom que l'afecta molt directament. És una gràcia singular de Déu a una parròquia, un moviment o una associació que alguns dels seus membres siguin cridats al ministeri presbiteral. Hem de ser molt sensibles a la importància d'aquest regal de Déu i hem de pregar constantment per les vocacions i tenir la gosadia de proposar als joves aquest camí de realització personal i de servei eclesial en el ministeri sacerdotal o en la vocació d'especial consagració.

I espero la generosa col·laboració dels religiosos i de les religioses, tant de vida contemplativa com de vida activa. Vosaltres sou un valuós testimoni de l'experiència comunitària i evangelitzadora de l'Església. En la vostra vida consagrada teniu «un mitjà privilegiat d'evangelització eficaç» (EN 69), en la mesura que esdeveniú una contestació silenciosa però valenta i radical de l'estil humà d'entendre i de realitzar les tres aspiracions fonamentals de la persona: ser algú, estimar i ser estimat, tenir. La fidelitat a la vostra identitat, el vostre esperit de servei, la vostra joia i la vostra pau són una bona nova per al nostre món, sobretot per als joves que cerquen camins d'autenticitat. Desitjo, doncs, compartir també amb vosaltres la meua sol·licitud pastoral, buscant sempre camins d'una plena col·laboració no sols personal sinó també institucional.

I, principalment, espero la col·laboració de tots vosaltres els laics, que sou l'estament més nombrós de l'Església. Heu estat incorporats al Crist pels sacraments de la iniciació. Sou membres del Cos de Crist, l'Església, i participeu de la funció profètica, sacerdotal i reial de Jesucrist (cfr. LG 31). Vosaltres, per la vostra vocació i la vostra missió, esteu situats en l'Església i en el món. Els vostres signes d'identitat us fan ser homes i dones d'Església en el cor del món, i homes i dones del món en el cor de l'Església.

«El camp propi de la vostra activitat evangelitzadora és l'ample i complex món de la política, de la vida social, de l'economia i també de la cultura..., així com d'altres realitats obertes a l'evangelització, com l'amor, la família, l'educació dels infants i joves...» (EN 70). Per tant, amb la vostra acció apostòlica personal o associada, heu de procurar sembrar i cultivar els valors d'un humanisme coherent amb l'Evangeli. Heu de saber situar-vos en aquells llocs de la vida social i pública, on s'hi juguen principalment les condicions humanitzadores de les persones. A tot arreu la vostra presència ha de ser activa, responsable i coherent, testimoniant el vostre arrelament profund en Déu. Un món, cada cop més secularitzat, demana una evangelització activa, agosarada, des de dintre. «El que importa és evangelitzar no d'una manera decorativa, com un vernís superficial, sinó d'una manera vital, aprofundint les mateixes arrels, la cultura i les cultures de l'home» (EN 20).

Tanmateix, el món no esgota el camp de la vostra acció. També podeu sentir-vos cridats o ser cridats «a col·laborar amb els pastors en el servei de la comunitat eclesial» (EN 78). De fet, en la Diòcesi, ja són moltíssims els seglars que estan col·laborant activament en accions eclesials: catequistes, lectors, professors de religió, visitadors de malalts, animadors de grups juvenils... És urgent que molts seglars s'ofereixin per a aquestes accions, que s'hi preparin degudament i es lliurin amb ànim gratuït a realitzar aquests serveis, guiats per l'acció de l'Esperit i sempre amb comunió amb els pastors de l'Església.

Permeteu-me, per finalitzar, de saludar la presència en aquest acte del Sr. Nunci, Mons. Mario Tagliaferri, a qui agraeixo que hagi actuat com a consagrat principal; el meu episcopat se sentirà, per això, més estretament lligat al Sant Pare. Agraeixo també la presència dels arquebisbes de València, arquebisbe metropolità d'aquesta seu, i de Barcelona, amb qui m'uneixen profunds vincles d'afecte, nascuts dels anys de treball pastoral en comú; la presència del bisbe de Mallorca i de l'administrador diocesà d'Eivissa, que presideixen les diòcesis germanes de les Illes, al Sr. Bisbe de Solsona, que m'ha precedit en el servei d'aquesta diòcesi i de tots els altres bisbes, vinguts d'arreu d'Espanya, que palesen ben clarament els vincles fraternals del col·legi episcopal.

I el meu agraïment i la meva cordial salutació als meus germans, nebots i als altres familiars i convilatans de la Palma d'Ebre; ells representen les meves arrels; unes arrels senzilles però fondes, amarades per una profunda sava cristiana. Gràcies als germans preveres de Tortosa, de Barcelona i de Mallorca i als bons amics laics de la Palma d'Ebre, d'Amposta, Tortosa, Barcelona, Flix, Vilalba dels Arcs, València, Benicarló, Rossell, Deltebre-La Cava, Campredó, Sant Carles de la Ràpita, Bisbal de Falset, Sabadell, Tarragona, Waldürn, Sant Sadurní d'Anoia, Saragossa ... Que el Senyor us pagui aquesta prova d'amistat en voler acompanyar-me en aquest acte tan important de la meva vida.

La meva cordial salutació a les digníssimes autoritats que han acceptat la invitació d'acompanyar-nos en aquest acte. Interpreto aquest gest com una expressió de la clara voluntat d'una «cooperació sana» (GS 76), perquè la comunitat política i l'Església, tot i ser independents i autònomes en el terreny que els és propi, estan al servei de la vocació personal i social dels mateixos homes.

I una salutació per a tots vosaltres, els diocesans menorquins. Aquí em teniu a la vostra disposició. Com he dit, compto amb tots vosaltres perquè el Regne de Déu creixi en la nostra estimada Menorca, que voldríem molt pròspera en les coses materials i molt rica en valors espirituals i en fidelitat a les seves arrels cristianes. En arribar a casa, saludeu de part meva els vostres ancians, els vostres malalts i impeditos. Transmeteu-los-hi el meu afecte més cordial.

Que la Verge del Toro, sota la intercessió de la qual poso el meu ministeri episcopal, ens protegeixi sempre.

CRÒNICA DE L'ORDENACIÓ EPISCOPAL

La ordenación episcopal de monseñor Francesc Ciuraneta constituyó, el pasado sábado, un auténtico acontecimiento eclesial de amplias repercusiones sociales. Puso de manifiesto la vitalidad de la Iglesia particular de Menorca, que desde su arraigo popular y con rica diversidad, se hizo presente en la Catedral para expresar la acogida al nuevo pastor diocesano.

Multitudinaria presencia

Todas las parroquias, movimientos, comunidades religiosas —incluidas las de clausura de Santa Clara de Ciutadella y Concepcionistas de Maó— e instancias eclesiales estaban representadas. Para facilitar el desplazamiento de las personas sin medios propios, salieron «ex profeso» autocares de las distintas poblaciones de la Isla. Unas doscientas cincuenta personas se trasladaron desde la Península o las Islas para asistir al acto: familiares o amigos y conocidos de monseñor Ciuraneta a través del ejercicio de su tarea pastoral.

A las cuatro y media de la tarde se abrieron las puertas de la Catedral y, al poco tiempo, quedaron ocupados todos los asientos. Se situaron en lugar preferente las autoridades locales y autonómicas, los hermanos y familiares del obispo y las religiosas. Al comenzar la celebración, la nave y capillas de la Catedral estaban de bote en bote. Sin embargo, a pesar de la masiva asistencia, se mantuvo un orden y respeto ejemplares, y la participación fue intensa. Un equipo de jóvenes, pertenecientes a diversos movimientos apostólicos, atendieron con eficacia el servicio del orden.

Concelebraron un centenar de presbíteros, entre los cuales había la práctica totalidad del clero diocesano; diez obispos; dos obispos electos que serán ordenados en Barcelona el próximo domingo. Presidió el nuncio del Papa, Mario Tagliaferri. Entre los presbíteros cabe destacar a Tomás Sanz Fulladosa, que a sus 85 años no podía contener la emoción de apadrinar en el episcopado a quien había bautizado en Palma d'Ebre y acompañado al Seminario de Tortosa.

Algunos medios de comunicación de la Península mandaron enviados especiales para cubrir la información. Los medios locales acudieron puntualmente a la cita. Una de las tribunas que dan al presbiterio fue acondicionada para que los profesionales de la comunicación realizaran su tarea.

Liturgia de la palabra

El gozoso volteo de campanas acompañó a la procesión de entrada. El cántico «Poble de Déu en marxa» puso de manifiesto las características de un pueblo peregrino que sigue las huellas de Cristo: comunidad que canta, ama y

entrega la vida. Siguieron, el acto penitencial, con evocaciones gregorianas, el himno de alabanza y la oración presidencial.

Una pareja de jóvenes proclamó las lecturas. La primera, del libro profético de Isaías, donde se halla el texto «Me ha enviado a llevar la buena noticia a los pobres», que el obispo Francesc Ciuraneta ha elegido como lema de su actuación pastoral. La segunda, de la carta de Pablo a los Corintios; en ella se resalta el comienzo del mundo nuevo iniciado en Cristo, y que incluye un proceso de reconciliación.

El diácono dió lectura solemne al texto del Evangelio según San Juan que proclama el mandamiento del amor, exigencia de entrega y servicio.

Antes de la homilía, se cantó la invocación al Espíritu Santo y se hizo la petición de la ordenación y la lectura del mandato apostólico. Puesto que no era previsible que la bula de su Santidad hubiera llegado por estas fechas, se leyó el documento de la Nunciatura por el que se autoriza la consagración del obispo electo. El obispo administrador apostólico y el Colegio Diocesano de Consultores comprobaron la autenticidad del documento.

La homilía

El Nuncio de Su Santidad inició su homilía subrayando el gozo por hallarse nuevamente en esta diócesis debido a la «ordenación episcopal de vuestro nuevo pastor», gozo compartido por toda la comunidad eclesial menorquina: «Hoy, pues, en este día de la ordenación de su nuevo obispo, la Iglesia particular de Menorca tiene motivos grandes para sentirse feliz, y la Iglesia universal se une a esta alegría».

Para todos

Comentando el texto de Isaías, dijo al consagrando: «Eres enviado a los afligidos, que en realidad es un modo de decir a todos los hombres, pues nadie en este mundo está libre de la aflicción. Y es que la misión pastoral de la Iglesia no conoce límites».

Unidad eclesial

El Nuncio enfatizó especialmente el sentido de la unidad eclesial: «En el Evangelio que se ha proclamado, el Señor habla a sus apóstoles precisamente de esa unidad, que no en vano es la primera nota distintiva de la Iglesia»; y añadió «El Espíritu del Señor viene hoy sobre el nuevo obispo de esta Iglesia de Menorca, para realizar entre vosotros la misma obra admirable de comunión que es participación en la vida divina. Viene el Espíritu para, por medio de vuestro pastor, consagrar en la unidad a los discípulos con su Maestro, a las ovejas con su Pastor, a los amigos con el Amigo».

Ordenación

Una antigua tradición establece que quienes han de ser ordenados obispos sean examinados previamente, delante del pueblo, acerca de su fe y de su futuro ministerio. Así pues, el candidato fue interrogado sobre su responsabilidad de predicar el Evangelio, guardar íntegro el depósito de la fe, trabajar en la edificación del Pueblo de Dios, obedecer fielmente al sucesor del apóstol Pedro, ayudar a los presbíteros, estar atento a las necesidades de los pobres, orar con constancia y ejercer con fidelidad la plenitud del sacerdocio.

Durante la invocación a los santos que siguió a continuación, el candidato se postró como signo de humildad. Se rogó a los principales santos y beatos, titulares de las comunidades parroquiales o religiosas, vinculados de alguna manera a nuestra Iglesia particular o a las diversas corrientes de espiritualidad presentes en la misma.

El gesto de la imposición de manos de los obispos sobre el ordenando y la oración consacratoria constituyen los elementos fundamentales. Expresan la incorporación del elegido a la plenitud del sacerdocio y la infusión de la fuerza del Espíritu que continúa comunicándose a los sucesores de los apóstoles. Los diez obispos presentes impusieron las manos sobre el ordenando y recitaron conjuntamente el fragmento principal de la oración consacratoria.

Insignias episcopales

Siguieron los ritos complementarios: la unción con el óleo del santo crisma, la entrega del libro de los Evangelios y la imposición de las insignias episcopales: la mitra, el anillo y el báculo.

Ordenado ya obispo, monseñor Francesc Ciuraneta tomó posesión de la cátedra, símbolo del poder de enseñar y guiar a la Iglesia a él confiada como maestro y pastor. Un espontáneo y prolongado aplauso de la asamblea expresó el gozo y la acogida de los presentes.

El ritual de la ordenación concluyó con el abrazo de paz de los obispos, saludo de comunión del colegio episcopal.

Liturgia eucarística

Constituido Francesc Ciuraneta obispo de la Iglesia particular de Menorca presidió, a continuación, la eucaristía.

Un representante de cada una de las 17 parroquias presentó un símbolo de la realidad humana y social de Menorca. Sin embargo, aquella variedad que constituye un reto, hoy, para el creyente, no fue suficientemente captada por la asamblea a causa de la lejanía que impidió su visualización.

Otro momento que no pudo realizarse con la deseable agilidad fue la dis-

tribución de la comunión a los fieles, explicable por la aglomeración de gente en el interior del templo y en su exterior que deseaba participar de la mesa eucarística.

Después de la última oración presidencial, y mientras se cantaba un cántico a María, figura y madre de la Iglesia, el obispo Francesc Ciuraneta, acompañado de otros dos obispos, pasó a bendecir a todos los presentes. La asamblea acogió el gesto con un cálido aplauso.

Despedida

Antes de la bendición final, el nuevo obispo leyó su primera alocución. En ella se describen las líneas maestras de su ministerio pastoral. El texto se publica íntegramente en estas páginas.

Al concluir la ceremonia, de unas dos horas y media de duración, el nuevo obispo pasó a la puerta principal para saludar particularmente a una parte de los presentes.

Calidad celebrativa

En conjunto, la celebración ofreció una gran calidad por su densidad espiritual y participación festiva. Los asistentes eran conscientes de lo que se celebraba y soportaron admirablemente las incomodidades y el calor.

Merece destacarse la dignidad de los elementos integrantes y la participación y calidad de los cánticos. Además de toda la asamblea, intervino la Capilla Davídica, interpretando el «Tu es sacerdos», y el «Ubi charitas fabordón», originales del antiguo director, Gabriel Salord, así como el «Ave María» y el «Domine non sum dignus» de Victoria, concluyendo la ceremonia con el «Aleluya» de Händel. A su vez, el organista Bartomeu Llompart actuó con notable acierto y sensibilidad en el acompañamiento, y con expresión en las corales del barroco alemán que interpretó en los momentos de interiorización o espera.

Mn. JOSEP MANGUÁN
Delegat Diocesà de M.C.S.

SECCIÓ OFICIAL

PRELAT

HOMILIA AL SANTUARI DE LA MARE DE DÉU DEL TORO (15/9/91)

He volgut que la meva primera Celebració de l'Eucaristia, després de la meva ordenació episcopal, fos aquí dalt, als peus de la mare de Déu del Toro, la nostra patrona de Menorca.

Ahir vaig dir que volia posar el meu ministeri episcopal sota la intercessió de la Verge Maria venerada amb aquesta advocació tan estimada per tots els menorquins. Avui, a la seva presència, li diem amb una gran confiança: «Manifesta sempre que ets la nostra Mare. Intercedeix sempre per nosaltres perquè esdevinguem sempre dignes de la gràcia de Jesucrist».

Sabem que el nostre únic intercessor davant el Pare és Jesucrist. Ell morí per nosaltres en la creu i amb la seva mort i resurrecció ens meresqué la salvació, sobretot la salvació del pecat i de la mort, i poder esdevenir fills del Pare Déu.

També sabem que Jesucrist vulgué associar la seva Mare a la seva obra salvadora, sobretot en l'aplicació dels mèrits de la redempció. Ella, per voluntat expressa del seu Fill Jesús, ha esdevingut una valuosíssima intercessora. I nosaltres, potser per aquella confiança que acostumen a desvetllar més bé les mares, acudim a ella. Per això a ella confio avui l'obra del meu ministeri episcopal.

Però la Verge Maria no sols intercedeix per nosaltres; no sols té aquesta funció maternal. Ella se'ns ofereix també com el nostre exemple. D'ella volem aprendre les lliçons que ens deixà. És a dir, la Verge Maria no sols hem de col·locar-la dalt d'un pedestal per venerar-la, admirar-la i demanar-li la seva intercessió sinó que és sobretot una figura que hem d'imitar, és model nostre.

Certament ens agrada recordar i exaltar la gran dignitat de la Verge Maria i els seus excelsos privilegis: Mare de Déu, Immaculada, Assumpta... És bo recordar-ho perquè es tracta de veritats que formen part del ric dipòsit de la nostra fe. Però potser avui existeix una necessitat urgent: que penetrem i coneguem cada vegada més la immensa personalitat de la Verge Maria, com a dona de fe, com a primera seguidora de Jesucrist. Joan Pau II ens diu que Maria «ha estat la primera a creure» i el concili Vaticà II ens ensenya que ella engendrà el Fill de Déu «creient i obeïnt» i «prestà la seva fe, exempta de tot dubte, al missatge de Déu».

El que més anima, quan vas per l'alta muntanya i tens davant un pas difícil, és veure que el qui va davant, guiant l'expedició ha estat capaç de superar aquella dificultat. Allò t'encoratja. Maria, que és de la nostra mateixa raça, se'ns ha anticipat en el seguiment de Jesucrist. I ella, tot i ser la Mare de Déu i gaudir de certes gràcies especials, no tingué una vida fàcil ni prefabricada. També tingué que descobrir, com nosaltres, enmig de dubtes i de la foscor de la fe, els camins del Senyor. El seu mèrit estigué en que sempre es refià del Senyor. «Benaurada tu que has cregut». Deixà que el Senyor actués en la seva vida. No posà obstacles a l'acció de la gràcia de Déu. I per això Déu pugué fer en ella coses grans, coses meravelloses. «Ha mirat la petitesa de la seva serventa... i el totpoderós ha fet en mi coses grans».

Germans, el nostre problema és que potser estem massa plens de nosaltres mateixos i de les nostres coses... Volem salvar la nostra vida superficial, còmoda i no deixem lloc que actuï en nosaltres la gràcia de Déu. Hauríem d'atrevir-nos a deixar que Déu entrés en les nostres vides... Hauríem de deixar que la seva llum entrés en tots els nostres racons. Llavors descobriríem la nostra pobresa real, que en el fons no som res malgrat les aparences. Uns esclaus de les nostres coses: diners, moda, el què diran... i no tan lliures com pensem... I des d'aquesta situació de reconeixement de la nostra pobresa real ens seria molt més fàcil obrir-nos sense por a Déu i deixar que ell fes també en nosaltres coses grans, coses meravelloses: la nostra pròpia santificació.

HOMILIA A LA PARRÒQUIA DE SANTA MARIA DE MAÓ (15/9/91)

Al llarg de l'any passat, durant la meva estada a Barcelona, vaig assistir a unes reunions formatives de professionals i intel·lectuals. Recordo que, en una de les reunions, sorgí el tema de la dificultat que comporta el ser cristià avui, perquè imposa unes obligacions, exigeix unes renúncies i comporta uns sacrificis. Vam constatar que totes les religions imposen obligacions... I algunes potser amb més concreció legalista i externa que no pas el cristianisme.

Ara bé, en el curs de la conversa, un dels assistents digué: «Certament, és veritat que ser cristià és exigent; però també és una gran veritat que totes les dificultats, tot el sentit de renúncia i sacrifici es desfà com el fum quan coneixes i acceptes en profunditat Jesucrist; és dir, quan t'has enamorat d'Ell. Llavors, tot te sembla normal. Perquè els possibles sacrificis i les suposades renúncies són l'exigència o la conseqüència d'aquest enamorament. Per tant, conclouïa, el que caldria fer és conèixer i donar a conèixer Jesucrist; que les persones ens enamorem d'Ell, que posem en Ell la raó del nostre viure».

És veritat; quan dues persones estan enamorades, quan s'estimen sincerament, desapareix el sentit del sacrifici i de la renúncia. Tot es considera com una cosa normal. Quantes coses no són capaços de fer uns nuvis per poder veure's una estona, per parlar-se uns moments! I quants sacrificis no s'imposen els esposos i els pares, que no ho consideren tals sacrificis sinó exigències normals del seu amor d'esposos i de pares! L'amor per si mateix, pel seu propi dinamisme, comporta assumir com una cosa normal el que és exigència seva: matar el propi egoisme, sacrificar la pròpia comoditat per obrir-se als altres.

Tot això ve a compte d'aquest fragment evangèlic que hem escoltat. Els apòstols fan una professió de fe en Jesús. «Vós sou el Messies». És una confessió admirable, digna de lloança. Però Jesús, davant d'un possible capgirament del significat del seu messianisme —no pas triomfal, victoriós, humà, polític, com alguns imaginaven i esperaven—, els adverteix que el seu messianisme, la salvació que Ell porta als homes es realitzarà per mig de la creu. La creu esdevé el símbol, l'expressió del seu amor total, del seu enamorament infinit pels homes. I Jesús indica aquest mateix camí per als seus seguidors: «Si algú vol venir amb mi que es negui, que prengui la creu i m'acompanyi...» És a dir, que estimi tal com jo he estimat i, si estima, no li mancaran ocasions de renúncia, de mortificació, de creu... Però només d'aquesta manera serà profitosa la seva vida.

Jesús ens posa en una alternativa: o bé, salvar la vida o bé perdre-la per Ell i per l'Evangelí...; o bé, salvar aquesta vida terrena, fent concessions al materialisme consumíctic i hedonístic, a les exigències de l'egoisme esclavitzador... o bé esmerçar-la per assolir valors superiors, els de l'esperit...

Jesús havia expressat aquesta exigència amb aquella comparació senzilla, però ben expressiva, del gra de blat que, si mort, es multiplica donant molta vida; però, si no mor, resta sol, estèril... Només quan el gra de blat és enterrat a terra, es pudreix i perd la seva vida, és principi de nova vida, una vida més rica, més plena... Si s'entreté es perd volant pels aires, podrà contemplar panorames esplèndids, podrà disfrutar molt, però la seva existència serà inútil, ineficaç...

El seguiment de Jesús no és pas fàcil. Mai ho ha estat. Perquè el seu seguiment ha demanat sempre la fidelitat a les exigències de l'amor. Jesús resumí el seu seguiment com un estimar Déu com a Pare i estimar-lo per sobre de tot i un estimar els homes com a germans... L'important és arribar al convenciment que Déu en Jesús ens ha estimat primer i que nosaltres l'únic que fem és respondre amb el mateix amor que ell ens ha donat. Que el nostre amor no és altra cosa que una guspira del mateix amor que Déu gratuïtament ens ha concedit.

Germans, jo voldria que el meu ministeri episcopal ens ajudés —a mi el primer i a tots vosaltres, preveres, religiosos i religioses i laics— a que ens enamoréssim més de Jesucrist, que trobéssim només en Ell la justificació de la nostra vida i que fóssim instruments, per la nostra manera de viure, per l'escala de valors que transparentem, perquè moltíssimes persones, allunyades o refredades en la seva fe, el coneguessin més i s'enamoressin també d'Ell. Amb el tarannà de la nostra vida hem d'ajudar a canviar la visió superficial que molts tenen del cristianisme i del seguiment de Jesús, que és certament exigent, com el mateix amor, però al mateix temps és camí d'alliberament, de joia i de pau.

Que per l'amor sapiguem i vulguem perdre la nostra vida per Jesús i pel seu Evangeli. Només llavors serà realment fecunda.

HOMILIA EN L'EUCARISTIA D'INICI DE CURS DEL SEMINARI

Un any més ens reunim entorn de l'altar, tot demanant la llum de l'Esperit Sant en inaugurar el curs acadèmic del nostre Seminari. Coincideix aquesta inauguració amb la festa de sant Lluç, evangelista. I en el fragment evangèlic hem escoltat que el Senyor envià els seus deixebles a anunciar el Regne. Aquesta havia de ser la seva missió fonamental. I aquesta és fonamentalment la missió dels actuals pastors de l'Església: santificar i evangelitzar, fer de pastors del poble de Déu.

1. Una de les finalitats fonamentals del nostre Seminari és la de preparar pastors i apòstols que, enmig d'uns desafiaments molt determinats d'indiferència i de materialisme, anunciïn agosaradament la notícia joiosa de l'amor gratuït del Pare Déu, revelat en JC. D'aquesta manera el nostre Seminari esdevé centre evangelitzador i no una illa de cultura religiosa. Està al servei de la nostra diòcesi i, per tant, ha de sentir-se, en els seus projectes i actuacions, dinàmicament integrat en la missió de la nostra Església diocesana, especialment en la seva missió profètica i evangelitzadora.

La fecunditat del Concili Vaticà II necessita unes generacions de preveres formats per a la nostra època. La transformació sociocultural del nostre temps, la cultura de la modernitat ha de ser evangelitzada o reevangelitzada. Un dels desafiaments d'avui és l'acceleració en tots els sectors de la vida, i la conseqüència és la transitorietat. En aquesta transitorietat hem d'arrelar l'Esperit de la Veritat i Bondat eternes.

I la millor manera de preparar-s'hi consisteix a suministrar i adquirir una formació espiritual i intel·lectual ben estructurades, tenint com a punt de referència el misteri de Déu, del Déu Trinitari que, en Jesucrist, s'ha revelat com el

Déu-Amor; el misteri de Crist, el Fill de Déu fet home, que amb la seva vida i el seu missatge, amb la seva mort i resurrecció ha il·luminat definitivament els aspectes més profunds de l'existència humana; el misteri de l'home, que en la seva tensió insuperable entre la seva finitud i la seva aspiració il·limitada, porta en el seu interior la pregunta irrenunciable del sentit últim de la seva vida.

El prevere d'avui, que també té el perill de ser absorbit per la mentalitat secularista i relativista caracteritzada pel pensament «dèbil», ha de cercar el seu fonament segur, sobretot, en la seva assimilació vital a Crist, Paraula feta Carn. D'aquesta manera, com Crist, pot oferir-se ell mateix com a sacrifici viu, sant i plaent a Déu. La formació cristiana i, sobretot, la sacerdotal, troba el seu centre i el seu vèrtex en l'Eucaristia. La «pro existència» —oblació plena al Pare per als germans— que neix de l'Eucaristia fonamenta el pensament «fort» del pastor i de l'apòstol, no sols com un bagatge de coneixements filosòfics i teològics, sinó, sobretot, com a conformació al Crist, Paraula definitiva. És a dir, els pastors i els apòstols d'avui han de garantir-se un pensament «fort», aquell que ve de la fe plenament assimilada i viscuda —el «fortes in fide», de sant Pau— i que, per tant, no és una opinió subtil sinó una immersió viva en el pensament revelat. Els qui han fet i refet cultures des de l'Evangelí —com sant Benet, sant Bonifaci, sants Cirili i Metodi— estaven enamorats de Jesucrist. I la fascinació que sentien per Ell era més forta que els perills o dificultats que havien d'afrontar.

Davant de la catedral d'Amberes va dir el poeta Heinrich Heine: «Els homes que van construir això tenien dogmes, mentre que nosaltres tenim només opinions. I amb opinions no es construeixen catedrals». L'Església que volem anar construint en la nostra benamada Menorca tampoc no es construeix si el poble de Déu viu només d'opinions i pensaments «febles» i no des de la immersió viva en el pensament revelat. Des d'aquesta identitat hom podrà pouar la força necessària per a respondre, des de la caritat pastoral, a les pobreses noves i de sempre del nostre temps.

Aquest és el gran repte plantejat al nostre Seminari: no sols preparar preveres savis sinó també pastors i apòstols capaços de reevangelitzar el nostre món des de la pròpia vivència de la fe, esdevenint formadors de formadors: professors ben equipats per donar classes de religió, catequistes per atendre sobretot la formació d'adults, monitors experts per difondre el missatge bíblic, dirigents madurs per als moviments d'apostolat...

Aquesta tasca de preparar pastors i apòstols per difondre adequadament el missatge de Jesús en el nostre món comporta —crec— algunes exigències. Permeteu-me de recordar-ne dues:

a) Mantenir i aixecar els nivells acadèmics perquè el nostre món demana una preparació molt acurada que no es pot improvisar. Amb tot, no sols raons

conjunturals, de resposta adequada als desafiaments culturals del nostre temps, sinó la mateixa naturalesa de les matèries a estudiar demana un nivell acadèmic elevat i exigent. La teologia, per exemple, es manté sempre dintre del procés mental, que va del «creure» al «comprendre»; és reflexió científica, en tant que realitzada críticament, és a dir conscient dels seus presupòsits i de les seves exigències per a ser universalment vàlida; metòdicament, és a dir, conforme a les normes imposades pel seu objecte i fi; sistemàticament, és a dir, orientada vers una comprensió coherent de les veritats revelades en relació al centre de la fe, Crist, i en la seva significació salvífica per a l'home.

b) Afavorir la comunió entre tots els estaments del seminari. Aquí realitzem una tasca plenament d'Església, sobretot respecte a la seva funció profètica, com dèiem abans. Per tant, si la tasca del seminari és eclesial, també ho ha de ser el seu ambient: de comunió, creant vincles comunitaris amb una mútua ajuda, col·laboració, estímul, amb un gran escalf científic i espiritual. Per tant, els professors hem de presentar-nos davant els alumnes no com a homes freds, només d'estudi, sinó com a ministres de Déu i de la Paraula, il·lusionats en el nostre gran servei a l'Església en la formació dels seus futurs pastors. I els seminaristes cal que sigueu molt concients del moment eclesial que vivim. Cerqueu com a base ferma de la vostra formació i de la vostra vida una visió coherent de la doctrina cristiana per poder educar amb fidelitat i competència la consciència dels fidels i respondre adequadament als reptes culturals del món d'avui.

Comencem, doncs, el curs amb il·lusió renovada. Mantinguem ben clars els objectius. I que el Senyor ens ajudi a donar la resposta evangelitzadora que necessita la nostra diòcesi. En aquesta tasca el seminari hi té també una part important. En nom del Senyor moltes gràcies a tots, superiors, professors i alumnes, per tot el que heu fet, feu i fareu en aquest sentit al llarg del present curs.

HOMILIA A LA SANTA ESGLÉSIA CATEDRAL EN LA SOLEMNITAT DE CRIST REI

La festivitat de Crist Rei és relativament recent, però el seu contingut és tan antic com la mateixa fe cristiana. Perquè aquesta festa és la proclamació de la reialesa messiànica de Jesús, ja anunciada a l'Antic Testament pels profetes Daniel i Ezequiel, i revelada clarament al Nou Testament. L'Església no para, al llarg de l'any, d'aclamar Crist com a Rei Salvador. Posada actualment aquesta festa al final de tot el cicle litúrgic, és una invitació a aixecar els ulls enlaire per contemplar la glòria del Senyor, «assegut a la dreta del Pare», d'on

esperem el seu retorn gloriós, per donar acompliment definitiu al seu Regne i dipositar-lo en mans del Pare.

La paraula «Crist» és la traducció de la paraula grega «Messias», que significa l'Ungit, el Rei, Jesús de Natzaret és Rei fins al punt que el títol reial s'ha convertit en el seu nom propi. I en anomenar-nos a nosaltres mateixos cristians, ens denominem súbdits d'aquest Rei.

Ara bé, el significat del regne de Jesús només es pot entendre adequadament tenint en compte el seu origen en l'Antiga Aliança. Déu no havia previst un rei per a Israel. El seu origen directe està en la rebel·lió d'Israel contra Déu i contra els seus profetes, rebutjant la voluntat originària de Déu. El rei d'Israel havia de ser la llei i, a través d'ella, el mateix Déu. Ell, per mitjà dels seus preceptes, donats a Moisès al Sinai, volia ser el qui guies directament el seu poble, Israel. Però Israel començà a sentir enveja dels pobles veïns i dels seus reis poderosos. Llavors s'esdevé quelcom extraordinari: Déu accepta la voluntat d'Israel i, en fer-ho, crea una nova possibilitat de donació. Instaura la monarquia a Israel, que arriba al seu punt àlgid amb els reis David i Salomó. I un descendent de David, un fill de Josep i Maria, serà Jesús, el Fill de Déu fet home. Amb Jesús, Déu mateix s'introdueix en la humanitat i la desposa. Amb Jesús Déu mateix entra en la nostra història per esdevenir el nostre Salvador, el nostre Rei. Jesús serà el Crist, el Messies, que instaurarà un nou Regne, una nova expressió de l'amor de Déu. Com que l'home s'ha insubordinat, el Fill de Déu s'ha fet home per salvar l'home, per reconquerir tot l'univers i reunificar-ho tot per la seva sang. «Déu vulgué reconciliar-se tot l'univers... per la sang de la creu de Jesucrist», ens diu sant Pau. La creu és, doncs, el tron que Crist s'ha escollit per a fer la voluntat del Pare. Des del tron de la creu, paga el preu del nostre rescat i, alhora, comença ja a regnar d'una manera efectiva, segons Ell mateix havia profetitzat: «Quan seré enlairat de terra ho atrauré tot cap a mi». En realitat, però, si Crist des de la creu atreu les mirades de tots, no atreu els cors de tots. En efecte ja al peu de la creu de Jesús, al costat dels qui, com Maria i Joan adoraven aquell misteri inefable o es picaven el pit, reconeixent-se pecadors, veiem amb immensa pena tots aquells altres que es burllaven de Jesús. El rètol, que Pilat havia fet posar al capdamunt de la creu «El rei dels jueus», proclamava en veu alta la gran veritat. Però aquesta fou ocasió de burla per als soldats i de forta protesta per a les autoritats jueves, que no volien sentir ni en broma que Jesús fos dit «el rei dels jueus». El drama es torna encara més colpidor a banda i banda de Jesús, on, per designi misteriós, es clarifiquen dues postures radicals. Mentre un dels dos lladres que compartien el suplici insulta Jesús, l'altre està corferit per l'amor que veu reflectir-se en el seu rostre. I mereix de penetrar en el seu regne com a primícia de la sang de Jesús. A l'humil petició: «Jesús recordeu-vos de mi, quan arribeu al vostre

regne», Jesús li respon amb autoritat sobirana: «T'ho dic amb tota veritat: avui seràs amb mi al paradís».

Germans, davant Crist, Rei crucificat, no podem restar passius. També la nostra postura s'ha de clarificar. Simeó ja va profetitzar a la Verge Maria: «Mira, aquest està destinat a ser causa que molts caiguin o s'aixequin, perquè així es descobreixin els pensaments de molts cors». El calvari fou el moment decisiu per als jueus, i ho ha de ser igualment per a nosaltres. Sant Pau, en la carta als corintis, ens explica la seva experiència sobre la creu: «Nosaltres prediquem un Messies crucificat, escàndol per als jueus i niciesa per a les altres nacions; però per als qui han rebut la vocació, tant jueus com grecs, un Messies que és poder de Déu i saviesa de Déu» (1 Cor 1,23-24).

Al llarg dels segles ha estat sempre així, i no menys al nostre temps. El nostre Rei crucificat continua essent per a uns, sota la llum de l'Esperit Sant, la gran prova de l'amor extrem de Jesús i del Pare envers els homes; però continua essent escàndol i protesta de tots aquells qui s'indignen davant de la Creu de Crist, que tots els homes d'una manera o altra hem de compartir. És també burla o riota dels autosatisfets de tantes ideologies que ridiculitzen i refusen la salvació de Crist, per posar la salvació només en mans de l'home. Refusar la creu de Crist és refusar la reialesa de Crist. Acceptar la creu de Crist és acceptar la reialesa de Crist. Acceptem-la nosaltres, sabent que Crist regna des de la creu, des de l'amor, perquè per nosaltres servir, estimar és regnar. «Qui vulgui ser el primer d'entre vosaltres que es faci el servidor de tots». Crist regna des de l'amor extrem, des del servei total amb la donació de la seva vida per tots nosaltres. Acceptem la creu de la donació, del servei, de l'amor perquè així puguem regnar amb Crist.

El que és més excels no és imposar-se sinó la disposició permanent de posar-se en camí vers Déu i els demés. Per això la festa de Crist Rei no es la festa dels qui es troben sota un jou, sinó la dels qui saben fer de les seves vides un servei d'amor a Déu i als homes, com Jesucrist.

HOMILIA EN LA SANTA ESGLÉSIA CATEDRAL EN LA FESTA DE LA CAPELLA DAVIDICA

Litúrgia i música han estat des d'un començament recíprocament agermanades. Quan l'home lloa Déu les paraules són insuficients. Parlar amb Déu és quelcom que sobrepassa els límits del llenguatge humà. Per açò sempre ha demanat, com una necessitat essencial, l'ajut de la música, del cant i del so dels instruments.

L'alabança a Déu no és quelcom exclusiu de l'home. Tota la creació és un himne al Creador. Per açò donar culte al Senyor és unir-se al cor d'alabança d'Aquell, del qual en parlen totes les coses creades.

Per a reflexionar sobre açò podrien ajudar-nos unes paraules polides de Mahatma Gandhi. Ell al·ludeix als tres espais vitals del cosmos —mar, terra i cel—, senyalant que cadascun d'ells té un gènere propi d'éssers. Els peixos, que guarden silenci, viuen en el mar. Els animals, que poblen la terra, donen udols, crits. En canvi, els ocells, l'espai vital dels quals és el cel, canten. El que és característic del mar és el silenci, el crit ho és de la terra, i el cant ho és del cel. Ara bé, l'home participa dels tres, perquè porta en ell la profunditat del mar, el pes de la terra i l'alçada del cel. Per açò li pertanyen també les tres qualitats: el silenci, el crit i el cant.

El que s'esdevé avui en dia és que l'home, havent-se apartat de la transcendència, de l'altura, del cel, valora gairebé només el crit. Vol ser exclusivament de la terra i cerca de convertir el cel i la profunditat del mar en terra. L'home d'avui, extrovertit, té por del silenci, de la soledat contemplativa i cerca de rodejar-se de sorolls, crits que el distreguin. L'home d'avui, centrat només en la terra i en ell mateix, volent viure al marge de Déu, no canta; més bé crida entre agressivitats i violències.

La litúrgia retorna a l'home la seva dimensió completa. Obrint-li la profunditat del mar —la seva interioritat— i ensenyant-li a volar —la seva transcendència—, li revela novament el silenci i el cant. Elevant-li el cor, el porta a cantar el cant que porta en el seu interior. La litúrgia, amb el seu cant, ens allibera de l'activitat ordinària i ens retorna la profunditat i l'alçada, el silenci i el cant.

A l'Evangeli hem escoltat la resposta de Jesús a la pregunta sobre ¿quin és el primer manament? «Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb tot el pensament, amb totes les forces. El segon és: Estima els altres com a tu mateix».

El nostre amor ha de tenir dues dimensions ben clares: Déu i el pròxim.

I pel que hem dit sobre la litúrgia —amb els seus espais de silenci i cant—, crec que podem ben dir que ella ens ajuda a viure aquestes dues dimensions de l'amor cristià: la litúrgia, amb el silenci i el cant, és l'espai on millor podem connectar amb Déu, perquè la litúrgia és pregària, relació directa amb Déu; és també l'espai on podem connectar millor amb el pròxim per paradoxal que pugui semblar aquesta afirmació. La litúrgia ens obre a la nostra dimensió contemplativa i, certament, en la mesura en què som contemplatius, som capaços de ser homes de comunió, de fraternitat. Només els grans contemplatius han estat capaços de crear comunió, fraternitat. Cito un exemple actual, molt conegut. La mare Teresa de Calcuta llançada al servei dels més pobres del món és una mística, una contemplativa... L'amor al pròxim si no s'ali-

menta en la pregària esdevé pur activisme. L'amor al pròxim ha de realitzar-se des de Déu, ja que Ell és el fonament de l'autèntica fraternitat.

Components de la Capella Davídica, mireu si és gran i important el vostre servei quan ennobliu amb el vostre cant la nostra litúrgia de la Catedral. Ens ajudeu a autotrascendir-nos, a alçar-nos cap al cel, a recordar que només Déu és l'absolut i que des d'ell i per ell hem de ser germans de tots els homes.

Jo us agraeixo molt cordialment el vostre servei perquè al mateix temps que cultiveu el vostre esperit, dignifiqueu la litúrgia de la Catedral i ens ajudeu a poder viure millor les nostres relacions amb Déu i amb el pròxim.

HOMILIA A LA SANTA ESGLÉSIA CATEDRAL EN LA SOLEMNITAT DE LA IMMACULADA

Quan el Concili Vaticà II ens explica la funció de la Verge Maria en el misteri del Crist i de l'Església, ens diu: «I heus-la aquí la Dona agent, sobreexcel·lissíma: la Mare de Jesús, que fica al món el mateix Brot vital renovador de tot, injoïellada per Déu amb els dons altíssims necessaris. ¿Qui pot, doncs, estranyar-se gens que els sants Pares en parlin normalment, contínuament de la Mare de Déu com a santíssima, com a immaculadíssima, com a feta tota per l'Esperit Sant, estrenada creació? El primeríssim instant de concebuda l'encercla l'halo esplèndid d'una santedat singular» (LG 56).

Escollida, doncs, la Verge Maria per a ser la Mare del Fill de Déu, fou enriquida amb tota mena de gràcies i dons. És normal que Déu, podent escollir-se la seva Mare, ho fes cercant per Ella el millor. I per açò la Verge Maria és una criatura bella, polida, plena d'autèntica poesia, d'aquella poesia que neix de l'amor agermanat amb la més excelsa santedat.

«Aquesta és una obra de Déu admirable als nostres ulls», podem repetir amb el salmista. Certament totes les obres de Déu són polides perquè totes són bones però la Verge Maria és la suma, el compendi de tota la bellesa creada. Com brilla la lluna en la foscor de la nit, així la bellesa de la Verge Maria es distingeix d'entre totes les belleses creades, que semblen ombres comparades amb Ella. Maria és la més polida de les obres de Déu.

Però no és només la bellesa natural el que podem considerar en Maria. Déu ha fet en la seva ànima coses grans, coses meravelloses. «Perquè el Totpoderós ha obrat en mi meravelles», proclamarà la mateixa Verge Maria. Déu l'ha revestida amb la plenitud de la seva gràcia, tal com convenia a aquella que havia d'estar dedicada en cos i ànima a Ell. Ella és la plena de gràcia. «Déu te guard, plena de gràcia», així la saluda l'àngel.

I aquesta plenitud de gràcia la tingué des del primer moment de la seva concepció. «La immaculada Verge, preservada immune de tota taca del pecat

d'origen», ens dirà el concili Vaticà II. És a dir, Ella, tot i ésser del llinatge d'Adam, destinada, doncs, com nosaltres a ser víctima del pecat original, en fou preservada amb la sang anticipada del Redemptor. Aquest fou el gran obsequi que Déu li va fer, no per mèrits seus sinó per haver estat escollida per a ser la Mare de Déu i, «doncs la filla preferida del Pare i el sagrari de l'Esperit sant», com diu el Concili. «Do de gràcia tan exímia que la situa molt més enlaire que tota altra criatura terrenal i celestial» (LG 53). La Verge Maria és el triomf de l'amor gratuït de Déu, perquè tota ella és pura gràcia, pur do de Déu.

Aquest privilegi de la Concepció Immaculada de la Verge Maria fou promulgat solmenement amb la proclamació del dogma de la Immaculada l'any 1854 i, quatre anys més tard, la mateixa Verge es presentava com la Immaculada Concepció a aquella pastoreta de Lourdes.

La Verge Maria, la nostra Mare, se'ns presenta avui en aquest misteri de santedat; santedat plena, colmada; santedat fruit d'un allunyament total del pecat i d'una fidelitat plena a la voluntat de Déu.

La Verge Immaculada és certament una obra de Déu admirable als nostres ulls però és també una obra imitable. En aquest sentit el Concili ens recordarà que Maria és la figura de l'Església, model perfecte en la fe i en la caritat, perquè el que s'ha esdevingut en ella, l'Església està cridada també a viure-ho. Ens diu el Concili: «Bé que l'Església ja ha assolit la perfecció en la Santíssima Verge límpida i novíssima, en canvi els seguidors de Crist malden encara per santificar-se progressivament, aixafant el pecat; i per això la comunitat tota dels electes aixequen l'esguard a Maria, espill on reverberen les virtuts» (LG 65).

La plenitud de gràcia, la santedat que avui contemplem en la Verge Maria ha de ser el nostre ideal, l'objectiu del nostre esforç cristià en la nostra lluita contra el pecat i els nostres defectes.

Potser el nostre problema és haver perdut el sentit del pecat i haver caigut en una tibiesa, en una grisor espiritual, sense tensió i esforç. Sembla que el pecat ha desaparegut de la faç de la terra. Ningú troba pecats en la seva consciència. Poca gent es confessa i moltíssima gent combrega. Chesterton té una frase paradògica al respecte: «A un sant se'l coneix en que sap que és pecador». El sant, que té una experiència profunda de Déu, es percep pecador, en contemplar-se a la llum de la infinita perfecció de Déu. Hi ha avui un afluixament de l'experiència de Déu que es manifesta en una pèrdua del sentit del pecat. I també a la inversa: la supressió de l'experiència de pecat allunya l'home de Déu. És un cercle viciós que caldria trencar. Potser, per fer-ho, ens caldria aprendre novament la veritat d'aquella sentència: «L'inici de tota saviesa és el temor de Déu». Certament, sense reincidir en la falsa pedagogia de la por, hauríem d'aprendre novament a tenir temor de Déu per a conèixer el seu vertader amor i per a entendre el que significa que Ell ens estima i que hem d'estimar-lo. Només pot caminar cap a la conversió i, per tant, obrir-se pas cap

a la pròpia santificació, el qui pren consciència de la seva pobresa moral i, en conseqüència, comprèn la grandesa de la vida de gràcia, de la vida de fill de Déu.

Germans, que aquesta celebració de la grandesa de la Verge Maria per la seva bellesa moral, per la seva santedat plena, ens estimuli a reconèixer la nostra pròpia grandesa: pel baptisme hem estat fets fills de Déu, hem rebut la vida de la gràcia i hem de lluitar contra el pecat per mantenir en nosaltres aquest tresor... I al mateix temps que ens porti a acceptar la nostra pobresa radical: tot el que som i tenim ho hem rebut del Pare i a Ell ens devem plenament. Aquesta hauria de ser l'orientació profunda de la nostra vida: tot reconeixent la nostra pobresa, posar-nos a les seves mans, deixar que la seva gràcia actués en nosaltres. Fem caure la barrera de la nostra autosuficiència i deixem que la gràcia de Déu actui en les nostres vides. També en nosaltres, com en la Verge Maria, Déu podrà fer coses grans, meravelles, perquè, com recorda sant Pau, «també a nosaltres ens elegí en ell abans de crear el món perquè fóssim sants i irrepreensibles als seus ulls». Aquests són els plans de Déu respecte de tots nosaltres: la nostra santificació.

Agraïm al Pare Déu en aquesta Eucaristia la meravella de santedat i gràcia que va realitzar en la Verge Maria i demanem-li que vulguem, com Ella, deixar-lo actuar en el nostre interior per fecundar les nostres vides i donar així fruits de santedat.

HOMILIA EN LA SANTA ESGLÉSIA CATEDRAL EN L'EUCARISTIA DE MITJANIT DE NADAL

Quan s'ha d'explicar la Paraula de Déu en celebracions com aquesta i la de la nit pasqual, que són celebracions tan denses en contingut, tan riques en sentiments i tan expressives per si mateixes, s'experimenta una certa dificultat.

Penso que, en nits com aquesta, més que paraules el que ens cal és una actitud de contemplació amorosa i d'un agraïment reverent davant l'immens misteri que representa el fet de la infinita benignitat de Déu, que s'ha dignat entrar en la nostra història, fent-se home en tot semblant a nosaltres llevat del pecat. Els fets d'amor demanen, més que moltes paraules que cerquin explicar-los, actituds d'agraïment i respostes concretes d'amor.

Acabem d'escoltar la narració evangèlica del naixement del Fill de Déu. Aquest fet tan important, tan decisiu per la nostra història, estigué rodejat d'una senzillesa sorprenent. Semblava que la vinguda de Déu entre els homes damanés un altre escenari, unes altres circumstàncies més solemnes i aparatoses. Però la grandesa segons Déu és diferent a la grandesa segons la mesurem els homes. Els camins de Déu segueixen unes altres direccions. Res de palaus i

fastuositats sinó pobresa, mansuetud, humilitat i una gran riquesa d'amor. Realment podem repetir amb Sant Pau: «S'ha manifestat la gràcia del nostre Déu...» El naixement del Fill de Déu és la manifestació més clara de l'amor d'un Déu que se'ns dóna desinteressadament, d'una forma plenament gratuïta.

I ¿per què ha volgut fer-se home el Fill de Déu? Sant Pau, en la seva carta als cristians de Galàcia, ens dóna l'explicació: «Déu envià el seu Fill nascut d'una dona, perquè obtinguéssim la condició de fills». Aquest és, germans, el missatge joiós que, formulat amb l'estil d'alguns sants Pares, anunciaríem lapidàriament: «El Fill de Déu s'ha fet fill d'home perquè el fill de l'home esdevingui fill de Déu». El Fill de Déu s'ha fet home perquè, nosaltres fets fills de Déu, aprenguem el camí que hem de seguir per a comportar-nos com a tals fills.

Tanmateix l'home d'avui va deixant de banda cada dia més aquesta gran caritat i dignació de Déu que eternament ens ha volgut fer fills seus. Deia ja fa anys un autor: «La cosa més estranya és que l'home refusi tenir Déu per Pare».

L'època moderna va treure la conclusió que l'accés de la humanitat a l'edat adulta implicava la mort de Déu. Aquest és un tema clàssic en la nostra cultura. I de fet s'ha eliminat a Déu, en gran mesura, de la vida personal, cultural i social, perquè l'home —així es diu— pugui expandir-se lliurement i esdevenir feliç... Però l'home ¿va esdevenint més realitzat, més feliç, més humà a mesura que es deixa portar per aquests corrents d'indiferentisme, de negació pràctica de Déu? Al contrari, l'home ha perdut la seva ànima i el món s'ha tornat més fret. Abandonant el Pare, l'home s'ha degradat, esdevenint esclau del seu egoisme i de les seves passions, i el nostre món, sense l'acceptació de l'escalf de l'amor de Déu, sembla que es trobi en ple hivern: racismes, fam al món, poca solidaritat, desconfiança, guerres... Som com ocells a l'hivern. Tot esperant, l'home cerca possibles fonts de calor en sucedanis de l'amor —erotisme— o en sucedanis de mons il·lusoris —la droga—. Però tot això no torna l'escalf! El que sembla foc no és sinó un foc d'encenalls que dura un instant i no basta per escalfar de veritat els homes. Aquests han perdut la seva vertadera identitat i la seva joia, perquè tot atac contra Déu fereix l'home en la seva íntima naturalesa. La pèrdua de la dimensió religiosa de l'home comporta la pèrdua del sentit de la vida, que alhora provoca l'enfonsament de l'obligació moral. Si l'home nascut de la modernitat es troba «sense una llar significativa», no ens ha de sorprendre que es trobi també sense un sistema ètic prou coherent i exigent.

El camí que pot curar l'home és que redescobresqui Déu com a Pare i entrar amb Jesucrist en aquesta experiència filial d'amor. Cal que l'home recobri i visqui el sentit de filiació divina, que sàpiga que existeix un amor de Pare que l'acull tal com és. Aquest és el cor del missatge evangèlic: «Heus ací el que és l'amor: no som nosaltres que hem estimat Déu, sinó ell que ha estimat primer i

ens ha enviat el seu Fill com a víctima d'expiació pels nostres pecats», ens dirà l'apòstol sant Joan en la seva primera carta. En fer-se home, Déu ens ha acceptat tal com som, amb la nostra història, feta de caigudes i de redreçaments. Déu no ha mirat les nostres qualitats i mèrits sinó que ens estima gratuïtament, tal com som. Des d'aquesta experiència de l'amor gratuït de Déu, els homes poden aprendre també aquest camí de l'amor. El nostre món ¿no està marcat per una immensa falta d'acceptació? ¿Ser acceptat i acceptar l'altre no és una gran necessitat de la nostra època? En un món que sofreix tant per manca d'acolliment, de reconciliació i d'amor el testimoni dels cristians ha d'instaurar la civilització de l'amor sobre el model amb què Déu ens estima, un amor realista que no parteix de les qualitats de l'home estimat sinó que estima gratuïtament i crea ell mateix les qualitats que voldria veure presents en el ser estimat.

En aquesta celebració del Nadal, en què recordem la grandesa inefable de l'amor de Déu en voler fer-se home, sentim-nos tot cridats a viure la realitat de fills de Déu que vam rebre el dia del nostre baptisme. Cal fer cada dia una opció renovada d'aquest do gratuït, si volem correspondre al pla del nostre Pare Déu. Perquè la nostra filiació divina la rebem només en germen el dia del baptisme i cal que es desplegui al llarg de la vida fins a la plenitud, quan veurem el nostre Pare a rostre descobert, com diu sant Joan: «Ara som fills de Déu, i encara no s'ha manifestat el que serem... Quan Déu es manifesti, serem semblants a ell perquè el veurem tal com és». Mentre no arriba aquesta plenitud, mentre caminem per la provisionalitat del món, oferim als nostres germans, els homes, l'escalf de l'amor de Déu.

Maria, en oferir-nos el seu Fill, ens invita no sols a venerar-lo, sinó també a contemplar-lo amorosament per identificar-nos progressivament amb ell. Que ella, doncs, ens ajudi a viure de Crist, a transformar-nos més i més en ell, per tal d'esdevenir plenament fills de Déu en el Fill únic del Pare, per obra de l'Esperit Sant. Aquesta és la gràcia més preuada que ens podem augurar en aquesta celebració eucarística amb la qual celebrem en naixement del Déu fet home en aquest Nadal del 1991. Que així sigui.

VISITA AD LIMINA

Amb ocasió de la seva visita «Ad limina», el Sr. Bisbe publicà aquest escrit al «Full Dominical»

HE VISITAT A PERE

En la seva carta als cristians de Galàcia, l'apòstol sant Pau ens explica que, tres anys després de la seva conversió, va pujar a Jerusalem «per conèi-

xer Quefas» (Pere) i es quedà amb ell quinze dies.

El Senyor m'ha concedit que, pocs dies després de la meva ordenació episcopal, pugués visitar el Sant Pare, el successor de l'apòstol sant Pere en la missió de confirmar en la fe els seus germans i de garantir la comunió de tota l'Església.

Cada cinc anys els bisbes fan una visita a Roma, que s'anomena «ad limina»: a les tombes dels apòstols sant Pere i sant Pau per oferir-los l'homenatge com a pares i mestres de la fe catòlica i per a veure Pere en la persona del seu successor, el Sant Pare.

No ha estat una simple visita protocolària o administrativa. Ha tingut un profund sentit religiós. Ha estat una peregrinació a les tombes dels sants Apòstols Pere i Pau, on hem pogut celebrar l'Eucaristia i reafirmar la nostra fe catòlica i apostòlica. És reconfortant per un bisbe, indigne successor dels primers apòstols del Senyor, poder recitar el credo, com han fet primer tantes generacions de catòlics, davant les tombes dels nostres pares en la fe. I poder visitar les grans basíliques de Sant Joan de Letran i Santa Maria la Major per encomanar les necessitats espirituals i materials de la nostra església diocesana a Sant Joan Baptista i a la Mare de Déu, als quals es té tanta devoció en la nostra illa.

Emotiva fou la visita al Sant Pare, amb qui vam poder concelebrar l'Eucaristia i rallar privadament sobre la realitat de la nostra diòcesi i rebre les seves orientacions per reafirmar la nostra fe catòlica.

Amb Sebastià Taltavull, el Vicari General, vam visitar els organismes més importants de la Cúria, que ajuden el Papa en el compliment de la seva missió de servir l'església universal. En tots ells vam trobar un acolliment molt obert i generós. Es plantejaren temes d'utilitat per la vida religiosa de la nostra diòcesi i la postura fou molt receptiva, amb un gran sentit pastoral.

Jo confio que aquesta visita al successor de Sant Pere tingui una repercussió molt positiva per la nostra església menorquina, que tradicionalment s'ha distingit pel seu amor al Sant Pare. Que serveixi per reavivar el nostre sentit apostòlic. El Papa va insistir, davant una situació de creixent increença, en la necessitat de vèncer la indiferència religiosa a través de l'anunci decidit i clar de l'Evangelí. I açò ens afecta a tots els catòlics. Que tothom assumeixi, des del seu lloc concret de responsabilitat eclesial o en el món, el compromís de donar a conèixer Jesucrist i el seu Evangelí com una joiosa i bona notícia per als homes d'avui. I que ho fem amb la senzillesa i amb la gosadia dels sants.

**Francesc Xavier
Bisbe de Menorca**

Estimats preveres:

El dia 22 d'octubre passat em vaig reunir amb el Col·legi de Consultors per sotmetre a la seva deliberació l'anunciada revisió dels Estatuts del Consell Presbiteral.

Les modificacions aconsellades, de moment, afecten sobretot a la seva composició. Hi entraran a formar part, com a membres nats, els tres arxiprestos. El consell unànim del Col·legi de Consultors va ser que els arxiprestos fossin anomenats directament pel Bisbe, després d'una consulta a tots els clergues de cada arxiprestat. Després, en cada arxiprestat, s'haurà de fer l'elecció directa d'un altre prevere per al Consell Presbiteral. Cada arxiprestat tindrà, idò, dos representants: l'arxiprest anomenat pel Bisbe, prèvia consulta, i un altre prevere, elegit directament.

Una altra modificació important afecta a la funcionalitat del Consell Presbiteral ja que tot ell, d'ara endavant, funcionarà també com a Col·legi de Consultors. El nombre total de membres del Consell Presbiteral —12 membres— possibilita aquesta opció, que ens ajuda a simplificar organismes i reunions.

1.- Us deman, per tant, que, per a procedir al nomenament de l'arxiprest cada prevere em faci arribar el nom d'un sacerdot de l'arxiprest, del seu arxiprestat, que segons el seu punt de vista podria complir millor les funcions d'arxiprest, segons la missió que li assigna el Dret Canònic i que jo vull potenciar, perquè crec que l'arxiprest ha de ser una peça clau en una pastoral diocesana conjuntada. El n. 30 del decret «Christus Dominus» del Vaticà II, el «Directori Pastoral dels Bisbes» i l'actual Dret Canònic (cc 553-555) li assigna, entre altres coses, una funció important de promoure, moderar i coordinar l'acció pastoral comú dintre del seu territori. Us deman, idò, que fins el 30 de novembre em digueu directament, de paraula o per escrit, el nom del possible candidat per arxiprest.

2.- Fet el nomenament del nou arxiprest, aquest reunirà tots els preveres del seu arxiprestat i es procedirà a la votació del representant per al Consell Presbiteral, seguint-se el procediment canònic per a les eleccions (c. 119). L'acta d'aquesta elecció, amb el seu resultat, la remetrà l'arxiprest a la Vicaria General abans del dia 15 del mes de desembre.

Amb la confiança que pel bé de l'Església Diocesana i amb el desig d'ajudar-me en el meu servei de coordinar tots els esforços pastorals de la Diòcesi, tots col·laborareu, com sempre, amb un gran sentit de responsabilitat, en aquesta iniciativa de constituir el futur Consell Presbiteral, us saluda ben cordialment en Crist,

Francesc Xavier Ciuraneta
Bisbe de Menorca

Estimats sacerdots:

Amb el fi de conèixer l'acció pastoral que es porta a terme a les Parròquies de la Diòcesi, ajudar a impulsar-la i presentar el nou arxiprest m'ha semblat oportú, després d'haver-ho consultat amb els arxiprestos, convocar tots els Consells Pastorals Parroquials per arxiprestats, amb aquestes dates i llocs i amb l'ordre del dia que s'indica:

DATES I LLOCS:

11 de desembre, 9 nit.- Consells Pastorals Parroquials de l'Arxiprestat de Ciutadella. Al Seminari.

12 de desembre, 9 nit.- Consells Pastorals Parroquials de l'Arxiprestat d'Alaior. A la Rectoria d'Alaior.

13 de desembre, 9 nit.- Consells Pastorals Parroquials de l'Arxiprestat de Maó. A la Casa de l'Església.

ORDRE DEL DIA:

— Pregària

— Presentació del nou arxiprest i de la seva missió a l'arxiprestat, pel Vicari General.

— Breu exposició de part del secretari de cada Consell Pastoral Parroquial del pla pastoral de la Parròquia per al present curs. Pauta per a l'exposició:

1) Objectiu fonamental que s'ha proposat aquest Consell Pastoral per al present curs pastoral.

2) Principals activitats que s'han programat al servei d'aquest objectiu.

— Paraules del Bisbe.

Per tal que la reunió sigui àgil deman que els secretaris preparin les seves aportacions per escrit.

Amb el desig que aquesta trobada ens estimuli vers un treball pastoral eficaç en la nostra tasca evangelitzadora, us saluda ben cordialment,

Francesc Xavier Ciuraneta
Bisbe de Menorca

VICARIA GENERAL

PREPARANT L'ORDENACIÓ EPISCOPAL DEL NOU BISBE

Des de la notícia del nomenament de Mns. Francesc Xavier Ciuraneta i Aymí com a bisbe de Menorca, el Sr. Bisbe Administrador Apostòlic junt amb el

Col·legi de Consultors de la diòcesi van iniciar la preparació de l'ordenació episcopal. Aquest temps pràcticament va anar des de mitjan juny fins el dia 14 de setembre.

Cinc membres del Col·legi de consultors, el Vicari General, Sebastià Taltavull, el Rector del Seminari, Miquel Anglada; el President del Capítol, Pere Sallord i els preveres Joan Bosco Faner i Antoni Fullana, van visitar el bisbe electe a la seva residència del Palau Episcopal de Barcelona el dia 27 de juny amb la finalitat de saludar-lo en nom de tota la diòcesi i concretar detalls de l'ordenació.

Des del Col·legi de Consultors es van assignar les responsabilitats i funcions, creant distintes comissions de treball per a la preparació de l'ordenació episcopal. Amb les directrius de l'Administrador Apostòlic i amb la coordinació feta des de la Vicaria General, es va anar realitzant tota la feina de preparació: litúrgia, Catedral, catequesi, acollida i allotjament, etc., feina que va ocupar tot el temps de l'estiu.

Per aquest motiu i encapçalat per una carta del Vicari General, es va enviar a les respectives parròquies, comunitats i grups cristians: dues catequesis que també van ser publicades al Full Dominical, un esquema de trobada de pregària, el projecte d'homilia i la pregària dels feels per al diumenge abans de l'ordenació. Amb aquest material es va voler ajudar a una preparació conjunta, a nivell de continguts, de l'ordenació episcopal.

Comunicat

Si Déu ho vol, d'aquí a catorze dies, celebrarem a la nostra Església Catedral de Menorca l'ordenació episcopal del nou bisbe Mns. Francesc Xavier Ciu-raneta y Aymí. Dia important de pregària, d'acció de gràcies i de festa per a tota la nostra comunitat diocesana i per l'illa de Menorca.

Volem preparar-nos-hi bé. Amb senzillesa i amb esperit evangèlic. Sobre-tot perquè es tracta d'acollir el qui ve en el nom del Senyor, el qui des d'aquest dia guiarà com a Pastor la nostra Església que pelegrina a Menorca.

Ja fa temps que el Col·legi de Consultors es va reunint per a preparar aquesta celebració diocesana, amb la intenció de que aquest esdeveniment eclesial sigui una autèntica experiència cristiana per a tots i cadascun dels diocesans i també una nova oportunitat de represa en la presència evangelitzadora dels cristians enmig de la nostra terra, l'illa de Menorca.

Des d'aquestes lletres i dels altres escrits que s'aniran publicant en els mitjans informatius volem fer una crida a la preparació personal i comunitària de la vinguda del nou bisbe, acollint-lo com a Pare i Pastor i, des de la unitat de la nostra fe, sentint-nos ja corresponsables amb ell, presbiteri, religiosos i laics, en el nou camí que s'obre a l'Església Menorquina.

Per aquest motiu, feim el suggeriment de que a les parròquies, comunitats, moviments i grups es reflexioni a partir de les catequesis publicades sobre la missió del bisbe i sobre l'Església diocesana i en l'àmbit que es cregui més oportú. Com també, fent alguna trobada de pregària per a integrar-ne amb més profunditat el seu sentit.

Que aquestes setmanes que precedeixen a l'ordenació del nou bisbe Francesc Xavier siguin d'autèntica vivència cristiana, preparant des de la fe, l'esperança i la caritat, l'inici del seu mandat apostòlic entre nosaltres i el revifament de la nostra Església diocesana.

Sebastià Taltavull i Anglada
Vicari General de Menorca

Carta als preveres

1 de setembre de 1991

Benvolgut en el Senyor:

Aquests dies, i especialment la setmana que precedeix a l'ordenació del nou bisbe, convé que els dediquem a la preparació d'aquest esdeveniment eclesial mitjançant la **pregària** i la **reflexió** sobre la missió del bisbe en la diòcesi.

Sobretot, a les celebracions de l'Eucaristia del dissabte i diumenge, dies 7 i 8 de setembre, convidant a tota la comunitat cristiana a la celebració de l'ordenació episcopal que tindrà lloc a la Catedral, el dissabte, dia 14 de setembre, a les 6.30 del capvespre.

També és important exhortar sobre el sentit de la missió del bisbe entre nosaltres, ja sigui a l'homilia, en una trobada de pregària o en qualsevol tipus de reflexió en grup. Per si pot ajudar, enviam un **projecte d'homilia** per aquest diumenge, la **pregària dels fidels**, i també l'esquema d'una **trobada de pregària** a realitzar dins aquest mes de setembre.

Es poden tenir en compte, igualment, les **dues catequesis** sobre la missió del bisbe dins l'Església i a la diòcesi i que surten al Full Dominical els dies 1 i 8 de setembre, com també altres escrits publicats en dos dissabtes successius al Diari i que conté la veu de les distintes parròquies de Menorca.

En tota aquesta preparació, tant a partir dels suggeriments com de tot allò que es pugui fer per iniciativa de cada lloc, convé resaltar la importància del moment present de crear entre tots un esperit de comunió i una actitud de coresponsabilitat en el nostre treball com Església diocesana, Poble de Déu a Menorca, i a la consolidació de la tasca evangelitzadora en la línia preferencial de l'Evangelí i que assenyala el lema del nou bisbe: «M'ha enviat a evangelitzar els pobres».

I només, per acabar, unes **coses pràctiques** per a la celebració de l'ordenació:

- els capellans han de dur alba i estola blanca.
- ser a les 6 del capvespre a la sagristia de la Catedral.
- comunicar aquest diumenge a les parròquies si es suprimeix alguna missa vespertina.

Esperant que tot açò ens ajudi a preparar conjuntament l'ordenació del nou bisbe i a preparar-nos-hi pesonalment i amb les nostres respectives comunitats.

Una forta abraçada,

Sebastià Taltavull i Anglada
Vicari General

CATEQUESI I

La missió del Crist continua en els Apòstols

«Crist Senyor, de la mateixa manera que havia estat enviat pel Pare, també Ell va enviar els seus Apòstols i els va santificar donant-los-hi l'Esperit Sant a fi que també ells glorifiquessin el Pare en aquest món i salvessin els homes —per edificar el Cos de Crist (Ef 4,12)-, que és l'Església» (Decret sobre el ministeri pastoral dels bisbes en l'Església, núm. 1).

El bisbe, successor dels Apòstols, en virtut de l'Esperit Sant que li és donat, esdevé Mestre de la fe, Pontífex i Pastor autèntic i veritable. Aquest ministeri o servei, l'exerceix en el Poble de Déu junt amb els altres bisbes de manera col·legial, en comunió i sota l'autoritat del Sant Pare, tractant-se de magisteri relatiu a tota l'Església i, en particular, tenint cura de l'Església que li ha estat encomanada.

Són tres els ministeris o serveis del Bisbe en l'Església: ensenyar, santificar i regir. I ho fa com a mestre, com a sacerdot i com a pastor, sempre en nom de Crist i en comunió amb tota l'Església.

El ministeri del Bisbe en la diòcesi

«La Diòcesi és una porció del Poble de Déu, encomanada al Bisbe perquè la pasturi amb la col·laboració del presbiteri, a fi que unida al seu pastor i per ell aplegada en l'Esperit Sant per mitjà de l'Evangelí i l'Eucaristia, constitueixi una Església particular, en la qual verament subsisteix i obra l'Una, Santa, Catòlica i Apostòlica Església del Crist» (Decret sobre el ministeri pastoral dels bisbes en l'Església, núm. 11).

Els preveres participen de la missió del bisbe i configuren —des del sagrament de l'Orde— tota l'Església diocesana. Igualment els diaques, ordenats per al ministeri, serveixen el Poble de Déu en comunió amb el Bisbe i el seu presbiteri.

La missió d'uns i altres és per a l'edificació del Poble de Déu: bisbes, preveres i laics, d'acord amb la vocació especial de cadascú, **«i recordant-se d'estar obligats a donar exemple de santedat en la caritat, humilitat i senzillesa de vida»**. Així, el testimoni personal i col·lectiu esdevé el millor mitjà d'evangelització.

El bisbe, primer impulsor de l'evangelització

«Es fomentaran les diverses formes d'apostolat i la coordinació i unió íntima de totes les obres d'apostolat, sota la direcció del Bisbe, en tot el Bisbat o en les seves comarques particulars, de manera que totes les iniciatives i institucions catequètiques, missionals, socials, familiars, escolars i qualsevol altra amb finalitat pastoral arribin a una actuació conjunta, on lluiï alhora amb més esplendor la unitat de la diòcesi» (Decret sobre el ministeri pastoral dels bisbes en l'Església, núm. 17).

I l'evangelització especialment dirigida als més pobres. És el lema que ha escollit el nou bisbe, tret de la missió de Jesús proclamada a la sinagoga de Natzaret (Lc 4,16-21). És, especialment des d'ara que també ens hi sentim particularment compromesos tota la comunitat diocesana.

CATEQUESI II

El ritual d'ordenació episcopal conté la següent catequesi on s'explica el servei episcopal. Per la seva importància i concreció convé fer-ne objecte de reflexió i pregària.

Estimats: considereu a quin grau dins l'Església serà promogut aquest germà nostre.

Nostre Senyor Jesucrist, enviat pel Pare per redimir el llinatge humà, també va enviar al món els dotze apòstols perquè, plens de la força de l'Esperit Sant, predicassin l'Evangelí i santificassin i governassin tots els pobles, reunint-los en un sol ramat.

Per tal que aquesta missió perduràs fins a la fi dels temps, els apòstols es van escollir col·laboradors als quals comunicaren per la imposició de les mans el do de l'Esperit Sant que ells havien rebut de Crist; aquesta imposició de les mans confereix la plenitud del sagrament de l'Orde. D'aquesta manera, d'una generació a l'altra, s'ha conservat la tradició inicial per la successió ininterrompuda dels bisbes i l'obra del Salvador progressa i perdura fins els nostres dies.

En la persona del bisbe, envoltat dels seus preveres, es fa present enmig vostre el mateix Jesucrist, Senyor nostre i Pontífex per sempre. És en efecte ell mateix qui, pel ministeri del Bisbe, no deixa d'anunciar l'Evangelí i d'introduir els fidels als misteris de la fe; qui, per l'ofici de pare que té el bisbe, augmenta el cos, afegint-hi nous membres; qui us condueix, mentre pelegrinau a la terra, cap a la felicitat eterna, gràcies a la saviesa i el seny dels vostres bisbes.

Rebeu amb agraïment i alegria el nostre germà, que ara nosaltres incorporarem al col·legi episcopal per la imposició de les mans. Honorau-lo com a ministre de Crist i dispensador dels misteris de Déu, perquè se li confia de ser testimoni del veritable Evangeli i de transmetre l'Esperit que santifica. Recordeu-vos de les paraules de Crist quan diu als apòstols: «Qui us escolta a vosaltres m'escolta a mi. Qui no fa cas de vosaltres, no fa cas de mi, i qui no fa cas de mi, no fa cas del qui m'ha enviat».

I tu, germà estimat, escollit pel Senyor, pensa que has estat pres d'entre els homes per ser destinat a representar els homes davant Déu.

La paraula «episcopat» significa un servei, no un honor, i el bisbe ha de ser més sol·lícit a servir que no a presidir, perquè, segons el precepte del Senyor, «el qui és més gran, s'ha de fer el més petit, i el qui va al davant, com el qui serveix».

Proclama l'Evangeli, tant si és oportú com si no ho és, exhorta amb tota paciència com un mestre que sap ensenyar. En la pregària i en la celebració de l'Eucaristia demana amb insistència les gràcies variadíssimes que vénen de la plenitud de la santedat de Crist per al poble que t'ha estat confiat.

Sigues un zelós dispensador dels misteris de Crist en l'església que tens encomanada, vetla per ella i governa-la com un servent fidel. Escollit pel Pare per governar la seva família, recorda't sempre del Bon Pastor, que reconeix les seves ovelles, i elles el reconeixen a ell, i que no va dubtar a donar la vida per elles.

Estima amb amor de pare i de germà tots els qui Déu t'ha confiat, en primer lloc els preveres i diaques, col·laboradors teus en el servei de Crist, i també els pobres, els necessitats, els immigrants i els desplaçats. Anima els fidels a treballar amb tu en les obres apostòliques i no refusis mai d'escoltar-los de bon grat.

Treballa incansablement per aquells que encara no són del ramat de Crist, perquè també ells t'han estat confiats. No oblidis que en l'Església catòlica, unida amb el vincle de la caritat, formes part del Col·legi Episcopal, de tal manera que no pots desentendre't de totes les altres esglésies i has d'estar a punt per ajudar de bona gana les més necessitades.

Vetla per tot el ramat del qual l'Esperit Sant t'ha encarregat perquè pasturis l'Església de Déu, en nom del Pare del qual ets imatge en l'Església, en nom del seu Fill Jesucrist, del qual exerceixes l'ofici de mestre, sacerdot i pastor, i en nom de l'Esperit Sant que dóna vida a l'Església i reforça la nostra flaqueza amb el seu poder.

TROBADA DE PREGÀRIA

(possible esquema)

1.- Ambientació

a) espai musical.

b) invitació a la pregària.

motius: — un nou bisbe entre nosaltres.

— el fet de la comunió eclesial.

— entre nosaltres representa a Crist.

— compartim amb ell una mateixa missió.

— el lema «evangelitzar els pobres».

— posar aquesta nova situació en mans del Senyor.

— pregar especialment pel bisbe i per la diòcesi.

— disposar la nostra actitud des de la pregària.

2. Cant

possibles: — Poble de Déu

— Marxa de l'Església

— Himne a Crist

3. Invocacions

— Oh Crist, que heu volgut manifestar-nos el vostre amor posant-nos un guia i pastor, acceptau la nostra pregària d'alabança.

(tots) Al·leluia, lloem el Senyor, al·leluia, al·leluia!

— Oh Crist, educador del vostre ramat, serviu-vos constantment del vostre servent Francesc Xavier per edificar-nos en la santedat. Acceptau la nostra pregària d'alabança.

(tots) Al·leluia, lloem el Senyor, al·leluia, al·leluia!

— Oh Crist, que sou entre nosaltres el Bon Pastor, vulgueu que el guiatge del nou bisbe entre aquest ramat sigui fet amb la vostra mateixa entrega. Acceptau la nostra pregària d'alabança.

(tots) Al·leluia, lloem el Senyor, al·leluia, al·leluia!

4. Pregària dels Salms

Es suggereixen les antífoes i salms de les Primeres Vespres de COMÚ DE PASTORS (Litúrgia de les Hores, pp. 1674-1676), és a dir: Salm 112, Salm 145 i Càntic d'Ef 1,3-10.

Serà bo fer una petita introducció a cada un d'aquests textos bíblics, com també posar-hi entre mig espais de silenci per a la contemplació.

També es suggereix entre text i text algun cant meditatiu.

5. PARAULA DE DÉU (aquests textos o escollir-ne algun).

1 Pe 5,1-4

Als preveres de la vostra comunitat, jo, que, com ells, som prevere i testimoni dels sofriments del Crist i he de compartir amb ells la glòria que està a

punt de revelar-se, els faig aquesta recomanació: pasturau aquest ramat de Déu que teniu confiat; vetlau per ell, no com qui compleix un deure imposat, sinó de bona gana, per amor de Déu; no buscant d'aprofitar-vos-en, sinó generosament; no com qui disposa de la seva hisenda, sinó donant bon exemple a tot el ramat. Així, quan apareixerà el cap dels pastors, rebreu la corona de la glòria que mai no es marcirà.

Fets 20,28.32

Vetlau atentament per vosaltres mateixos, i per tot el ramat, que l'Esperit Sant ha confiat a la vostra vigilància: pasturau l'Església de Déu, que Ell s'ha fet seva al preu de la pròpia sang.

I ara, vos pos en mans de Déu i de la seva paraula de gràcia, que té poder de construir la comunitat i d'assegurar-vos la participació a la vida amb tot el poble sant.

Lc 4,16-21

Jesús se'n va anar a Natzaret, on s'havia criat i, seguint el seu costum, el dissabte entrà a la sinagoga, i s'alçà a fer la lectura. Li van donar el rotllo del profeta Isaïes, i, desplegant-lo, va trobar el punt on hi havia escrit:

«L'Esperit del Senyor és sobre meu,
perquè m'ha ungit.
per donar la bona nova als pobres:
m'ha enviat a proclamar als captius la llibertat
i als cecs la recuperació de la vista,
a deixar en llibertat els oprimits;
a proclamar l'any de gràcia del Senyor».

Enrotllà el llibre, el donà a l'encarregat i es va asseure. A la sinagoga tothom tenia els ulls clavats en ell. Jesús començà així: Avui, aquesta Escripura que acabau d'escoltar, s'ha fet realitat davant vosaltres.

Lc 22,24-27

Es va suscitar també una discussió sobre quin d'ells semblava ser el més important. Però Jesús els digué: «Els reis de les nacions les dominen, i els qui exerceixen sobre elles el poder, es fan dir benefactors. Però vosaltres, res d'açò! No. Ben al contrari: el més gran de vosaltres que es faci com el més insignificant, i el qui governa, com el qui serveix. De fet, qui és més important, el qui seu a la taula o el qui serveix? El qui seu a taula? Tanmateix, jo som entre vosaltres com el qui serveix».

6. Temps de meditació

Breus paraules d'orientació:

— la missió del bisbe entre nosaltres configura també la nostra missió i estil de fer.

— esteim tots compromesos en l'edificació de la mateixa Església, amb corresponsabilitat. Com hi esteim disposats?

— davant aquest moment de l'Església de Menorca, quina actitud cristiana em demana el Senyor?

— com és la meva disponibilitat per l'anunci de l'Evangelí per la paraula i pel testimoni de la meua vida? Com ha de ser?

7. Cant

Els vostres missatgers, Senyor, enviau al món...

8. Pregària del MAGNIFICAT

Fer una breu presentació explicant com en l'actitud de Maria es realitza plenament la paraula proclamada: la seva actitud contemplativa, de disponibilitat, de servei, de lloança, d'acció evangelitzadora entre els pobres. Ella, creient i orant enmig del seu poble.

(El Magníficat resat o cantat)

9. Pregàries

Elevem a Déu la nostra pregària confiada, deixant-nos guiar per Jesús, Bon Pastor, Ell que donà la vida per les seves ovelles, i supliquem-li: Pasturau, Senyor, el vostre poble.

— **Preguem per l'Església** estesa arreu del món: perquè sigui sempre fidel a la missió que Crist li ha confiat d'anunciar l'Evangelí als pobres mitjançant la seva presència compromesa enmig de tots els pobles i nacions.

— **Preguem per la nostra Església de Menorca.** Que la conversió que Crist ens demana sigui el nostre distintiu. Que cada una de les parròquies i comunitats siguin font de vida i de salut, vertaders espais d'acolliment i d'encoratjament per a dur a terme la renovació que tots esperam.

— **Preguem pel nou bisbe Francesc Xavier.** Que l'Esperit del Senyor l'il·lumini i l'assistesqui en tot moment perquè sapi guiar com a bon Pastor i amb encert la nostra diòcesi. Perquè ens mantengui en la unitat, ens faci forts en la santedat i ens animi a viure l'Evangelí de Jesús, fent-lo present amb el nostre testimoni.

— **Preguem, també, perquè nosaltres** el sapiguem acollir amb amor, li ajudem a estimar la nostra terra i li facem fàcil la seva encarnació. Que, com Església, els capellans, els religiosos i els laics, cooperem amb responsabilitat en la missió de l'evangelització.

10. Pregària del PARENOSTRE i Benedicció

PROJECTE D'HOMILIA

diumenge XXIII del temps ordinari

Is 35,4-7 Jm 2,1-5 Mc 7,31-37

La nostra Església de Menorca es prepara per a rebre dissabte que ve el nou bisbe. Temps de pregària i de meditació per a llegir des de la Paraula de

Déu i des d'aquest esdeveniment eclesial què vol Déu de nosaltres i què espera d'aquesta nova etapa de l'Església menorquina.

Les lectures que s'acaben de proclamar expliquen amb detall la missió del Messies: una missió de curació radical. Són la concreció de l'esperit de la primera benaventurança i la posada en pràctica de la identitat de Jesús tal com es presenta a la sinagoga de Natzaret: «m'ha enviat a dur la Bona Notícia als pobres».

El nou bisbe ha escollit aquest lema per a la seva missió pastoral entre nosaltres. El defineix i ens defineix. Com començar junts a fer realitat aquesta identitat de Jesús entre nosaltres, els seus seguidors?

Donem una mirada al nostre entorn. La visió d'Isaïes n'és un bon punt de referència perquè sapiguem adonar-nos d'aquelles persones i zones humanes que tenen necessitat avui de «Bona Notícia»: misèries humanes, tragèdia ecològica, malalts de l'esperit, dèbils d'esperança... L'home apareix malalt i Déu pren novament la iniciativa de crear: fa néixer «fonts d'aigua», fa córrer «torrents» que donin nova vida a tant d'espai desèrtic.

Apareix aquí la sempre actual missió de l'Església de «**donar vida i salut**», d'encoratjar, d'animar, de congregar i dir a tants i tants: «No tingueu por, siau forts!».

L'anunci, però, no allibera ni cura si no s'hi acompanyen **gestos concrets**, accions que verifiquen que Déu es fa present amb tota la seva força... És el **testimoni** eloqüent del sebre «**encarnar-se**» en la realitat de la vida i de les persones, com Jesús, fins a gastar-s'hi del tot i donar la vida per amor.

Aquesta és la font d'aigua que pot néixer enmig del desert del nostre món d'avui, aquesta és la **urgent missió de la comunitat de creients** que fa present Jesús i comunica així la frescor i la joia d'una novetat de vida.

La conversió que se'ns demana arriba molt endins: es tracta de deixar parlar, de fer fàcil el veure-hi, de destapar l'oïda del qui no hi sent..., però des d'una actitud de pobre, de sebre escoltar i veure-hi amb els **ulls nous** de la fe.

La nostra Església de Menorca, en aquesta nova etapa que comença, haurem de mirar l'entorn de prop i de lluny amb aquests ulls nous, superant —com ho fa Jesús— els límits i les defenses pròpies de la «seguretat religiosa» que donen l'empar d'una comunitat, per a poder «**anar a tants altres**» que necessiten la Bona Notícia i necessiten Jesús. Talvegada ens haurem d'ajupir molt, agenollar-nos, i enfangar la nostra saliva perquè tants i tants puguin també veure clar. Sant Jaume ens demana **fets** que facin «**creïble**» la nostra paraula, els nous signes del **testimoni**. Concretem-los: és tot un programa de «vida i salut».

PREGÀRIA DELS FIDELS

diumenge XXIII del temps ordinari

(diumenge abans de l'ordenació)

Preguem per l'Església estesa arreu del món: perquè sigui sempre fidel a la missió que Crist li ha confiat d'anunciar la Bona Notícia als pobres mitjançant la seva presència compromesa enmig de tots els pobles i nacions. **PREGUEM AL SENYOR.**

Preguem per la nostra Església de Menorca que, a partir de dissabte que ve comptarà ja amb un nou Pastor. Que la conversió que Crist ens demana sigui el nostre distintiu. Que cada una de les parròquies i comunitats siguin «font» de vida i de salut, vertaders espais d'acolliment i d'encoratjament per a dur a terme la renovació que tots esperam. **PREGUEM AL SENYOR.**

Preguem pel nou bisbe Francesc Xavier. Que el Senyor l'il·lumini i l'assistesqui en tot moment perquè sapi guiar amb encert la nostra diòcesi, perquè ens mantengui en la unitat, ens faci forts en la santedat i ens animi a viure l'Evangeli de Jesús, fent-lo present amb el nostre testimoni. **PREGUEM AL SENYOR.**

Preguem, també, perquè nosaltres el sapiguem acollir amb amor, li ajudem a estimar la nostra terra i li facem fàcil la seva encarnació. Que, com Església, els capellans, els religiosos i els laics, cooperem amb responsabilitat en tot allò que sigui per al bé de tots, especialment en la missió de l'evangelització. **PREGUEM AL SENYOR.**

Preguem per la pau i la justícia en tants països que en aquests moments pateixen la inestabilitat política i, en alguns casos, fins i tot la violència. Perquè, en qualsevol circumstància, sigui de lluny, sigui d'aprop, la nostra aportació sigui constructiva i solidària, posant-nos al costat dels més pobres i desprotegits. **PREGUEM AL SENYOR.**

(es suggereixen aquestes pregàries entre altres que es puguin fer, a més de les més concretes de cada comunitat)

PLA PASTORAL PER ALS MESOS OCTUBRE-DESEMBRE 91

Amb l'objectiu de començar a organitzar la **pastoral diocesana**, s'ha fet un senzill calendari a fi de realitzar dins enguany la preparació i posada en marxa dels organismes diocesans del **Consell del Presbiteri**, del **Col·legi de Consultors** i del **Consell Pastoral Diocesà**.

1. El dia 22 d'octubre es reuneix el Col·legi de Consultors per revisar i elaborar els nous Estatuts del Consell del Presbiteri.

2. El dia 1 de setembre, reunió del Sr. Bisbe i el Vicari General amb els tres arxiprestos i dos laics representants de cada arxiprestat per a confeccionar els Estatuts i Reglament del Consell Pastoral Diocesà. La reunió té lloc a la Rectoria d'Alaior.

3. Els dies 11, 12 i 13 de desembre, el Sr. Bisbe i el Vicari General es reuneixen amb tots els Consells Parroquials i per arxiprestats. El dia 11 a Ciutadella, el dia 12 a Alaior i el dia 13 a Maó. L'objectiu és la presentació de l'objectiu pastoral per al present curs i les diverses activitats per a dur-lo a terme. Al mateix temps, en aquestes tres reunions són presentats els nous arxiprestos.

4. El dia 14 de desembre es reuneix, presidit pel Sr. Bisbe, el Consell diocesà per Assumptes Econòmics.

A partir d'aquí, i dins el primer trimestre del 1992, hi ha previst començar ja amb normalitat les reunions del Consell del Presbiteri i Col·legi de Consultors, com també les eleccions i nomenaments corresponents per al Consell Pastoral Diocesà.

PLA DE FORMACIÓ DEL CLERGAT 1991-92

Benvolgut en el Senyor:

A la reunió que es va fer dia 5 d'aquest mes amb els tres arxiprestos, vam preparar, com s'ha fet aquests dos darrers anys, el **calendari de trobades de formació i recessos de pregària** per a tots els capellans de la diòcesi, per aquest curs 91-92.

A fi de disposar tots d'aquest calendari i cadascú poder-se organitzar millor, com també poder avisar al Toro per la qüestió del dinar cada vegada que allà s'hi faci una trobada o un recés, us el comunicam tot a continuació:

1) **11 desembre-91, dimecres, 10.30 h. fins després de dinar. Recés d'Advent, al Toro.**

2) **3 gener-92, divendres, a partir de les 13 h. Dinar de germanor, a Sant Joan de Missa.**

3) **22 gener-92, dimecres, 10.30 fins després de dinar. Formació permanent, al Toro.**

4) **19 febrer-92, dimecres, 10.30 h. fins després de dinar. Formació permanent, al Toro.**

5) **4 març-92, dimecres de Cendra, 10.30 h. fins després de dinar. Recés de Quaresma, al Toro.**

6) **25 març-92, dimecres, 10.30 h. fins després de dinar. Formació permanent, al Toro.**

7) 15 d'abril-92, dimecres sant, 17 h. (recés) 20 h. Missa Crismal. **Recés de Setmana Santa** (Seminari) i **Missa Crismal** (Catedral).

8) 24 abril-92, divendres de Pasqua, a partir de les 13 h. **Dinar de germanor, a Sant Llorenç de Binixems.**

9) 9 de maig-92, dissabte, 10.30 matí fins després de dinar. **Trobada, Eucaristia i dinar al Toro**, en la festa de la Mare de Déu.

10) 27 maig-92, dimecres, 10.30 h. fins després de dinar. **Formació permanent, al Toro.**

11) 29 juny-92 - 4 juliol-92: **EXERCICIS ESPIRITUALS.**

Nota: enguany, tots els **recessos de pregària** seran dirigits pel Sr. Bisbe i la **formació permanent** tindrà com a tema «**el capellà i la nova evangelització**».

Una abraçada fraternal,

Sebastià Taltavull, Vicari General

DIA DE L'ESGLÉSIA DIOCESANA **17 de novembre de 1991**

Benvolgut en el Senyor:

Segurament ja hauràs rebut els cartells que anuncien per al proper dia 17 de novembre el «Dia de l'Església Diocesana» i amb el lema «**Sigues responsable, col·labora!**».

El Sr. Bisbe dedica l'editorial del Full Dominical d'aquest diumenge dia 10 a preparar aquest «Dia» amb el títol: «**Estimar la nostra Església Diocesana**». En dit escrit hi ha les motivacions de fons i la necessitat d'esforç conjunt que hem de fer per a crear consciència d'Església i del goig de sentir-s'hi membre viu. Consciència i goig que ens duu a la responsabilitat de col·laborar responsablement tant en el seu desenvolupament espiritual, com en el seu manteniment material. Per aquest motiu, se'ns demana a tots una major cooperació en relació a la nostra Església particular de Menorca.

També, a l'editorial del Full Dominical del dia 17, es concreta aquesta cooperació en els distints àmbits on s'ha de reconèixer la necessitat i la urgència d'ajudes.

Tot açò ens exigeix ser uns «bons administradors». És una exigència de la pobresa evangèlica que ens ha de caracteritzar i de la solidaritat que ens ha de moure a ser sol·lícits els uns amb els altres, especialment amb els més necessitats.

Serà bo que aquest «Dia de l'Església Diocesana» sigui una bona oportunitat per a crear una major consciència solidària tant en la gestió i administració com en la comunicació cristiana dels béns.

De cara a l'**aportació econòmica** us enviam els sobres perquè siguin repartits a les esglésies aquest diumenge, dia 10, per a ser recollits el dia 17.

Que aquesta consciència de cooperació i de solidaritat ens ajudi a poder assolir una major consciència d'Església Diocesana fins a fer possible l'autofinançament.

Una abraçada fraternal,

Sebastià Taltavull Anglada, Vicari general

SECRETARIA GENERAL

DECRET DE NOMENAMENT DEL VICARI GENERAL

Núm. 1/91

**FRANCESC XAVIER CIURANETA AYMÍ,
BISBE DE LA DIÒCESI DE MENORCA**

Per les presents lletres i d'acord amb la vigent legislació canònica (Llib. II, Tit. III, Cap. II cc. 475-481), nomen al Sr. **SEBASTIÀ TALTAVULL ANGLADA**, prevere, per a l'ofici de **VICARI GENERAL** de la Diòcesi de Menorca, pel temps del meu beneplàcit, perquè m'ajudi en el servei de governar; també serà el **MODERADOR** de la Cúria Diocesana (c. 473-2) per a coordinar, sota la meva autoritat, els treballs administratius, i li concedesc el mandat especial per a realitzar qualsevol acte administratiu segons el c. 479.

Esper de la reconeguda competència i sentit eclesial del Vicari General que s'entregarà plenament al servei pastoral de la nostra estimada Diòcesi.

Pendrà possessió del seu ofici eclesiàstic de Vicari General en la mateixa present data davant meu i a la Capella de la Residència Episcopal segons les formalitats prescrites; de tot se n'aixecarà acta.

Ciutadella, a quinze de setembre de mil nou-cents noranta-u.

**Francesc Xavier Ciuraneta
Bisbe de Menorca**

Per manament del Sr. Bisbe
La Cancellera-Secretària General del Bisbat

Ma. Carme Manonelles

DECRET D'APROVACIÓ DELS NOUS ESTATUTS DEL CONSELL PRESBITERAL I COL·LEGI DE CONSULTORS

Núm. 2/91

Per tal de constituir el nou Consell Presbiteral i Col·legi de Consultors i atesa la proposta del Col·legi de Consultors en la seva reunió del 22 d'octubre passat sobre la revisió i adaptació dels estatuts pels quals el Consell Presbiteral i Col·legi de Consultors haurà de regir-se,

PEL PRESENT, d'acord amb el que estableixen els cc. 495 i ss del Codi de Dret Canònic, aprovem els estatuts del Consell Presbiteral i Col·legi de Consultors.

Així mateix convoquem les eleccions dels membres de lliure elecció. Fet el nomenament del nou arxiprest, aquest reunirà tots els preveres del seu arxiprestat i es procedirà a la votació del representant del Consell Presbiteral i Col·legi de Consultors, seguint-se el procediment canònic per a les eleccions (c. 119). L'acta d'aquesta elecció, amb el seu resultat, la remetrà l'arxiprest a la Vicaria General abans del dia 15 del mes de desembre.

Ho decreta i firma l'Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe, a Ciutadella de Menorca, el dia 15 de novembre de 1991.

Francesc Xavier Ciuraneta
Bisbe de Menorca

Per manament del Sr. Bisbe
Gna. Ma. Carmen Manonelles
Canceller-Secretari

ESTATUTS I REGLAMENT DEL CONSELL PRESBITERAL I COL·LEGI DE CONSULTORS DE LA DIÒCESI DE MENORCA

Art. 1.- Naturalesa.

El Consell del Presbiteri, és un organisme o com un senat que institucionalitza i significa la comunió jeràrquica del Bisbe amb els preveres en virtut de la qual tots participen en grau divers, de l'únic i idèntic sacerdoci, missió de Crist, i formen un sol presbiteri perquè els preveres puguin ajudar i assessorar al Bisbe eficaçment amb els seus consells en els problemes pastorals referents al govern de la Diòcesi i expressa la fraternitat entre els preveres.

Art. 2.- Finalitat.

Els preveres són consellers del Bisbe per al règim de la Diòcesi, mitjançant un sincer diàleg al servei de les persones, de les comunitats i de les institucions.

Per tant, el Consell Presbiteral, sempre que el Bisbe li ho demanés té la funció.

— d'assessorar-lo en nom del presbiteri en les qüestions que afectan a l'exercici de la jurisdicció;

— d'exposar propostes i solucions pel dinàmic funcionament de Diòcesi;

— d'informar-lo sobre l'estat de la Diòcesi;

— de responsabilitzar-se dels acords presos.

Els consellers procuraran afavorir una estreta i amigable unió i col·laboració dels preveres amb el Bisbe i entre ells mateixos.

Art. 3.- Règim.

Conforme al que disposà el Concili Vaticà II fou erigit el primer Consell Presbiteral de Menorca per decret de 4-10-1969, el qual ara es regirà per la legislació canònica vigent i pels presents estatuts i reglaments.

Art. 4.- Competència.

a) Els assumptes a tractar en les sessions del Consell Presbiteral els proposarà o els acceptarà el Bisbe.

b) El Consell Presbiteral té veu consultiva; el Bisbe el consultarà en els casos de major importància i precisa el seu consentiment quan expressament ho determina el C.I.C.

c) Els consellers estan obligats a guardar secret; pertoca exclusivament al Bisbe de fer públic el que s'hagi tractat.

Art. 5.- Formació.

Formen el Consell del Presbiteri i Col·legi de Consultors:

— Consellers nats:

El Vicari general

L'Assessor Jurídic

El President del Capítol Catedral

El Rector del Seminari Diocesà

Els tres Arxiprestos, elegits pel Bisbe, després d'haver consultat els preveres de cada Arxiprestat.

— Consellers elegits:

Tres consellers, elegits pels preveres de cada un dels tres Arxiprestats, un per cada un d'ells.

Un conseller, representant dels religiosos preveres, elegit lliurement per ells.

— Consellers designats:

Un conseller designat lliurement pel Bisbe.

Art. 6.- Electors i elegibles.

Són electors per designar els consellers de lliure elecció, dintre els seus respectius arxiprestats o casa religiosa, i a la vegada elegibles (vot actiu i passiu):

- els preveres seculars incardinats a la Diòcesi;
- els preveres seculars no incardinats a la Diòcesi i els preveres membres d'un institut religiós o d'una societat de vida apostòlica, que residesquin a la Diòcesi i exercesquin algun ofici en bé d'ella.
- pel que fa als preveres que tinguin domicili o quasi domicili a Menorca, el Bisbe ho determinarà en cada cas, i si ho creu convenient, podrà demanar el parer als consellers.

Ningú pot ésser elegit per més d'un ministeri.

Art. 7.- Forma de procedir en l'elecció.

L'arxiprestat o el superior religiós, segons el cas, ha de

- convocar els electors en 5 dies d'antelació, indicant el dia, lloc i hora de l'elecció;
- presidir l'elecció;
- designar, abans de l'elecció, dos escrutadors i un actuari.

Els preveres incardinats a la Diòcesi i que viuen fora, els convocarà el Canceller-Secretari del Bisbat, indicant-los el dia, lloc i hora de la votació.

L'arxiprest o el Superior religiós amb els dos escrutadors i l'actuari són responsables solidàriament de la legítima celebració de l'elecció i han d'enviar al Canceller-Secretari del Bisbat l'acta firmada per ells quatre, dintre del termini de tres dies després de celebrada l'elecció.

Art. 8.- Validesa de l'elecció.

Perquè sigui vàlida l'elecció, és necessari, entre altres coses:

- que hi siguin presents, per sí mateixos o per procuradors, els electors en sengles arxiprestats o cases religioses;
- majoria absoluta, dels vots vàlids, en el primer i segon escrutini; en el tercer escrutini, es fa la votació entre els dos que han tingut major nombre de vots, o si són més de dos, entre els dos de més edat; si, després del tercer escrutini, persisteix l'empat, resulta elegit el de més edat.

Art. 9.- Duració i cessament dels consellers i cessament de tot el Consell Presbiteral.

a) Els consellers nats cessen del Consell del Presbiteri en cessar del seu càrrec.

b) El conseller designat pel Bisbe i els elegits pels preveres estaran en el càrrec per un termini de quatre anys. Cessaran per una de les següents causes:

- per trasllat del conseller de l'arxiprestat o de la casa religiosa pel que fou elegit;
- per falta d'assistència, no justificada, a sis sessions;
- per impossibilitat física o irresponsabilitat que, de manera permanent, impedisquin complir la tasca, segons el parer del Bisbe que podrà demanar l'assessorament als consellers.

Produït el cessament, es procedirà, en el termini dels quinze dies següents, a una nova elecció.

El nou elegit cessarà en el termini en que devia acabar el reemplaçat.

c) Cessa el Consell Presbiteral:

— en la seu vacant;

— si no compleix la funció que l'hi havia estat encomanada o abusa greument d'ella.

Art. 10.- Comesa dels consellers.

Els consellers tenen la comesa de:

— assistir i prendre part a totes les sessions.

— acceptar i complir els càrrecs que se'ls comanin.

— poder enviar, per escrit, el seu parer, quan estiguin impeditos; en aquest cas no tindran vot,

— si el Bisbe ho veu convenient, poder convocar reunions amb els seus representants i informar-los,

— recollir els problemes, opinions, suggeriments... dels preveres per exposar-los al Consell Presbiteral,

— dir el seu parer i pronunciar-se en les consultes del Consell Presbiteral. Es podrà fer votació secreta.

Art. 11.- El president.

Correspon al Bisbe convocar, presidir i determinar les qüestions a tractar en el Consell Presbiteral. Amb el Vicari General, Moderador i Secretari determinaran l'ordre del dia de les reunions.

Art. 12.- El moderador.

El moderador del Consell Presbiteral té la funció de mantenir la coherència i la línia d'evolució homogènia en el tractament dels assumptes, evitar que quedin inconclusos, dur l'ordre en les intervencions dels consellers i, amb el Bisbe, farà l'ordre del dia, tenint en compte les aportacions dels preveres dels arxiprestats.

Art. 13.- El secretari.

El Consell del Presbiteri elegirà un Secretari que tindrà les següents funcions:

— redactar les actes que el Bisbe aprovarà i firmaran,

— llegir l'acta per revisar els parers i els compromisos,

— redactar un full informatiu, que enviarà a tots els preveres dels arxiprestats, amb la relació de les qüestions tractades i l'ordre del dia de la propera reunió, si així pareix al Bisbe el qual pot manar publicar-lo,

— avisar els que siguin invitats a les sessions del Consell Presbiteral,

— notificar, d'acord amb el Bisbe, l'ordre del dia, lloc i data de la sessió,

— vetllar pel compliment dels estatuts i reglament,

— dur nota de les assistències dels consellers,

— avisar, amb vuit dies d'antelació, quan hi hagi sessió extraordinària.

Art. 14.- Procediment i desenrotllament de les sessions

Presidits pel Bisbe, es reuniran els consellers, el dia, hora i lloc preestablerts.

La sessió començarà amb el rès de l'hora litúrgica més adient, o es farà una lectura de la Paraula de Déu.

Llegida l'acta de la sessió anterior, es faran les aportacions dels arxiprestats; a proposta del Bisbe, els consellers diran el seu parer sobre els temes inclosos a l'ordre del dia.

El Bisbe, si així ho estima convenient, informará els consellers sobre diferents temes.

Es proposaran possibles qüestions o temes per l'ordre del dia.

La sessió acaba amb una breu pregària.

Art. 15.-

En els casos de dubte objectiu, la interpretació dels estatuts la farà el Bisbe, després d'escoltar, si li pareix, els consellers. La interpretació tindrà valor definitiu assenyalant, en el llibre d'actes, l'article al que afecta. Cadascun dels articles dels estatuts i reglament, podrà ser anul·lat, reformat, fins i tot ampliat, segons pareixi al Bisbe.

DECRET DE NOMENAMENT DELS ARXIPRESTOS

Núm. 3/91

De conformitat amb l'acord pres en la reunió del Col·legi de Consultors del dia 22 d'octubre del present any i feta la corresponent consulta secreta a tots els preveres dels Arxiprestats de la Diòcesi,

PEL PRESENT, nomeno els següents preveres de la Diòcesi per a l'ofici d'Arxiprestos, per als pròxims quatre anys, perquè, a més de les funcions que els assigna el Dret Canònic (cc 553-555), vetllin sobretot per la promoció, direcció i coordinació de l'acció pastoral comú dintre del seu territori:

- Mn. Joan Bosco Faner Bagur, Arxiprest d'Alaior.
- Mn. Joan Febrer Rotger, Arxiprest de Maó.
- Mn. Francesc Triay Vidal, Arxiprest de Ciutadella.

Ho decreta i firma l'Excm. i Rdvm. Sr. Bisbe de Menorca, a Ciutadella de Menorca, el dia deu de desembre de 1991.

Francesc Xavier Ciuraneta
Bisbe de Menorca

Per manament del Sr. Bisbe
Gna. Ma. Carmen Manonelles
Canceller-Secretari

DECRET DE CONSTITUCIÓ DEL CONSELL PRESBITERAL I COL·LEGI DE CONSULTORS

Núm. 4/91

De conformitat amb el que estableixen els Estatuts del Consell Presbiteral, aprovats amb data 10 de novembre de 1991,

PEL PRESENT, constituïm el Consell Presbiteral i el Col·legi de Consultors de la Diòcesi de Menorca, que estarà format, per un temps de quatre anys, pels següents preveres:

1.- Membres nats.-

Mn. Sebastià Taltavull Anglada, Vicari general.

Mn. Rafael Oléo Cortés, Assessor Jurídic.

Mn. Pere Salord Comella, President de Capítol Catedral.

Mn. Miquel Anglada Gelabert, Rector del Seminari Diocesà.

Mn. Joan Bosco Faner Bagur, Arxiprest d'Alaior.

Mn. Joan Febrer Rotger, Arxiprest de Maó.

Mn. Francesc Triay Vidal, Arxiprest de Ciutadella.

2.- Membres elegits pels Arxiprestats

Mn. Enric Enrich Coll. Alaior.

Mn. Guillem Pons Pons. Maó.

Mn. Jaume Albert Vidal Pelegrí. Ciutadella.

3.- Membre elegit pels religiosos preveres.

P. Miguel Echamendi Aristu, S.D.B.

Ho decreta i firma l'Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe de Menorca, a Ciutadella de Menorca, el dia vint de desembre de 1991.

Francesc Xavier Ciuraneta
Bisbe de Menorca
Per manament del Sr. Bisbe
Gna. Ma. Carmen Manonelles
Canceller-Secretari

DECRET DE NOMENAMENT DEL CONSILIARI GENERAL DE L'ASSOCIACIÓ DIOCESANA D'ESCOLTISME

Núm. 5/91

De conformitat amb l'Art. 24, 2 dels «Estatuts de l'Associació Diocesana d'Escoltisme, Escoltes de Menorca-MSC» i havent rebut la corresponent proposta de l'Equip Diocesà de dita Associació,

PEL PRESENT, nomeno Mn. Pere Oléo Cortés com a Consiliari General de l'Associació Diocesana d'Escoltisme, Escoltes de Menorca-MSA, per a un període de tres anys, d'acord amb el que prescriuen els Estatuts (Art. 24,7).

Ho decreta i firma l'Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe de Menorca, a Ciutadella de Menorca, el dia cinc de desembre de 1991.

Francesc Xavier Ciuraneta
Bisbe de Menorca
Per manament del Sr. Bisbe
Gna. Ma. Carmen Manonelles
Canceller-Secretari

ORDENACIONS SAGRADES

L'Excm. i Rvdm. Mons. Francesc Xavier Ciuraneta y Aymí, el dia 6 d'octubre de 1991, a la Parròquia de santa Eulàlia d'Alaior, conferí l'Orde del Presbiterat a P. Josep Jiménez Melià S.I.

L'Excm. i Rvdm. Mons. Francesc Xavier Ciuraneta y Aymí, el dia 1 de novembre de 1991, festivitat de Tots els Sants, a la Parròquia de sant Cristòfol des Migjorn Gran, conferí l'orde del diaconat a Mn. Rafel Portella i Moll.

NOVA MARE ABADESSA

El passat dia 10 d'octubre, les Monges Concepcionistes del Monestir de la Immaculada Concepció de Maó van procedir a l'elecció de Mare Abadessa. Va resultar elegida Sor María Dolores Arribillaga Lizarraga.

IN PACE CHRISTI

El Sr. Bisbe encomana a la pregària de la comunitat diocesana;

Mn. Bartomeu Febrer Florit

El 29 de novembre de 1991 a la matinada (al voltant de les 6) va morir a la casa sacerdotal de Maó, D. Bartomeu Febrer Florit, sacerdot d'aquesta Diòcesi, a l'edat de 73 anys i 52 anys de sacerdot.

Nascut a Ferreries al si d'una família profundament cristiana, el 13-10-1918; va fer els seus estudis eclesiàstics al Seminari Conciliar de Menorca; ordenat de Sacerdot el 19 de juny de 1943 a la Catedral pel Bisbe Pascual.

El seu servei pastoral a la comunitat de Menorca va passar successivament pels càrrecs de Vicari de Ferreries, rector de Fornells, Migjorn i Mercadal, destinat a Maó va formar part de l'equip de la parròquia del Carme com a Vicari, nomenat pel Bisbe Miquel Moncadas.

El seu caràcter dinàmic i zelós el va fer participar en diferents moviments de renovació.

Contemplador entusiasta de les hermosures de l'Illa va escriure diferents articles i una curta vida del Degà Febrer. Es va fer estimar per tots els qui van tenir ventura de conèixer-lo i tractar-lo.

El nou Bisbe Mons. Francesc Xavier Ciuraneta va presidir la concelebració dels funerals, el mateix dia de l'òbit, juntament amb una nombrosa representació del Presbiteri de la Diòcesi i l'assistència de creients de les diferents comunitats de Menorca, sobretot d'aquelles a les que havia exercit els seus serveis pastorals.

Sor Llúcia Riudavets Carreras, Franciscana Filla de la Misericòrdia

Sor Llúcia va morir el dia 10 de desembre de 1991 a la Casa d'Oració i Repòs «VERGE DE L'ESPERANÇA» de Son Gotleu. Pogué així ja celebrar el Nadal a la vera Pàtria.

Havia nascut a Alaior (Menorca). Tenia 81 anys i 45 els visqué a la dita Congregació.

Fou una Germana humil, alegre i d'esperit sempre jove i era notable la seva gran capacitat d'acollida que feia que sempre ens trobàssim bé al seu costat.

Per espai d'anys va sofrir les fortes limitacions d'una minusvalia física agravada per la penosa malaltia que la conduí a la mort, a la trobada definitiva amb Jesús.

Sor Llúcia, des del teu goig etern en el si del Pare, prega per nosaltres.

Justo Martín Marí, germà de La Salle

El germà de la Salle Justo Martín Marí va néixer el 18 de març de 1913 a Es Castell. Als onze anys ingressà en la congregació lasal·liana, cursant a Palma els estudis de batxillerat i magisteri.

El col·legi de Manacor fou la primera comunitat a què va ser enviat el germà Justo, l'any 1931, i, per tant, primer col·legi on va exercir com a professor. En dues etapes successives, 1947-53 i 1969-75, fou el director del Col·legi La Salle d'aquesta ciutat, on desenvolupà una intensa activitat, destaca per ses qualitats de capacitat de feina i organització. Tot i deixant una empremta en la història de Manacor i un gran record entre els seus antics alumnes.

Dirigeix successivament els col·legis d'Alcoi i Teruel. Des de 1963 fins 1969 assumeix la direcció del Col·legi La Salle de Maó, gràcies a ell, en bona part, es deu la reestructuració de l'obra lasal·liana de Maó i el projecte del nou col·legi. En la seva estada en aquesta ciutat rep el premi extraordinari «Legado Galens» de l'Ajuntament de Maó i de la Junta Municipal d'Ensenyament per sa tasca pedagògica duita a terme.

La darrera etapa de sa vida l'ofereix al Col·legi La Salle de Palma com administrador, manifestant com sempre, fins al darrer moment, una gran vitalitat. El seu caràcter obert, exigent i afable el convertí en una persona molt popular i estimada.

El germà Justo Martín morí a Palma el 14 de desembre de 1991, a l'edat de 78 anys i 53 de vida religiosa. Amb gran serenor i sentit cristià assumí el decurs de la seva malaltia, i així sa mort es va convertir en la darrera gran lliçó d'humanisme i fe que va deixar com a llegat.

Descansi en pau.

INSTITUCIONS DIOCESANES

COL·LEGI DE CONSULTORS

ACTA DE LA REUNIÓ DEL COL·LEGI DE CONSULTORS DEL DIA 22-10-91

El dia 22 d'octubre de 1991 es reuneix a ca'l Bisbe el Col·legi de Consultors presidit per primera vegada pel nou Bisbe Mns. Francesc Xavier Ciuraneta. Hi assisteixen tots els seus membres.

1) **Es comença resant l'hora intermitja:**

Acte seguit el Sr. Bisbe fa una salutació als assistents en motiu de ser la primera reunió que té amb un organisme diocesà.

2) **Estatuts del Consell del Presbiteri:**

Comença el Sr. Bisbe exposant el que és el Consell del Presbiteri: un Consell de govern de la diòcesi assessorat pels preveres. I en canvi Consell de Pastoral ha de tenir la funció d'assessorar el bisbe en els temes referits a la pastoral diocesana.

Per açò proposa que els arxiprestos, com a responsables de la pastoral als arxiprestats, siguin membres nats.

Després d'una llarga estona de deliberació sobre els diferents aspectes dels estatuts actuals s'acorda fer les següents modificacions:

Art. 1: Naturalesa (ha de dir)

«El Consell del Presbiteri, és un organisme o com un senat que institucionalitza i significa la comunió jeràrquica del Bisbe amb els preveres en virtut de la qual tots participen en grau divers, de l'únic i idèntic sacerdoci, missió de Crist, i formen un sol presbiteri perquè els preveres puguin ajudar i assessorar al Bisbe eficaçment amb els seus consells en els problemes pastorals referents al govern de la Diòcesi i expressa la fraternitat entre els preveres».

Art. 5.- Formació.

Formen el Consell del Presbiteri i Col·legi de Consultors:

— Consellers nats:

El Vicari general.

L'Assessor Jurídic.

El President del Capítol Catedral.

El Rector del Seminari Diocesà.

Els tres Arxiprestos, elegits pel Bisbe, després d'haver consultat els preveres de cada Arxiprestat.

— Consellers elegits:

Tres consellers, elegits pels preveres de cada un dels tres Arxiprestats, un per cada un d'ells.

Un conseller, representant dels religiosos preveres, elegit lliurement per ells.

— Consellers designats:

Un conseller designat lliurement pel Bisbe.

Art. 9.- S'hi ha d'afegir

* Els consellers nats, cessen del Consell del Presbiteri en ser nomenats per un altre càrrec diferent.

Art. 11.- Ha de dir

* Correspon al Bisbe convocar, presidir el Consell del Presbiteri. Amb el moderador, el secretari i el Vicari General determinaran l'Ordre del dia de les reunions.

Art. 13.- S'ha de canviar:

* «El Consell del Presbiteri designarà un secretari que tindrà les funcions següents».

3) Temes per al Consell del Presbiteri:

Es van suggerir aquests temes:

- * Importància en el moment actual de la família.
- * Inserció dels religiosos en la Diòcesi.
- * La Pastoral Vocacional.
- * El Seminari.
- * Els capellans i el seu status de vida.
- * L'Església davant el V Centenari.
- * Funcionament dels tres arxiprestats.
- * Com es creu que s'ha d'organitzar la Diòcesi. Fer un directori de pastoral.
- * El Diari Menorca.
- * Les cases Sacerdotals.
- * Ajustament de capellans.
- * Reforma de l'economia.
- * Formació permanent del clergat.

Sense altres qüestions per tractar es dona per acabada la reunió quan són les 14 hores.

Ciutadella 22 d'octubre de 1991

El Secretari

SEMINARI DIOCESÀ

Presentació llegida en l'acte d'inauguració del curs acadèmic 1991-1992 del Seminari Diocesà de Menorca, el dia 18 d'octubre del 1991

Rvdm. Pare,

germans preveres i diaques, estimats seminaristes, bons amics tots,

En primer lloc he de manifestar que el meu parlament inclou els dos primers apartats d'aquest senzill i, esperem, breu acte acadèmic, això és, la presentació i la memòria del curs 1990-1991, que, per imponderables de darrera hora, he hagut de fer. Us deman perdó perquè m'haureu d'aguantar una mica més de temps.

Feta aquesta precisió, vull, abans que res, recordar que antany, en aquest mateix acte d'inauguració de curs, ens fèiem ressò de la mancança de bisbe propi, fins i tot reconeixent que l'acompanyament generós del bisbe d'Eivissa, com Administrador Apostòlic de Menorca Mons. Manuel Ureña i Pastor, ens va impedir d'experimentar l'orfandat del Pare i Pastor de l'Església de Déu que fa camí a Menorca. Avui, en aquest inici del curs 1991-1992, hem de manifestar la nostra alegria perquè el Sant pare ens ha enviat un nou bisbe, en el qual «adest in medio credentium Iesus Christus» (L.G. 21), en la persona de Monsenyor Francesc Xavier Ciuraneta Aymí. Sigueu benvingut en aquesta part del ramat de Jesús! Pregarem per vós, Senyor Bisbe, perquè «posat per Déu al davant del seu poble pogueu presidir en nom de Crist el ramat del qual sou pastor i sigueu mestre fidel de la fe, sacerdot del culte sagrat i prudent ordenador de la comunitat» i també per l'Església de Menorca, que «de tal manera s'aplegui al voltant del seu pastor i, per l'Evangelí i l'Eucaristia es congregui en l'Esperit Sant que pugui representar dignament la universalitat del poble de Déu i sigui instrument i signe de la presència de Crist en el món». (Del Missal Romà).

Encara que sou participant quotidià de nostra taula i els alumnes del Seminari us tinguin com professor del Tractat d'Eclesiologia, també us he de dir: Benvingut al Seminari. Sabem que és, repetint una frase, que voldríem més cordial que tòpica, la nineta dels vostres ulls i, tan de bo esdevengui nineta dels ulls de tots els creients. Aquí s'hi han de preparar per la pregària i l'estudi aquells que un dia cridareu perquè «siguin sincers col·laboradors de l'orde episcopal». Els seminaristes, en la primera reunió que vam fer abans de començar el ritme escolar, van manifestar el desig de trobar-se amb el bisbe per parlar del camí que van fent i per compartir l'Eucaristia. Sr. Bisbe, en aquest acte, diguem-ne oficial, d'inauguració de curs em faig portaveu d'aquest desig que van expressar. És el desig de sentir-vos a prop. Jo, com Rector, vell rector ja, us ho deman: Feis cabal d'aquest desig!

Em sembla que era el 1987, en ocasió d'una ordenació diaconal, vaig escriure, comentant unes paraules del bisbe Deig, que amb goig deia: «Un més», que, des de la perspectiva del seminari, a mi aquella expressió em sonava com «un manco». Per això, avui, en començar aquest curs veim amb goig que l'anyada diaconal del 1991 és esplèndida i és presagi d'una esplèndida anyada presbiteral per al 1992. D'avui a dues setmanes, amb l'ordenació d'en Rafel (que no és Moll Portella sinó Portella Moll) seran quatre els diaques. Així el 92, de tan faustes celebracions olímpiques, també l'Església de Menorca tindrà la seva medalla d'or i cinc nous preveres, (hem de comptar també en Miquel Maria) permetran que els qui tants d'anys han estat els capellans joves, finalment, passada ja la barrera dels quaranta, esdevinguin capellans adults.

Sí, l'anyada ha estat bona i bona serà la del 92, però aquesta no és la darrera anyada de la història. Per això caldrà fer cas a les paraules de Jesús: «La collita és abundant, però hi ha pocs segadors. Demanau a l'amo dels sembrats que hi faci anar més segadors» (Mt. 9,37-38). Enguany al seminari hi ha —anava a dir, només— quatre seminaristes. No fan presagiar una anyada abundosa en els anys venidors i no és que ens manqui l'esperança. Per això caldrà escoltar altra vegada allò que el Concili Vaticà II deia en el decret sobre la formació sacerdotal «Optatam totius»: «Tota la comunitat cristiana té el deure de fomentar les vocacions precisament mitjançant una vida plenament cristiana. Aquest foment és obra en primer lloc de les famílies que, animades per un esperit de fe, caritat i pietat, són com el primer seminari, i també les parròquies que comuniquen als adolescents la seva vida fecunda. Els mestres i tots aquells qui es consagren d'alguna manera a la formació dels adolescents i dels joves, sobretot les Associacions catòliques —moviments apostòlics, diríem avui i aquí— procurin formar els adolescents que tenen a la seva cura de manera que aquests siguin capaços de sentir i seguir gustosament la crida de Déu. Tots els sacerdots demostrin el seu zel apostòlic sobretot en el foment de les vocacions i atreguin els joves cap al sacerdocí amb la seva vida humil, treballadora, amable, amarada de la mútua caritat sacerdotal i unió fraternal en el treball. Els bisbes tenen el deure d'impulsar el seu ramat a fomentar les vocacions i de procurar l'estreta unió de forces i treballs». (2).

Sovint sentim a dir que el Seminari és l'esperança de la Diòcesi, avui us voldria dir que les comunitats cristianes són l'esperança del Seminari.

Ben especialment els qui formam el presbiteri de Menorca caldria que tinguéssim ben present les paraules esmentades de «Optatam totius» per tal que la nostra vida es torni atractiva pel nostre treball fet en un clima de caritat i fraternitat.

Em sembla que he de deixar el to exhortatiu d'aquesta presentació i anar ja al que va ser el curs passat.

Va ser un curs molt normal, vull dir amb això, molt donat a la vida quotidiana de pregària i estudi. Els recessos mensuals van ser dirigits pel Sr. Rafel Maria Oléo i també els exercicis espirituals que van tenir un caire de preparació al diaconat. Aquest fet eclesial va marcar molt les esperances de la vida del seminari. El dia 15 de gener en Bosco Martí era admès candidat a diaca i prevere, a la capella del Seminari i el dia 27 d'abril era ordenat diaca a la parròquia de sant Martí d'Es Mercadal, en Joan Miquel Sastre rebia el diaconat a la seva parròquia del Roser d'Es Castell el dia de l'Ascensió, 12 de maig, i en Florenci Sastre, que havia estat admès candidat a diaca i prevere el 29 d'abril a la capella del Seminari, era ordenat diaca el dia de la Santíssima Trinitat, el 25 de maig, a la parròquia de Sant Francesc de Ciutadella de Menorca. Acabat el curs, en Miquel Maria, que enguany ha viscut la seva experiència diaconal a Ferreries, era ordenat Prevere el 6 de juliol a la parròquia on el van batiar, el Carme de Maó.

Un altre fet eclesial que va calmar la llarga espera i va complir l'esperança de tots va ser el nomenament, en plena època d'exàmens i durant els exercicis espirituals dels preveres, del nou bisbe Mn. Francesc Xavier Ciuraneta y Aymí, del presbiteri diocesà de Tortosa, el 12 de juny.

Durant aquest any hem tingut diversos esdeveniments que ens han motivat la pregària: la primera i, potser més propera, la salut d'en Rafel que semblava haver-se matriculat més a la residència sanitària que al seminari. N'ha sortit en bé: donem-ne gràcies a Déu. En Pere Pons, que després de llarga reflexió, ens comunicava, el mes de març, que trobava que havia de seguir el seu camí cristià per altres carreranyes que no eren els del sacerdoci ministerial. Per aquests camins també el Senyor l'acompanyarà. Amb l'angoixa al cor vam viure la tragèdia del Golf Pèrsic i vam pregar el Déu de la Pau.

Vull recordar un fet menut, si ho voleu. Durant tres dies uns jovenets de l'Institut vénen pel Seminari a gravar un reportatge sobre la nostra vida. Era un encàrrec d'escola. Ens va permetre estar amb ells. Hi havia, entre ells en Curro, que enguany s'ha incorporat a la nostra comunitat.

Segurament hi deuen quedar moltes coses per dir, molts d'agraïments per fer a les nostres bones monges, al porter, als capellans que viuen a la casa sacerdotal, als preveres que retallen amb gust trossos del seu temps per dedicar-lo als seminaristes, a vosaltres, bona gent, que ens ajudau fent que sigui ver que «de gota en gota omplim sa bóta». Només puc dir-ho així: **MOLTES, MOLTES GRÀCIES!**

Sé, com deia, que em queden moltes coses per dir: vull repetir com antany que hem de fer un espai per adequar-hi la nostra massa dispersa biblioteca; tenim, sembla, problemes d'aluminosi, aquesta estranya malaltia del ciment. Això, segons diuen, són paraules majors. Però tot es farà, tot s'aclarirà. Així ho esperam.

Mentre, però, allò que és important, allò que ocupa el primer lloc és el quefer del Seminari: la preparació d'uns joves, enguany quatre, per servir els germans de la comunitat cristiana de Menorca.

L'any que ve serem més. Els qui han deixat l'habitació buida enguany tenen el compromís de cercar recanvi. I sobretot pregarem el bon Pare que es faci sentir en el cor de tants de joves que sabran respondre amb generositat: Aquí em teniu, enviau-me.

AIXÍ HO ESPERAM!

PER AIXÒ PREGAREM!

**Miquel Anglada
Rector**

DELEGACIÓ DIOCESANA DE CATEQUESI SER CATEQUISTA, AVUI

«Dia de la Catequesi-91»

Ser catequista és una **vocació**, una forma peculiar de viure la fe cristiana. Una **vocació personal** perquè és resposta a una crida personal de Déu, però també una **vocació eclesial** perquè és resposta des d'una comunitat i anunci de la Paraula de Déu fet en nom de l'Església.

A Menorca, aquesta forma peculiar de viure —ser catequista— compta amb un bon grup d'homes i dones a cada poble i a cada comunitat. Constitueixen un dels col·lectius eclesials més nombrosos i es dur a terme amb generosa i callada dedicació cada setmana. Cada catequista és animador d'un grup d'adults, de famílies, de joves, d'adolescents o d'infants. A cada catequista se li ha encomanat la responsabilitat del creixement en la fe d'aquells amb qui també comparteix la seva.

Han canviat els temps. De la «doctrina» han donat pas a un coneixement més bíblic, vivencial i comunitari de la fe. La persona de Jesucrist n'és el centre. La comunitat cristiana parroquial o d'altre tipus —el marc referencial per a celebrar la fe. I la vida, en la seva complexitat i rica varietat, el lloc del testimoni i de la transformació.

Pel que fa a la catequesi, esteim en un moment de constant **replantejament**. No posam gens en dubte ni el fet ni la necessitat de la catequesi. Ja ho diu el lema del **Congrés de Catequesi** que començam a preparar les Delegacions diocesanes de Catalunya i Balears per als anys 92-94: «**Nous temps, demanen noves respostes**». No pensam en una catequesi que només «prepara per als sagraments». Volem una catequesi que contempli **tota la vida d'un cristià** i assegurí un **procés de creixement i maduració en la fe**.

Als capellans que ens dedicam a la catequesi i als catequistes ens és una dificultat ja inicial quan veim que allò que molts esperan d'un temps de formació és sols passar pel requisit d'una feina «exigida». No acabam d'entendre del tot que la catequesi que molts demanen estigui totalment separada d'una **habitual participació en una comunitat eclesial** i fins i tot **ben distant de la celebració dominical de l'Eucaristia i dels sacraments**. Més encara, si es celebra algun sacrament —com la primera comunió o el matrimoni— l'entorn de la mateixa celebració massa vegades és oposat a l'esperit genuí del sacrament.

Voldríem ajudar a **un canvi de mentalitat**. La catequesi ho intenta i en part ho aconsegueix. Però, necessitam la **col·laboració de tots**, especialment dels **adults** i entre ells, dels pares.

Un canvi de mentalitat que mira la catequesi com un **procés de maduració**, de constant **aprofundiment** en la Paraula de Déu i en el conjunt d'allò que és el **viure de cada dia**, lloc on s'ha d'injectar l'autèntica i **nova evangelització** que intentam.

Ara bé, la **vocació catequètica**, les **noves exigències de la cultura actual**, el **canvi de mentalitat** necessari per a respondre als nous temps que ens toca viure, **demanen del catequista una espiritualitat que el dugin a beure de l'única font que pot assaciar la set que es té de Déu**: Jesucrist i el seu Evangeli: meditat, viscut i anunciat en comunitat sacramental (sobretot eucarística) i de béns.

Sebastià Taltavull
Delegat diocesà de Catequesi

DELEGACIÓ DIOCESANA D'ENSENYANÇA

Informació

La feina de fer en el camp de l'ensenyança abarca molts de camps: atenció a la nova llei d'Ensenyança (LOGSE) i nova reestructuració dels Col·legis d'Església; formació dels professors de religió; animació de professors i pares d'alumnes per aconseguir una qualificada presència cristiana als Centres Escolars; conscienciació de catequistes, pares i preveres de la importància d'una formació i d'una informació cristiana, distingint la catequesi de l'escola de religió i els Centres Estatals dels Centres d'Església; motivació dels responsables dels Centres d'Església per aconseguir una formació coherent i integral segons l'esperit de l'evangeli; pretensió de que professors qualificats i cristians facin una clara opció de feina i de presència activa i desinteressada pels Centres d'Església...

Per anar aconseguint, pas a pas, totes aquestes metes que ens hem proposat, anam tenint: contactes trimestrals amb els professors de religió; hem encetat un diàleg obert amb les associacions de pares d'alumnes tant de centres públics com concertats; recolzam la formació teològica per a professors que du a terme, al Col·legi de la Salle de Maó, l'equip pastoral dels germans de la Salle del districte València-Palma amb la finalitat d'aconseguir el Diploma d'ido-neïtat eclesiàstica (D.E.I.); feim ús dels mitjans de comunicació: Diari Menorca, Ràdio, Revistes...

El Delegat d'Ensenyança

Relació poblacions i alumnes que han demanat ètica i religió

		Total alumnes	Religió	Ètica
CIUTADELLA	C. Públics	1360	561	799
	C. Privats	1096	1096	
	Totals	2.456	1.657 (67'46%)	799
MAÓ	C. Públics	1713	1029	684
	C. Privats	1127	1127	
	Totals	2.840	2.156 (75'91%)	684
ALAIOR	C. Públics	510	286	224
	C. Privats	224	224	
	Totals	734	510 (69'48%)	224
FERRERIES	C. Públic	293	239	54
	C. Privat	219	219	
	Totals	512	458 (89'45%)	54
MERCADAL	C. Públic	213		
MIGJORN	C. Públic	112	58 (51'78%)	54
ES CASTELL	C. Públic	490	371 (75'71%)	119
SANT LLUÍS	C. Públic	332	219 (65'96%)	113
MENORCA	C. Públics	5.023	2.793 (55'60%)	2.230
	C. Privats	2.666	2.666	
	Totals	7.689	5.459	2.230
			70'99%	29%

DELEGACIÓ DIOCESANA DE LITÚRGIA

Fiesta de la Inmaculada en 1991

CONGREGATIO DE CULTU DIVINO ET DISCIPLINA SACRAMENTORUM

Prot. n CD 868/90

Roma, 23 de marzo de 1991

Señor Cardenal,

Tal como se indicaba en nuestra carta del 21 de diciembre próximo pasado, esta Congregación ha estudiado con atención el deseo formulado por esa

Conferencia Episcopal de poder celebrar la solemnidad de la Inmaculada Concepción el día 8 de diciembre de 1991, a pesar de ser el segundo domingo de Adviento, que es un domingo privilegiado, como establece el n. 5 de las Normas universales sobre el año litúrgico y sobre el calendario.

La Congregación, teniendo en cuenta que dicha solemnidad es de precepto en España, considera oportuno acceder a la solicitud presentada, dispensando de la observancia de las normas litúrgicas que imponen su traslado al lunes siguiente, día 9 de diciembre.

Sin embargo, para no perder el sentido del domingo segundo de Adviento, consideramos oportuno determinar que la segunda lectura de la Misa sea el texto de Filipenses 1, 4-6, 8-11 (del segundo domingo de Adviento); que se haga mención del tema de adviento en la homilía y en la oración de los fieles, y que se concluya esta última con la colecta propia del segundo domingo de Adviento.

Aprovecho esta circunstancia para saludarle atentamente y desearle una santa celebración de la Pascua del Señor.

In Domino,

Emo. y Rvmo.

Cardenal Angel Suquía Goicoechea
Presidente de la Conferencia Episcopal
Calle Añastro, 1
28033 MADRID-SPAGNA

EDUARDO CARD. MARTÍNEZ
Prefecto

LAJOS KADA
Arzobispo tit. de Tibica
Secretario

DELEGACIÓ DIOCESANA DE JOVENTUT

Viure i transmetre Jesús, aquí i ara

Amb aquest títol es van celebrar els passats 2, 3 i 4 de gener unes xerrades dirigides als joves a Ciutadella, Maó i Ferreries. Es va encarregar d'aportar el tema Mn. Pep Toni Guardiola, Delegat diocesà de Joventut de Mallorca.

Aquestes xerrades van ser seguides per un diferent nombre de Joves a cada poble i ells mateixos van donar aquestes opinions al Diari Menorca del passat 11 de gener: «El que en Pep Toni va dir i va fer, pot ser, per a segons qui no va ser res de l'altre món, però ens va mostrar alguna cosa: que per eixugar la set s'ha de beure, que per a teoritzar sobre la pobresa hem de poder tocar un pobre amb les pròpies mans, que «per transmetre Jesús l'hem de dur dedins, sinó fem comèdia» Pere Pons (Ciutadella).

«En parlar de Viure com a element de tota experiència humana, introduí els aspectes essencials que neixen de tota vivència: el sentir, com tot allò que surgeix dels sentiments, de l'afectivitat; el saber, la intel·ligència que surt del raonament formal i de l'anàlisi; i l'acció pròpiament inherent a tota experiència. El dissertador manifestà que tot aquest caramull d'aspectes sovint estan manipulats o reduïts de manera que la vivència esdevé escafida per l'inexistència d'algun d'aquests elements». Ferran Carreras (Maó).

«Crec que al final no vaig saber arribar a una conclusió ben concreta del que allà s'havia fet, però sí vaig constatar que viure i transmetre Jesús entre els joves es fa de cada dia més difícil, però també és possible transmetre'l quan som capaços de sentir la seva presència en tot moment i en tot lloc, aquí i ara». Josep Marí Pallicer (Ferrerries).

Van ser unes xerrades viscudes a partir d'experiències fugint de l'habitual monòleg i aportant uns elements vàlids a l'hora de sentir-nos anunciadors de l'Evangelí.

Calendari de les activitats de la Delegació de Joventut

març 92

6-8 Exercicis espirituals al Toro dirigits pel P. Vicenç Igual, Dominic de Barcelona, professor de la Facultat de Filosofia de Barcelona.

maig 92

30/31 CONCERTS DEL GRUP KAIROI, a Maó i Ciutadella.

juny 92

6 VETLLA DE PREGÀRIA DE PENTECOSTA A LA CATEDRAL, dirigida pel Sr. Bisbe.

EQUIPS DE LA MARE DE DÉU

Pla de curs

Els Equips de la Mare de Déu (EMD), és un moviment d'espiritualitat per a matrimonis. Per tant el seu objectiu no té caire de compromís social a nivell de moviment. Els cridats, però, a formar equip amb altres matrimonis si s'han de sentir cridats a aquest compromís que surt a rel del mètode de Rvd.

Per donar recolzament a aquest doble objectiu, tant el sector A com el B que hi ha a la nostra Diòcesi, senten aquest any la crida a un aprofundiment de la seva espiritualitat organitzant recessos amb altres grups o fent-los tot sols i, fer trobades conjuntes amb tots els responsables d'equip intentant conèixer la realitat actual no sols del matrimoni sinó també de la nostra illa, per exemple, coneixent la realitat de Càritas Diocesana.

El sector A (Ferrerries-Maó) es compon actualment de 9 grups i el sector B (Ciutadella) també té actualment 9 grups. Tant en un sector com en l'altra hi ha nous grups en pilotatge. És la intenció dels responsables actuals dels dos sectors estendre el moviment arreu de la Diòcesi. Creiem que la família ha de ser molt valorada entre nosaltres.

ARXIPRESTATS

TROBADES DELS CONSELLS PASTORALS PARROQUIALS

El Sr. Bisbe es va reunir amb els consells parroquials de cada arxiprestat. Els dies 11, 12 i 13 de desembre a Ciutadella, Alaior i Maó.

Les reunions van començar amb una explicació, per part del Vicari General, del que és l'arxiprestat i del paper de l'arxiprest, els quals s'entenen orientats cap a la unitat que suposa la pastoral de conjunt que es vol portar a terme a la diòcesi. Després els representants dels consells parroquials, van exposar els objectius per aquest curs, incidint en la preocupació per la nova evangelització.

Escoltades les diverses parròquies, el Sr. Bisbe va fer una breu anàlisi de la situació i va proposar un pla d'actuació pastoral.

A cadascuna de les reunions es van presentar els nous arxiprestos: Mn. Francesc Triay, per l'arxiprestat de Ciutadella; Mn. Joan Bosco Faner per l'arxiprestat d'Alaior i Mn. Joan Febrer Rotger, per l'arxiprestat de Maó.

Seguidament s'ofereixen les intervencions del Sr. Vicari General i del Sr. Bisbe.

PARAULES DEL SR. BISBE

En totes les intervencions dels representants dels Consells Pastorals Parroquials s'hi descobreix la voluntat de centrar les activitats de les parròquies amb una perspectiva missionera i evangelitzadora. Crec que és molt positiu. Perquè aquesta és la perspectiva que cal assumir cara al futur.

Amb tot l'evangelització no va a resultar fàcil, almenys durant uns quants anys.

Raons: - L'ambient no és neutre. El no confessionalisme de l'estat no ha donat pas a una cultura laica capaç de conviure amb la religió. Els fets no indi-

quen un sà laïcisme religiosament neutral sinó beligerant contra la religió i l'ordre moral objectiu... - No hi ha un desenvolupament suficient dels processos de cadascuna de les cultures que conviuen al nostre país: la catòlica i l'atea o agnòstica. No creients conserven encara fragments de cultura catòlica i catòlics comparteixen amb ateus formes de vida no coherents amb la fe. Subsisteix encara un tipus de religiositat molt tradicional que cal atendre amb una pastoral de manteniment. De cara al futur cal un dinamisme realista i renovador al mateix temps.

Sembla que el futur demanarà: - Uns cristians, amb una gran formació en els elements essencials de la fe i amb una forta identitat eclesial; - suficients sacerdots (per això la necessitat d'una pastoral vocacional ben activa), ben formats teològicament i social amb un gran sentit de comunió presbiteral i eclesial, centrats en el seu ministeri sacerdotal, promotors de les iniciatives dels laics; - uns religiosos i religioses, ben integrats en la vida de les parròquies i de la diòcesi, centrats en la seva identitat i carisma, situats en els llocs de més urgent evangelització; - grups de seglars, matrimonis i famílies cristianes, amb un gran sentit d'Església, amb una vertadera vida comunitària, distints del món materialista i consumista, centrats en la vida sacramental, testimoniants sense temors ni respectes humans, capaços d'assumir activitats i responsabilitats en l'Església i de promoure i dirigir obres apostòliques en el món i per mitjans moderns de presència (premsa, ràdio...); - per tot això, caldrà retornar a la parròquia i a la diòcesi el seu paper de comunitats obertes, integrades i enriquides per tots; - la gran dificultat a superar són les divisions, les visions i els interessos estrets, els particularismes, els protagonismes de persones i tendències que divideixen i fan impossible un esforç d'evangelització unitari, sostingut i entusiasta; - afrontar la reconstrucció de la societat a partir de la conversió de les persones, mantenint l'Església al marge de qualsevol opció política i dels poders d'aquest món, actuant els seglars automàticament, des dels seus llocs seculars, amb la seva pròpia responsabilitat, inspirats i motivats interiorment per la llum de la fe, la força de l'esperança i de l'amor; apostant decididament per la promoció cultural, econòmica i espiritual dels pobres, dels marginats; creant relacions de justícia i llibertat; assumint els valors i legítimes aspiracions de la nova societat, de les dones, dels joves, dels treballadors; organitzant la societat al voltant del treball, la justícia i la qualitat de vida per a tots en lloc de centrar-la en el consumisme i en el creixement econòmic costi el que costi.

Que el Senyor i la Verge Maria ens acompanyin per posar els fonaments d'una Església evangelitzada i evangelitzadora.

Intervenció del Sr. Vicari General

Introducció

Des de la presa de possessió del bisbe Francesc Xavier per a la Seu menorquina, ha començat una nova etapa en el caminar de la nostra diòcesi. Després d'un temps sense bisbe residencial, hem emprès amb il·lusió renovada la tasca pastoral-evangelitzadora enmig de la nostra gent, amb l'ànim de ser fidels a Jesucrist i a respondre valentment segons les exigències dels temps que vivim.

Volem viure aquesta nova etapa de la nostra Església com un autèntic «Kairós», és a dir, com un temps oportú, com un do de Déu al seu poble, do que sempre haurem d'agrair i que haurem de guardar amb molta dedicació i interès.

Aquests dies, també, amb el nomenament dels nous arxiprestos per a les tres zones pastorals de la nostra diòcesi: Ciutadella, Maó i el Centre, ens situam davant una nova etapa de treball conjuntat, cohesionat, fet amb aquella comunió que neix del baptisme, sacrament que ens ha fet fills de Déu i germans. Una nova etapa que vol privilegiar més unitat i col·laboració entre les distintes parròquies i comunitats, en vistes a una acció pastoral en línia evangelitzadora i missionera més efectiva i eficaç.

Concebem l'arxiprestat —després de la diòcesi— com la segona unitat pastoral, que es nodreix de la vida de cada una de les parròquies, que és la unitat pastoral bàsica i allà on es realitza el treball de cada dia, més directe i més present en el poble.

Volem que l'arxiprestat, com a conjunt de cèl·lules vives sigui la instància que faciliti l'intercanvi, la potenciació de mitjans, la valoració mútua, l'ajuda més eficaç i també el lloc on preveres, laics i religiosos trobam el signe més immediat de comunió que ha d'obrir-se necessàriament a la diòcesi, a la nostra Església local presidida pel bisbe i que està en comunió amb les altres esglésies del món en torn del successor de Pere.

Per aquest motiu i, partint de la realitat de la nostra església de (Ciutadella, de Maó, dels pobles del centre de l'illa) representada avui pels distints Consells Parroquials, col·laboradors primers i immediats dins cada una de les respectives comunitats parroquials, volem ara explicar **què és l'Arxiprestat i quines són les funcions o la missió pròpia de l'arxiprest**, abans de fer pròpiament una ja **primera acció arxiprestal** que és **posar en comú els objectius pastorals de cada una de les nostres parròquies i aquelles noves accions que esteim disposats a emprendre.**

1. L'arxiprestat

— La figura de l'**arxiprest** té les seves arrels en els segles Vè. i VIè. com

a delegat del bisbe a les comunitats cristianes que vivien fora de la ciutat. La seva funció era més que res «supervisora».

— Amb el canvi de mentalitat que va suposar el Vaticà II molts van pensar que l'arxiprestat i la figura de l'arxiprest se superaria. I realment la concepció que es tenia va canviar. Es passa d'una concepció de vigilància especialment sobre el clero, a concebre l'arxiprestat com a signe d'unitat i col·laboració i l'arxiprest com a promotor, moderador i coordinador de l'acció pastoral comuna dins un mateix territori. És en aquest sentit que ho enfoca el Decret *Christus Dominus*, núm. 30 del Vaticà II.

— El Directori per al ministeri pastoral dels bisbes ho concreta així: «els rectors i altres agents de la pastoral d'un mateix territori o zona social, amb l'ajuda de l'arxiprest, formin entre sí una espècie de cèl·lula del presbiteri diocesà, on també de forma adequada es coordini també l'apostolat específic dels religiosos, religioses i laics, de manera que l'acció pastoral s'incrementi i estigui més organitzada» (núm. 185).

Encara més, hi ha **raons de tipus humà, social i cultural** que demanen una nova forma d'organitzar-nos, i no pensar només en el treball pastoral limitat a cada parròquia, sinó en un eixamplar les dimensions d'aquest treball fent-lo més complementari i eficaç. Per exemple: els mitjans de comunicació social, les diferents formes d'assistència, l'atenció als diferents grups socials, l'atenció a tot el món de l'adolescència i la joventut, el món del treball, dels grups professionals, dels malalts, de la gent gran... Una feina amplíssima que les parròquies poden compartir i complementar-se molt bé, evitant multiplicació i dispersió d'energies.

Per açò, podem dir que l'**Arxiprestat** és un **organisme** i un **territori** intermig entre el de la parròquia i la diòcesi, que tendeix a superar els inconvenients i les carències que se'n deriven d'una exagerada autonomia parroquial. Així, podem entendre l'arxiprestat com a **unitat bàsica de la pastoral de conjunt**.

Tenint en compte tot açò, l'Arxiprestat ha de donar resposta a una **triple exigència**:

1) **pastoral**: en quant fa més fàcil l'estudi, la participació, la coordinació de les activitats pastorals que podrien resultar massa indeterminades a nivell diocesà i difícilment practicables per cada comunitat parroquial per separat.

2) **sociològica**: en quant l'arxiprestat permet una resposta més fàcil a les necessitats de grups homogenis o de comunitats humanes particulars.

3) **teològica**: en quant pot ajudar a superar concepcions «tancades» d'Església, obrint a un sentit més eclesial de comunió, pertinença i participació en la vida de la diòcesi.

Serà important **anar integrant**, no només les parròquies, sinó totes les co-

munitats de fe i grups, i tots els agents de la pastoral: preveres, religiosos i seglars.

L'arxiprestat, com a unitat pastoral que respon a una unitat sociològica natural —és àmbit de **promoció, coordinació i execució** de l'acció pastoral comuna; espai per a la **fraternitat sacerdotal i apostòlica**; mitjà de **formació permanent** i **lloc de cultiu de vocacions**; lloc de **comunicació i col·laboració entre parròquies, moviments i serveis pastorals**.

Les **directrius** que un arxiprestat pugui assumir no s'han de veure com una imposició arbitrària, sinó com el resultat d'un **consens entre tots**, el compliment de les quals sigui exigible com a signe d'unitat pastoral, procurant d'aquesta manera la **superació d'accions individualistes, la insuficiència de molts recursos humans i materials, i l'aïllament de molts capellans**.

Amb açò, no hi ha cap infravaloració de la parròquia, que és la primera unitat de base en l'acció pastoral, ni una rebaixa en les responsabilitats d'un rector i un consell parroquial. Però, difícilment avui, i mirant la nostra realitat més immediata, un rector pot atendre en solitari l'amplària i varietat de necessitats pastorals que es presenten.

2. L'arxiprest

Com diu el Motu Proprio Ecclesiae Sanctae, núm. 1-19: «Entre els més pròxims col·laboradors del bisbe diocesà, es troben aquells preveres que exerceixen un ofici pastoral de caràcter **supraparroquial**, entre els que hi ha els **arxiprestos**.

Sobretot, a l'arxiprest se li confia la preocupació apostòlica de fomentar la comunió entre els preveres i aconseguir que la pastoral conjunta de l'arxiprestat es realitzi en conformitat amb l'esperit i el contingut del Concili Vaticà II.

L'arxiprestat és responsable de:

- promoure la unió i cooperació entre els capellans, a fi d'arribar a una vertadera fraternitat sacerdotal.
- establir camins adequats perquè les comunitats religioses i els laics participin en l'acció pastoral comú.
- assumir les línies pastorals de la diòcesi i fer-les realitat a l'arxiprestat.
- fomentar l'esperit de creativitat i de treball en equip, ajudant a descobrir metes comuns i coordinar esforços.
- promoure, és a dir, estimular i animar a les persones a empreses comuns.
- impulsar i coordinar l'acció conjunta, vetllant perquè es compleixin els acords presos i es revisin les accions fetes.
- moderar les reunions i procurar que siguin freqüents, fraternes i formatives.

No entra en tot allò que el Dret Canònic exigeix de l'Arxiprest en relació a les **parròquies i als altres preveres**, perquè açò ha de ser primer objecte d'un treball conjuntat amb l'equip d'arxiprestos.

Però és important assenyalar que té una responsabilitat directa en tot allò que es refereix a l'equip de capellans d'un arxiprestat, a tota la pastoral de l'Arxiprestat i al Consell Pastoral Arxiprestal.

Realment, hem de dir que són moltes coses. No ve tot de nou, perquè ja hi ha una tradició en aquesta feina i no partim de zero. Des d'aquí, vull agrair públicament la feina de l'anterior arxiprest, i especialment en aquest temps de Seu vacant, amb qui hem hagut de compartir hores de feina i responsabilitat.

I acabar dient que el treball que es preveu és molt i l'hem de voler fer amb la màxima entrega i generositat, cadascú des dels dons que ha rebut de Déu i des de l'exigència de fer-los fructificar en bé de l'extensió del seu Regne, del que ja en coneixem el centre, Jesucrist i l'Evangelí, i també l'estil: el servei, com Jesús, que va venir a servir i a donar la vida. Esperam que donant-la, la guanyem per sempre.

SECCIÓ INFORMATIVA

ACTIVITATS DEL SR. BISBE

MES DE SETEMBRE

- 14.- Ordenació episcopal a la Catedral.
- 15.- Al matí, celebra l'Eucaristia al Santuari de la Mare de Déu del Toro. Al capvespre, celebra a la parròquia de santa Maria de Maó.
- 17.- Rep visites. Roda de premsa.
- 18.- Trobada amb els preveres, al santuari de la Mare de Déu del Toro.
- 19.- Fins al dia 28, Visita «ad limina».
- 29.- Celebra l'Eucaristia a la parròquia de sant Rafel, en la seva festa patronal. A les 5 del capvespre, celebra l'Eucaristia en la trobada diocesana dels equips de la Mare de Déu.
- 30.- Rep visites. Visita a les germanes Clarisses.

MES D'OCTUBRE

- 1.- Comença les classes al Seminari. Rep visites. A les 19, celebra l'Eucaristia a l'Església de Santa Maria de Ferreries. A les 21, reunió amb els APA del Col·legi de sant Francesc de Ferreries.
- 2.- Rep visites. A les 13, celebra l'Eucaristia pels jubilats de «La Caixa», a la Catedral.
- 3.- Rep visites.
- 4.- Rep visites. A les 20, celebra l'Eucaristia a la parròquia de sant Francesc de Ciutadella en la festa del seu patró.
- 6.- Ordenació presbiteral del P. Josep Jiménez S.J., a la Parròquia de santa Eulàlia d'Alaior.
- 7.- Rep visites. A les 21, presideix la inauguració del curs de catequistes, al Seminari Diocesà.
- 8.- Rep visites. A les 17, rep la visita del President del Consell Insular de Menorca, Sr. Joan Huguet. A les 18.30, presideix la presa de possessió del director de COPE.
- 9.- Reunió del Consell de govern.
- 10.- Visita canònica, al Monestir de les Concepcionistes de Maó. Elecció de nova Mare Abadessa.
- 11 i 12.- Es desplaça al seu poble natal, La Palma d'Ebre, per celebrar-hi l'Eucaristia.

13 i 14.- Anada a Alcalá de Henares, per la presa de possessió del seu bisbe, Excm. i Rvdm. D. Manuel Ureña Pastor, que havia estat administrador apostòlic d'aquesta diòcesi.

15.- Rep visites. A les 11, celebra l'Eucaristia a la Catedral en la Va. Trobada de jubilats i pensionistes de Menorca. A les 21, es reuneix amb el consell parroquial de Ferreries.

16.- Rep visites.

17.- Reunió del Consell de govern.

18.- Rep visites, a les 12,30, es reuneix amb el claustre de professors del Seminari. A les 19.30, celebra l'eucaristia d'inauguració de curs del Seminari i presideix l'acte acadèmic.

19.- Trobada dels directors dels col·legis de l'Església.

21.- Rep la visita d'un nombrós grup de jubilats de l'Esplai de Tortosa. Altres visites.

22.- Es reuneix amb el Col·legi de Consultors. Al capvespre, visites.

23.- Visita al Diari Menorca i reunió amb la seva junta d'accionistes. A les 20.30, es reuneix amb la junta de Càritas diocesana, a Alaior.

24.- Rep visites. A les 20, celebra l'Eucaristia a la parròquia de sant Antoni Ma. Claret, en la seva festa patronal.

25.- Reunió del Consell de govern. A les 21, trobada amb els components de la taula de joventut.

26.- Es reuneix amb les religioses de la diòcesi. A les 19.30, administra el sagrament de la confirmació, a la parròquia des Migjorn Gran.

27.- Celebració del sagrament de la confirmació, de la parròquia de sant Rafel.

28 i 29.- Reunió a València amb els bisbes de la província eclesiàstica.

30.- Rep visites.

31.- Rep visites.

MES DE NOVEMBRE

1.- Ordenació diaconal de Mn. Rafel Portella i Moll a la parròquia des Migjorn Gran.

2.- Rep visites.

3.- Celebra l'Eucaristia a l'església Catedral amb motiu de la festa anual de la Capella Davídica. A les 16, assisteix a l'assemblea de la JARC.

4.- Rep visites. Es reuneix amb la Comissió diocesana del Patrimoni.

5.- Rep visites. Visita a una persona malalta. Presideix el funeral del Sr. Jiménez, pare del sacerdot jesuïta P. Josep Jiménez. A les 21, es reuneix amb els responsables de la JOBAC.

6.- Rep visites. A les 19.30, celebra l'Eucaristia a la capella de les germanes Carmelites de Ciutadella amb la festa del beat F. Palau.

7.- Rep visites.

8.- Consell de govern. Al capvespre, visita la casa sacerdotal de Maó. A les 20.30, es reuneix amb el consell parroquial de la parròquia de sant Francesc de Maó.

9.- Es reuneix amb el Consell diocesà d'economia.

10.- Al Centre catequístic de sant Miquel, confereix el sacrament de la confirmació.

11.- Celebra l'Eucaristia a la Parròquia de sant Martí de Mercadal amb motiu de la festa patronal. Després es reuneix amb els catequistes d'aquesta parròquia.

12.- Rep visites. A les 21, es reuneix amb el Consell parroquial de la parròquia de sant Antoni Maria Claret, de Ciutadella.

13.- Participa en la reunió dels rectors de les Parròquies de Ciutadella.

14.- Dirigeix el recés espiritual als preveres de la Diòcesi de Mallorca.

15.- Consell de govern. Al capvespre, participa en un programa de COPE.

17.- Confereix el sagrament de la Confirmació en la Parròquia de Ferreries. Parteix cap a Madrid per a participar en el ple de la Conferència Episcopal Espanyola.

18 - 23.- Participa en l'Assemblea Plenària de la Conferència Episcopal Espanyola, on actua com a Secretari d'Actes.

24.- Presideix la Celebració de l'Eucaristia a la Catedral en la festa de Crist Rei. Al capvespre, celebra l'Eucaristia en la Parròquia de sant Antoni Maria Claret, de Ciutadella, en una trobada de la Frater.

25.- Rep visites.

26.- Rep visites. A les 21, es reuneix amb el Consell Parroquial de la Parròquia de Sant Esteve, de Ciutadella.

27.- Rep visites. A les 20.30, participa en la reunió del Grup Coordinador de l'Assemblea de l'Arxiprestat de Maó.

28.- Consell de govern.

29.- Rep visites. Es reuneix amb el Consell Parroquial de la Parròquia de Sant Lluís.

30.- Participa, al Toro, en l'Assemblea Diocesana de Càritas, on presenta la ponència sobre «Evangelitzar els pobres». A la nit, es reuneix amb un grup de matrimonis dels EMD.

MES DE DESEMBRE

1.- Presideix la Celebració de l'Eucaristia Dominical a Es Castell. A les 16.30, es reuneix, a Alaior, amb els Arxiprestos i els representants dels Arxiprestats per a estudiar el projecte d'Estatuts del Consell Diocesà de Pastoral.

2.- Rep visites.

3.- Celebra la seva festa onomàstica.

- 4.- Rep visites. A les 20.30, es reuneix amb el Consell Parroquial de la Parròquia del Carme, de Maó.
- 5.- Es reuneix amb el Batle de Ciutadella per a tractar assumptes de mútua col·laboració. A les 20, dona una conferència, invitat pels Antics Alumnes dels Salesians.
- 7.- Rep visites.
- 8.- Presideix la Celebració de l'Eucaristia a la Catedral en la solemnitat de la Puríssima. A les 19, celebra l'Eucaristia al Monestir de les Concepcionistes, de Maó.
- 9.- Rep visites.
- 10.- Rep visites.
- 11.- Dirigeix al Toro el recés als preveres de la Diòcesi. A les 21, presideix la reunió dels representants dels Consells Pastoral de les Parròquies de l'Arxiprestat de Ciutadella, on es presenta el nou Arxiprest.
- 12.- Rep visites. A les 21, presideix la reunió dels representants dels Consells Pastoral de les Parròquies de l'arxiprestat d'Alaior, on es presenta el nou Arxiprest.
- 13.- Consell de govern. A les 21, presideix la reunió dels representants dels Consells Pastoral de les Parròquies de l'Arxiprestat de Maó, on es presenta el nou Arxiprest.
- 14.- Reunió del Consell Diocesà d'Economia. A les 19.30, confereix el sagrament de la Confirmació a la Parròquia de sant Francesc, de Ciutadella.
- 15.- Presideix l'Assemblea anyal de les Conferències de Sant Vicent de Paül. Al capvespre, visita el Betlem vivent del Col·legi de Sant Josep, de Maó.
- 16.- Rep visites. Es reuneix amb els rectors de les Parròquies de Ciutadella.
- 18.- Rep visites. A les 19, presideix el funeral per germà de la Salle Justo Martín, a la Parròquia de la Mare de Déu del Roser des Castell.
- 19.- Rep visites. Participa en la gravació d'un programa nadalenc de Cope.
- 20.- Consell de govern. A les 21, participa en l'Assemblea de l'Escoltisme, a Alaior.
- 21.- Presideix el dinar d'empresa del Diari Menorca.
- 22.- Confereix el Sagrament de la Confirmació a la Parròquia de santa Eulàlia, de Maó. Al capvespre, participa en l'assemblea parroquial d'aquesta mateixa Parròquia.
- 23.- Rep visites.
- 24.- Rep visites.
- 25.- Presideix la Celebració de l'Eucaristia de Mitjanit, a la Catedral.
- 26 desembre - 2 gener.- Passa uns dies amb la seva família a La Palma d'Ebre (Tarragona).

Institut diocesà de teologia.

Que ha començat en aquest curs 1991-92, i es fa càrrec de la formació teològica dels cristians adults de la diòcesi. Aquesta iniciativa, respon a la necessitat d'unificar esforços fins ara dispersos en el Seminari, Escola de Catequistes, Escola de Teologia, etc. Funciona en tres nivells: el Centre d'Estudis Teològics (Seminari), l'Escola Bàsica de Teologia i els seminaris i jornades de teologia.

Diada missionera

El diumenge dia 20, dia del DOMUND, es celebrà a Es Castell una diada missionera. Unes 700 persones procedents de tota la diòcesi van participar a l'Eucaristia celebrada a la parròquia de la Mare de Déu del Roser. Aquesta diada missionera, organitzada per la delegació de Missions, l'Escoltisme i la mateixa parròquia, va aplegar un gran nombre de joves i adults sensibilitzats per la problemàtica del tercer món i de les esglésies que s'hi van formant. La santa missa, concelebrada, va ser expressió festiva de la inquietud missionera que va calant en sectors juvenils de la nostra església. Al final de la celebració van ser llegits dos missatges: un del Sr. Bisbe que en no poder-hi ser físicament present dirigia unes paraules a l'assemblea. I l'altre del P. Manolo Bonet, enviat per ràdio des de Ghana. Després de la celebració, a la sala d'actes del Centre sanitari, els missioners Tomé Garriga i Felissa García van exposar la seva experiència, així com també altres persones que han fet un temps a missions o treballen en la pastoral missionera. Després, tots van participar en un dinar de germanor. Al capvespre, es varen fer tota una sèrie de comunicacions de grups o persones que treballen en aquest camp i s'acabà la jornada amb el cant de l'hora dels adeus.

Trobada de les religioses de la Diòcesi

Es celebrà al Seminari Diocesà de Menorca, presidida pel Sr. Bisbe, el qual els dirigí una extensa xerrada sobre la religiosa en la pastoral de la diòcesi. Fou aquest el primer contacte que tingué el nostre Prelat amb aquest estament eclesial, que tan generosament treballa en la nostra Església de Menorca.

Jornada dels E.M.D.

El diumenge 29 de setembre, al col·legi de Monte Toro, de Ciutadella, es celebrà la trobada diocesana dels E.M.D.

El matrimoni Roig-Amat dirigí la reflexió sobre felicitat, amor, santedat. Al capvespre el Sr. Bisbe presidí la celebració de l'Eucaristia que fou concelebrada per diversos consiliaris.

Recés pels preveres

Es celebrà el dimecres dia 11 de desembre al Santuari de la Mare de Déu del Toro. El dirigí el Sr. Bisbe. Centrà la temàtica en la figura de sant Joan Baptista, com a prototipus de l'espiritualitat pròpia del temps de l'Advent. Després d'un temps de pregària personal, exposà un segon tema sobre les exigències de la nova evangelització.

Conferències de sant Vicenç de Paül

El diumenge dia 15 de desembre el Sr. Bisbe presidí al Seminari diocesà, l'assemblea anyal de les Conferències. Dirigí la paraula a la nombrosa assistència, plantejant les exigències de la caritat avui, i agrai l'esforç generós per arribar als més necessitats de la societat.

Assemblea diocesana de Càritas

Es va celebrar al Santuari de la Mare de Déu del Toro, el dia 30 de novembre, hi assistiren unes seixanta persones. El punt central va ser la ponència del Sr. Bisbe sobre el seu lema episcopal «Evangelitzar els pobres». A partir de la mateixa es va treballar en grups per veure com Càritas l'assumeix en les seves actuacions.

Clubs parroquials

La Federació de Clubs Parroquials i Centres d'Església de Menorca (FCCE) va celebrar els dies 9 i 10 de novembre a Sant Joan de Missa l'assemblea de principi de curs. Es va tenir present com a punt de partida, el document treballat durant el curs passat sobre les «Opcions educatives i metodologia de la FCCE».

JARC

El diumenge dia 3 de novembre, es va celebrar a Ferreries l'assemblea de la JARC. Hi assistiren 35 militants. Durant l'assemblea, s'elaborà el calendari d'activitats. Per enguany, es rellança la campanya «Viu el poble, dedica-hi temps». Al capvespre s'hi féu present el Sr. Bisbe que encoratjà els joves a ser fidels a Jesucrist i a l'Església.

JOBAC

Els dies 19-20 d'octubre, es van aplegar al Santuari de la Mare de Déu del Toro, els militants i joves d'iniciació per llençar la campanya del present curs: «Participar és donar resposta».

SECCIÓ DOCUMENTAL

DISCURSO DEL PAPA A LOS OBISPOS DE LAS PROVINCIAS ECLESIAÍSTICAS DE VALENCIA Y VALLADOLID, ESPAÑA

Amadísimos hermanos en el episcopado:

1. Os saludo con todo afecto en Cristo, señores arzobispos y obispos de las provincias eclesiásticas de Valladolid y Valencia, que con este encuentro coronáis vuestra visita «ad limina Apostolorum». Esta visita tiene un profundo sentido eclesial, pues manifiesta vuestra comunión, y la de las Iglesias particulares que regís y apacentáis, con el Sucesor de Pedro, a quien el Señor ha encomendado presidir en la caridad a la Iglesia universal.

Esfuerzo evangelizador

Vuestras Iglesias particulares están situadas geográficamente en distintas regiones españolas con sus propias características y tradiciones. Las diócesis de la provincia eclesiástica de Valladolid, en tierras de Castilla la Vieja y León, son Iglesias de antigua tradición cristiana, que conservan un buen índice de práctica religiosa, aunque vienen sufriendo un descenso demográfico notable, lo que no deja de reflejarse también en la media de edad del clero. Las diócesis de la provincia eclesiástica de Valencia, en el levante español, están abiertas al Mar Mediterráneo, a excepción de Albacete, que pertenece a la hidalga región manchega. Estas diócesis tienen también profundas raíces y tradiciones cristianas, si bien las corrientes inmigratorias y el fenómeno del turismo han afectado en cierta medida la vida de vuestras gentes.

2. Me complace saber que todas vuestras Iglesias están empeñadas actualmente en un serio y renovado esfuerzo evangelizador. Me consta que habéis tomado plena conciencia de que, entre vosotros, se hace necesaria esta nueva etapa eclesial y pastoral que hemos designado como «nueva evangelización», para lo cual contáis con un punto de partida envidiable: la extraordinaria riqueza y vitalidad de la tradición cristiana de vuestros pueblos.

Rica religiosidad popular

3. En efecto, la arraigada fe en Dios ha logrado impregnar, a lo largo de una acción multiseular, la concepción de la vida, los criterios de comportamiento personal y social, los modos de expresión y, en una palabra, la cultura propia de cada una de vuestras regiones. Y este logro no es una simple herencia del pasado sin virtualidades activas para el presente. Gran parte de los hombres y mujeres de vuestras tierras siguen encontrando en la fe el sentido

fundamental de su vida, por eso recurren a Dios en los momentos cruciales de la misma. Una rica religiosidad popular traduce al lenguaje de los sencillos las grandes verdades y valores del Evangelio, los encarna en la idiosincrasia peculiar de vuestra cultura y convierte los grandes símbolos cristianos en otros tantos signos identificadores de la colectividad. Por otra parte, no puede silenciarse la proporción considerable de cristianos que, con creciente convicción, acuden todos los domingos a la celebración eucarística y reciben con frecuencia los sacramentos.

Sobre este terreno fértil de religiosidad, vuestras Iglesias han realizado notables esfuerzos de renovación, por medio de Sínodos y Asambleas diocesanas, y han conseguido dar mayor profundidad a la formación cristiana, que se refleja también en una participación más activa de numerosos fieles laicos en las tareas de la Iglesia.

Fenómeno de descristianización

4. Pero todas estas realidades esperanzadoras, queridos hermanos, no deben haceros olvidar que también entre vosotros se está produciendo, por desgracia, un preocupante fenómeno de descristianización. Las graves consecuencias de este cambio de mentalidad y costumbres no se ocultan a vuestra solicitud de pastores. La primera de ellas es la constatación de un ambiente «en el que el bienestar económico y el consumismo (...) inspiran y sostienen una existencia vivida como si no hubiera Dios» (Christifideles laici, 34). Con frecuencia, la indiferencia religiosa se instala en la conciencia personal y colectiva, y Dios deja de ser para muchos el origen y la meta, el sentido y la explicación última de la vida. Por otra parte, no faltan quienes en aras de un malentendido progresismo pretenden identificar a la Iglesia con posturas inmovilistas del pasado. Éstos no tienen dificultad en tolerarla como resto de una vieja cultura, pero estiman irrelevante su mensaje y su palabra, negándole audiencia y descalificándola como algo ya superado.

Pero las consecuencias más dramáticas de la ausencia de Dios en el horizonte humano, se producen en el terreno de los comportamientos concretos, en el campo de la moral, como habéis denunciado repetidamente con lucidez los obispos españoles (cf. Instrucción pastoral: La verdad os hará libres). Cuando se prescinde de Dios, la libertad humana, en vez de buscar y adherirse a la verdad objetiva, con frecuencia viene a convertirse en instancia autónoma y arbitraria, que decide lo que es bueno en función de intereses individuales y egoístas. Y, por este camino, el ansia de libertad acaba convirtiéndose en fuente de esclavitud. En efecto, la exaltación de la posesión y el consumo de los bienes materiales lleva a una concepción puramente economicista del desarrollo, que degrada la dignidad personal del ser humano y hace más pobres a muchos para que sólo unos pocos puedan ser más ricos. En nombre de los

derechos humanos, concebidos con frecuencia desde un individualismo narcisista y hedonista, se promueve el permisivismo sexual, el divorcio, el aborto y la manipulación genética, que atentan contra el derecho más fundamental: el derecho a la vida. La búsqueda afanosa del placer fácil provoca que innumerables personas queden traumatizadas y a menudo busquen refugio en la drogadicción, en el alcoholismo o en la violencia.

5. Este clima cultural afecta no solamente a los no creyentes, sino también a los cristianos, que experimentan en su propio ser la división amenazadora entre su corazón y su mentalidad de creyentes y el pensamiento, las estructuras y las presiones de una sociedad basada en el agnosticismo y la indiferencia.

Encontrar a Dios para descubrir al hombre

Frente a este neopaganismo, la Iglesia en España ha de responder con un testimonio renovado y un decidido esfuerzo evangelizador que sepa crear una nueva síntesis cultural capaz de transformar con la fuerza del Evangelio «los criterios de juicio, los valores determinantes, los puntos de interés, las líneas de pensamiento, las fuentes inspiradoras y los modelos de vida de la humanidad» (Evangelii nuntiandi, 19). Es necesario proclamar con nueva energía y convencimiento que encontrar a Dios y aceptarlo son condiciones indispensables para descubrir la verdad del hombre. Que la Buena Nueva de la salvación en Jesucristo es fuente y garantía de la propia humanidad, clave para entender al hombre y al mundo, así como fundamento y baluarte de la libertad, y salvaguardia de la plena realización de las capacidades auténticamente humanas.

Para ello tendréis que vencer la indiferencia religiosa mediante el anuncio decidido y claro del Evangelio. En efecto, la fe se robustece cada día gracias a la Palabra de Dios que el Espíritu hace oír a través de la predicación, la enseñanza y la catequesis. Evangelizar es, ante todo, proclamar que «en Jesucristo, Hijo de Dios hecho hombre, muerto y resucitado, se ofrece la salvación a todos los hombres, como don de la gracia y la misericordia» (ib., 27).

Testimonio cristiano

6. Pero la Palabra alcanza toda su eficacia y fuerza de persuasión cuando se hace acontecimiento salvador en la acción sacramental que transforma la vida de las personas y las convierte en testigos. Por eso, una forma específica e irrenunciable del anuncio cristiano es el testimonio, que hace patente ante los demás la gracia y el gozo que cada uno ha encontrado en Cristo, y que invita a compartir como enriquecedora experiencia de vida. La nueva evangelización necesita pues nuevos testigos, es decir, personas que hayan experimentado la transformación real de su vida en su contacto con Jesucristo y que sean capaces de transmitir esa experiencia a otros. Y necesita también nuevas comunidades «en las cuales la fe consiga liberar y realizar todo su originario significa-

do de adhesión a la persona de Cristo y a su Evangelio, de encuentro y de comunión sacramental con él, de existencia vivida en la caridad y en el servicio» (Christifideles laici, 14).

Sólo estos cristianos, animados por el ideal de santidad, serán capaces de hacer nueva la humanidad cristiana. A los laicos compete de modo particular basar en su fe la creatividad cultural y la fuerza necesaria para reformar las instituciones, usos, estructuras económicas y sociales, el pensamiento y el entramado entero de la sociedad. A ellos les corresponde evangelizar lo que hemos llamado «puestos privilegiados de la cultura» (ib., 44), desde donde se dirige y condiciona la mentalidad y los valores que conformarán la conciencia social. El mundo del pensamiento y los centros de comunicación social, las organizaciones económicas, laborales y políticas, las asociaciones familiares: éstos son los grandes campos en los que se ha de encarnar la nueva síntesis cultural, iluminada y animada por la fe.

Ese es el importante desafío que se presenta a vuestras Iglesias: crear una sociedad renovada, más justa y fraterna, que se inspire en el mandamiento del amor y ponga su esperanza en Dios, para lograr así ser más profundamente humana. Este es el objetivo social e histórico de la nueva evangelización, que venimos designando como «civilización del amor o de la solidaridad» (cf. Sollicitudo rei socialis, V y VI).

7. La preocupante crisis de valores morales a que me he referido afecta de modo particular a la vida familiar. Así parecen revelarlo síntomas tales como el descenso considerable de matrimonios, la disminución del índice de natalidad, el crecimiento de la mentalidad divorcista. Estos síntomas indican un serio deterioro de los valores que han dado cohesión y vigor a la familia y a la sociedad misma en España.

La familia, comunidad creyente y evangelizadora

Por todo ello, es necesario y urgente reaccionar ante los retos y exigencias que esta situación plantea promoviendo una pastoral familiar más incisiva que —como ya he expuesto en la exhortación apostólica *Familiaris consortio*— tienda a recuperar la identidad cristiana del matrimonio y de la familia, para que llegue a ser una comunidad de personas al servicio de la transmisión de la vida humana y de la fe, célula primera y vital de la sociedad, comunidad creyente y evangelizadora, verdadera «iglesia doméstica», centro de comunión y de servicio eclesial.

Hay que crear pues, un auténtico humanismo familiar, que potencie lo que venimos llamando «la cultura de la vida y la civilización del amor». Este humanismo tiene que fundamentarse en el respeto a la dignidad de la persona, en cualquier etapa de su existencia, ya que ha sido creada a imagen de Dios y redimida por Jesucristo, así como en los genuinos valores humanos, frente a las

ideologías ciegas que niegan la trascendencia y a las que la historia reciente ha descalificado al mostrar su verdadero rostro.

Entre estos valores hay que poner particularmente de relieve la dignidad del amor entre el hombre y la mujer; la fidelidad como exigencia fundamental del amor conyugal, que brota de la donación plena y exclusiva entre los cónyuges; el respeto a la vida humana como fruto del mismo amor entre los esposos; la responsabilidad indeclinable de los padres en el mantenimiento y educación de los hijos.

Por tanto, se hace urgente la promoción de esta cultura familiar, que contribuya a reforzar la estabilidad del matrimonio, tan amenazada y expuesta a tantos riesgos, y que sirva de soporte para que los padres y educadores puedan realizar su misión. Hay que defender con valentía la institución familiar como santuario de la vida, como espacio humanizador en la sociedad, como lugar que favorece el diálogo entre sus miembros y con Dios en la oración común.

Para ello, debéis alentar con insistencia a vuestros sacerdotes para que dediquen lo mejor de sus energías a la atención espiritual y a la formación permanente de los matrimonios, sobre todo en su misión de padres. Que apoyen y potencien los diversos movimientos familiares y asociaciones encaminadas a cultivar la espiritualidad conyugal y familiar, la formación cristiana de las familias y la defensa de sus valores frente al deterioro causado por la cultura dominante. Finalmente, es necesario promover con mayor ahínco la formación de laicos que se comprometan a defender la institución familiar y sus valores en el campo de la legislación, de la enseñanza, de los medios de comunicación. Una pastoral familiar así revitalizada dejará sentir su benéfica influencia en otros sectores, especialmente en la pastoral de los jóvenes, en la pastoral vocacional y, en último término, en el florecimiento de vuestras diócesis y de la misma sociedad española.

8. Al terminar este encuentro, deseo reiteraros mi estima fraterna y pedir os que al regresar a vuestras diócesis llevéis el saludo y el afecto del Papa a todos vuestros diocesanos, a las familias cristianas, a los sacerdotes, religiosos y religiosas, que con dedicación y generosa entrega anuncian la Buena Nueva de salvación y dan testimonio de servicio, fidelidad y espíritu apostólico.

Invoco sobre vosotros y vuestros fieles la maternal protección de la Santísima Virgen María, tan venerada con diversas advocaciones en todas y cada una de vuestras diócesis, mientras os imparto mi bendición.

Declaración final del Sínodo especial para Europa

Declaración «Para que seamos testigos de Cristo que nos ha liberado» (14-XII-1991)

Proemio

Cuando se acerca ya el tercer milenio, Europa vive acontecimientos extraordinarios en los que casi tocamos la mano de amor y de misericordia de Dios Padre con respecto a todos los hombres, sus hijos. El Santo Padre, Juan Pablo II ha querido, por ello, convocar esta Asamblea especial del Sínodo de los Obispos para que después de tantos años de separación impuesta por la fuerza, los Obispos de Europa Oriental, Central y Occidental en comunión colegial con él y entre sí pudieran deliberar sobre la importancia y las consecuencias de esta hora histórica para Europa y para la Iglesia (1).

Agradecidos por esta iniciativa y llenos de gozo nos hemos reunido junto al Sucesor de Pedro para dar gloria a Dios y contar las grandes cosas que Él, siempre presente y operante en la historia, nos ha hecho. En nombre de la Iglesia que está en Europa, enriquecida por tantos nuevos mártires y confesores, de los que algunos estaban presentes entre nosotros, hemos dado gracias a Dios Padre por el poder y la sabiduría del Señor crucificado (cf. 1 Cor 1,24) que nos ha sostenido en las pruebas de la persecución en estos años con el consuelo y la asistencia del Espíritu Santo y por el nuevo espacio de libertad del que ahora disfrutaban muchos pueblos en Europa. También nos hemos alegrado con la presencia entre nosotros de los «Delegados fraternos» de otras Iglesias y comunidades cristianas, los cuales han participado en nuestra oración y en nuestros trabajos. Para la Asamblea sinodal también fue verdaderamente útil el Simposio sobre cristianismo y cultura (2).

Nos hemos reunido también para pedir perdón a Dios y a nuestros hermanos de nuestras culpas y defectos, dispuestos también a conceder perdón por nuestra parte. En esta concordia y comunión mutua que proceden de la misma vida de la Santísima Trinidad, hemos podido ofrecernos mutuamente muchísimos tesoros de sabiduría y experiencia con los que Dios ha querido enriquecer a nuestras Iglesias particulares, para que los dieran a todas las demás en la única y universal Iglesia de Cristo. Después de tantos años de silencio impuesto, las Iglesias de Oriente pudieron finalmente ofrecer libremente a todos el testimonio de una vida frecuentemente heroica. Las Iglesias de Occidente ofrecieron las semillas de una vitalidad renovada y las nuevas experiencias que han florecido en las pruebas de las que tampoco ellas han carecido: por ello hemos experimentado el mismo acontecimiento sinodal como un fruto del Espíritu Santo.

Unidos en nombre de Cristo (cf. Mt 18,20) hemos orado para que podamos oír lo que el Espíritu dice hoy a las Iglesias de Europa (cf. Apoc 2,7.11.17) y para que sepan discernir los caminos para la nueva evangelización de nuestro continente. Conscientes de los ingentes desafíos de la hora presente, pero también de las grandes oportunidades, y en diálogo y colaboración cordial con nuestros hermanos y hermanas de Europa y del mundo, queremos ofrecer nuestra contribución para edificar la nueva Europa «para que seamos testigos de Cristo que nos ha liberado» (cf. Hech 1,8; Gal 5,1). Consideramos nuestro Sínodo como un primer paso de un camino que tenemos que continuar sin interrupción.

I. LA SIGNIFICACIÓN DE LA HORA PRESENTE CON RESPECTO A LA FE CRISTIANA Y A LA HISTORIA EUROPEA

1. La presente hora histórica de Europa

Nuestra Asamblea especial del Sínodo de los Obispos ha tenido lugar después de pasados dos años del comienzo del colapso tan repentino y verdaderamente extraordinario del sistema comunista, en el que tuvo una gran parte el testimonio heroico de las Iglesias cristianas. Incluso muchos no creyentes consideraban un «milagro» estos acontecimientos. Queremos discernir en esta hora con la luz de la fe y con el impulso del Espíritu Santo los verdaderos signos de la presencia y del plan de Dios (3). Para los cristianos se manifiesta en estos hechos un auténtico «kairós» de la historia de la salvación y un ingente desafío para continuar la obra renovadora de Dios, de que en último término depende el destino de las naciones.

Sin duda, la ruina de los regímenes totalitarios de Europa centro-oriental ha tenido causas de índole económica, social y política. Pero internamente tuvo su razón ética y antropológica y, en último término, espiritual. A todo el marxismo subyace un error de «índole antropológica» (4), en cuanto que él se reduce al hombre solamente a su aspecto material y económico. De esa antropología falsa y reductiva se produjeron necesariamente situaciones económicas y políticas completamente injustas y contrarias al hombre y por ello ineludiblemente destinadas a la ruina. El elemento propio, más aún intrínseco, de esta doctrina y por ello también de toda la concepción comunista en su aplicación a la vida fue el ateísmo sistemático e impuesto.

Hoy en Europa el comunismo en cuanto sistema ha caído, pero permanecen sus heridas y su herencia en los corazones de los hombres y en las nuevas sociedades que nacen. Los hombres encuentran dificultades en el uso recto de las libertades y del régimen democrático; hay que renovar los valores morales que se han derrumbado totalmente. Simultáneamente la Iglesia, hecha pobre en estructuras y medios ha aprendido más profundamente a confiar sólo en Dios.

El colapso del comunismo pone en crisis todo el itinerario cultural, social y político del humanismo europeo, en cuanto que está marcado por el ateísmo, no sólo en su forma marxista, y demuestra con hechos, no sólo con principios, que no se puede separar la causa de Dios de la causa de los hombres.

Al considerar la condición religiosa, social y cultural de las naciones democráticas de Europa occidental podemos percibir luces y obscuridades. Dentro del campo político e institucional de la democracia y de la libertad se han recogido grandes frutos de progreso científico y técnico, social y económico. La misma Iglesia muestra una vitalidad renovada, especialmente en la renovación bíblica y litúrgica, en la participación activa de los fieles en la vida parroquial, en las nuevas experiencias comunitarias y en el redescubrimiento de la importancia de la oración y de la vida contemplativa, así como en las diversas formas de ministerio gratuito con respecto a los pobres y marginados.

Por otra parte, se está extendiendo una mentalidad y un modo de proceder que sólo miran a que se satisfagan los deseos inmediatos de cada uno y se procuren igualmente ventajas económicas; simultáneamente se hace equivocadamente de la libertad individual un valor absoluto y se niega toda relación de ella con la verdad y con los bienes que superan el ámbito y el grupo propio. Aunque el marxismo impuesto por la fuerza ha caído, están muy difundidos en toda Europa el ateísmo y el materialismo prácticos: bien que no se impongan por la fuerza ni siquiera se propongan explícitamente, inducen a los hombres para que piensen y se comporten «como si no hubiera Dios».

A la vez, permanece el deseo de experiencia religiosa, aunque en una multitud de formas que difícilmente son conciliables entre sí y que frecuentemente llevan lejos de la auténtica fe cristiana. En primer lugar, los jóvenes buscan la felicidad en muchos signos, imágenes y también sombras, y así fácilmente se inclinan a nuevas formas de religiosidad y a las sectas de origen diverso. Realmente toda Europa se encuentra hoy ante el desafío de tomar una nueva decisión a favor de Dios.

2. La religión cristiana y las raíces culturales y espirituales de Europa.

La cultura europea ha crecido a partir de muchas raíces. El espíritu de Grecia y la Romanidad, los logros de los pueblos latinos, celtas, germánicos, eslavos y húngaros, la cultura hebrea y los influjos islámicos pertenecen a esta totalidad compleja. Nadie puede negar que la fe cristiana pertenece decisivamente al fundamento permanente y radical de Europa. En este sentido, hablamos de «las raíces cristianas de Europa», no para insinuar que Europa y el cristianismo simplemente coincidan.

Puede decirse que la religión cristiana ha dado a Europa su propia imagen, insertando en su conciencia común ciertos principios fundamentales de humanidad: sobre todo, el concepto de un Dios trascendente sumamente libre,

pero que ha entrado para siempre por amor en la vida de los hombres por la encarnación y Pascua de su Hijo; la noción nueva y singularmente importante de la persona y de la dignidad humana; la fraternidad primaria de los hombres como principio de una convivencia solidaria en la misma variedad de los hombres y de los pueblos.

Este patrimonio común de la cultura humana ha padecido heridas y cambios con el paso del tiempo. Por lo que se refiere a las partes occidentales y centrales de Europa, a partir de las guerras de religión por la ruptura de la unidad de la Iglesia en los siglos XVI-XVII, la vida, sobre todo la vida pública y social, se ha entendido de otro modo regulada por la sola facultad racional. No se pusieron directamente en duda todos los valores que habían nacido de la fe cristiana; más aun se procuró conservarlos de modo que se apoyaran en un fundamento nuevo inmanente. La debilidad de este fundamento sólo se ha manifestado realmente en este siglo y así se han puesto en discusión en la conciencia común de muchos y la legislación civil.

Europa no debe apelar simplemente a su herencia cristiana precedente: hay que llegar a la capacidad de decidir de nuevo sobre el futuro de Europa en un encuentro con la persona y el mensaje de Jesucristo.

II. EL CENTRO VITAL Y LOS MUCHOS CAMINOS DE LA NUEVA EVANGELIZACIÓN

3. Significación de la nueva evangelización de Europa

En esta situación, muchísimo depende del testimonio creíble del Evangelio predicado y llevado a la práctica. La situación es ciertamente diversa en las diversas regiones: en no pocas partes del continente, sobre todo en las nuevas generaciones, la fe cristiana es casi desconocida por la constante propaganda del ateísmo, o en todo caso el proceso de secularización ha progresado de tal manera que la evangelización hay que comenzarla casi «de nuevo». Pero incluso donde la presencia de la Iglesia es todavía fuerte, sólo una minoría participa plenamente de la vida eclesial, mientras que se puede notar —en términos generales— una profunda discrepancia entre la fe y la cultura, la fe y la vida.

La Iglesia tiene, en esta nueva situación, la obligación urgente de aportar, de nuevo, a los hombres de Europa el anuncio liberador del Evangelio. No era otra la intención del Concilio Vaticano II y de todos los esfuerzos posteriores de renovación, a saber, «que la Iglesia del siglo XX se haga cada vez más capaz de anunciar el Evangelio a los hombres de este siglo» (5). La nueva evangelización no es un programa para la llamada «restauración» de una Europa de tiempos pasados, sino que ayuda a descubrir sus propias raíces cristianas y a instaurar una civilización más profunda, es decir, más cristiana y, con ello, también de más riqueza humana. Esta «nueva evangelización» vive del tesoro ine-

xaurible de la revelación realizada en Cristo una vez para siempre. No se da «otro evangelio». Se llama conscientemente nueva evangelización, porque el Espíritu Santo produce siempre la novedad de la palabra de Dios y continuamente inspira espiritualmente a los hombres (1 Jn 3,2) (6). Esta evangelización es también nueva porque no está ligada inmutablemente a una determinada civilización, ya que el Evangelio de Jesucristo puede dar su resplandor en todas las culturas (7).

El núcleo de esta evangelización es: «Dios te ama. Cristo ha venido por ti» (8). Cuando la Iglesia predica a este Dios, no habla de un Dios desconocido, sino de un Dios que nos ha amado de tal manera que su Hijo tomó carne por nosotros. Es un Dios que se acerca a nosotros, se nos comunica, se une a nosotros, el verdadero «Emmanuel» (cf. Mt 1,23). El Señor ha prometido esta comunicación no sólo para esta vida (cf. Mt 28,20), sino, sobre todo, como victoria sobre el pecado y la muerte por participación en su resurrección (cf. Rom 6,5; 1 Cor 15,22), y como amistad sin fin cara a cara con Dios (1 Cor 13,14). Sin esta esperanza de la vida eterna, en la que se superan todos los dolores y defectos, el hombre está gravemente mutilado. La certeza de la esperanza dada al hombre, de vivir eternamente con Dios, no disminuye la obligación de la tarea terrena, sino que le otorga su verdadera fuerza y peso. Por ello, tenemos que hablar con gran confianza, de la inmortalidad del alma y de la resurrección de la carne. Este gozo nunca puede faltar en la nueva evangelización.

Para la nueva evangelización no basta, por tanto, trabajar por difundir los «valores evangélicos», como la justicia y la paz. Sólo llegamos a la verdadera evangelización cristiana, si se nuncia la persona de Jesucristo (9). Los valores evangélicos no pueden separarse de Cristo que es su fuente y fundamento y el centro de todo el mensaje evangélico. La evangelización, por su naturaleza, tiende a la plantación de la Iglesia, que tiene su comienzo en la predicación de la palabra y en los sacramentos de la iniciación. Pues procede el mandato del Señor que dijo: «Id y haced discípulos de todas las naciones, bautizándolos en el nombre del Padre y del Hijo y del Espíritu Santo» (Mt 28,19).

Por ello, el que no conoce al Dios vivo y verdadero, no conoce verdaderamente al hombre. En este sentido, dice San Ireneo: «La gloria de Dios es el hombre que vive, la vida del hombre es la visión de Dios» (10). El hombre de hoy opina, a veces, que la fe exalta la gloria y el honor de Dios, pero que humilla la imagen del hombre. Por el contrario, la causa de Dios no está en modo alguno en oposición a la causa del hombre. Son más bien las promesas puramente terrestres las que —como la historia reciente lo ha mostrado— reducen a esclavitud finalmente a los hombres.

Realmente la renovación de Europa debe comenzar por un diálogo con el Evangelio. Este diálogo, promovido por impulso del Concilio Vaticano II, no

debe debilitar la claridad de las posiciones y hay que conducirlo con respeto mutuo entre los discípulos de Cristo y sus hermanas y hermanos que tienen otras persuasiones (11). Así será posible llegar a un «verdadero encuentro entre la Palabra de la Vida y las culturas de Europa» (12). Pues la Evangelización debe afectar no sólo a los hombres individualmente, sino también a las culturas. La evangelización de la cultura trae consigo la «inculturación» del Evangelio. La tarea de la inculturación del Evangelio en la nueva situación cultural de Europa, afectada no sólo por la modernidad, sino también por la llamada posmodernidad, implica un desafío al que debemos responder con nuestras fuerzas; para realizarlo se requiere la contribución de hombres preparados culturalmente, y también de teólogos que cordialmente sientan con la Iglesia.

4. Los frutos del Evangelio: la verdad, la libertad y la comunión.

Cristo, el Dios hecho hombre, es la verdad misma (cf. Jn 14,6), que nos libera (cf. Jn 8,32) por el don del Espíritu Santo (cf. 2 Cor 3,17; Rom 5,5; Gal 4,6), y nos introduce en la plena comunión con Dios y con los hombres entre sí (cf. Jn 17,21; 1 Jn 1,3). Realmente la búsqueda de la libertad, de la verdad y de la comunión es un deseo nobilísimo, antiquísimo y permanente del humanismo europeo que también en el tiempo reciente y actual continúa operante. Por ello, el propósito de una nueva evangelización, no sólo no se opone al deseo de este humanismo, sino que más bien lo purifica y fortalece sobre todo en nuestros días cuando está en peligro de perder su identidad y su esperanza de futuro, a causa de los impulsos del irracionalismo y del naciente nuevo paganismo.

Por tanto, parece de suma importancia la cuestión de la conexión de la libertad con la verdad, que la cultura europea con bastante frecuencia concibe como opuestas entre sí, cuando en realidad la libertad y la verdad se ordenan de tal manera entre sí que no se puede conseguir la una sin la otra. También es importantísimo superar otra oposición, por lo demás conexas con la anterior: de la libertad y la justicia, de la libertad y la solidaridad, de la libertad y la mutua comunión. La persona, cuya libertad es su máxima dignidad, se perfecciona no retirándose, sino entregándose (cf. Lc 17,33) (13).

Bajo la opresión del totalitarismo, sólo aquellos que se habían unido más intensamente con Dios pudieron conservar la libertad del corazón y de la profesión de fe. La fe, la adoración y el amor tienen una relación profunda con la libertad humana. A su manera, también en las «sociedades libres» existen imposiciones sutiles que, como seductores secretos, ocupan nuestra mentalidad, doblegan nuestra sensibilidad y quieren regir nuestro modo de proceder. Quien, en espíritu de adoración del único verdadero Dios, dobla sus rodillas sólo delante de este Señor, puede rechazar más fácilmente los múltiples atra-yentes ídolos.

En realidad, la cruz y la resurrección de Jesucristo revelan y dan, por la gracia del Espíritu Santo, aquella libertad que verdaderamente merece este nombre. En la historia de la vida y de la muerte del Señor se manifiesta que la culminación de la libertad consiste en la donación plenamente libre a la voluntad del Padre y por la vida del mundo. En comparación con la medida de esta donación se hace claro en qué grado el hombre puede hacerse esclavo de sí mismo y entregarse a poderes que lo reducen a la esclavitud.

Porque la libertad no se agota en «tener», la posesión y el disfrute no son valores últimos (cf. 1 Cor 7,29-31). El cristianismo también cuando afirma la propiedad, la cual ciertamente tiene que mirarse siempre en su obligación con respecto al bien común, y el gozo de los bienes de este mundo, sabe, sin embargo, que no pertenecen a las cosas últimas. La renuncia evangélica, formada por la caridad, no nos quita los bienes, sino que nos los da en su originalidad y así propiamente nos lo da por primera vez: esto es de gran importancia para conservar la libertad en una sociedad que está afectada por el consumismo.

Así se introduce el discurso sobre cómo encontrar la verdadera comunión. Ella sólo es posible si cada uno respeta la dignidad personal y humana de los demás. La comunión no existe, cuando la colectividad se impone a los hombres. Pero tampoco surge conexión con respecto a los otros, si coexisten unos junto a otros con indiferencia y sólo buscan sus propias ventajas. La verdadera comunión sólo surge cuando cada uno percibe la dignidad propia del prójimo y la diversidad como riqueza, le reconoce la misma dignidad sin uniformidad y está dispuesto a comunicar sus propias capacidades y dones.

Para darnos a participar la vida divina (cf. 2 Pe 1,4), Cristo Jesús se anonadó a sí mismo tomando la forma de esclavo en la encarnación y haciéndose obediente hasta la muerte de cruz (Flp 2,7s). Esta vida divina es comunión de las tres Personas. El Padre engendra desde la eternidad al Hijo consubstancial y el amor de ambos es el Espíritu Santo. Por ello, el Dios de los cristianos no es un Dios solitario, sino un Dios que vive en la comunión de la caridad del Padre y del Hijo y del Espíritu Santo. Esta caridad se reveló, de manera eximia, en el anonadamiento del Hijo. Por ello, la comunión de caridad y el anonadamiento pertenecen al núcleo del Evangelio que hay que predicar a Europa y a todo el mundo, para que sea posible un nuevo encuentro entre la palabra de vida y las diversas culturas.

Esta síntesis de la verdad, la libertad y la comunión, sacada del testimonio de la vida y del misterio pascual de Cristo, en la que se nos revela el Dios uno y trino, constituye el sentido y el fundamento de toda la vida cristiana y de la moralidad, que contra la opinión difusa no se opone a la libertad —ya que la ley nueva es la gracia del Espíritu Santo (14)—, sino que es, a la vez, su condición y fruto. De estas fuentes puede nacer la cultura de la entrega mutua y

de la comunión que se perfecciona también en el sacrificio y en el trabajo diario por el bien común.

5. Los evangelizadores y los muchos caminos de la nueva evangelización

En realidad, la nueva evangelización de Europa no es posible sin que convoquemos para realizar esta obra a todos los cristianos, conscientes de su vocación profética. Los primarios evangelizadores con los Obispos son ciertamente los presbíteros y diáconos que llevan en las comunidades cristianas el peso del trabajo diario pastoral. Los religiosos, a los que en gran parte se debe la primera evangelización de Europa, y sus comunidades podrán dar a toda Europa el testimonio de la vida de radicalismo evangélico si se hace más intensa la apelación a lo que es esencial en la vida consagrada. Ellos pueden asumir con especial eficacia no pocas obras, tanto educativas como de animación de diversas asociaciones. Como advirtió fuertemente la Exhortación *Christifideles laici*, hay que llamar también absolutamente a los seculares a este trabajo de la nueva evangelización de Europa. Ellos que tienen una vocación propia, participando de un modo propio del oficio profético de Cristo (15), pueden entrar en campos a los que no pueden llegar los Obispos y los presbíteros: por ellos solamente la evangelización y la edificación de la nueva Europa se harán posibles en concreto. Esta Asamblea sinodal apela a los jóvenes para que ellos sean, en primer lugar, los evangelizadores de las nuevas generaciones de Europa.

Para ser verdaderos apóstoles, necesitamos de una evangelización continua por la oración asidua y la meditación de la palabra de Dios que nos conducen al encuentro personal con el Dios vivo, como también por el intento diario de llevar estas cosas a la práctica según el ejemplo singular que nos dio la Buenaventurada Virgen María. Sólo por el alimento de la palabra de Dios y el Pan Eucarístico, y por la práctica frecuente del sacramento de la reconciliación, se obran en nosotros la continua conversión y transformación personal con la que podrá superarse el fenómeno difuso de una cierta reducción subjetiva de la fe, por la que la palabra de Cristo y de la Iglesia se recibe sólo en la medida en que responde a las necesidades y expectativas de cada hombre. Éste es también el camino para vencer las dificultades que se suscitan, también dentro de la comunidad eclesial, con respecto a la doctrina de la Iglesia, sobre todo en el campo de la moral. Cuando más radicada está en los hombres la experiencia del amor de Dios, transmitida por la palabra y percibida en la comunión fraterna, tanto más se aumentarán en ellos la posibilidad y la facilidad de aceptar todos los postulados del lenguaje de Cristo.

Para devolver las fuerzas vitales a la Iglesia son de especial importancia las parroquias que permanecen instrumentos fundamentales de la vida y de la misión de la Iglesia, que han de ser renovadas y fortalecidas a la luz del Evan-

gelio, y también las asociaciones y nuevos grupos entre los cristianos laicos (16), que florecen sobre todo desde tiempos del acontecimiento conciliar. Reponemos gran confianza en la nueva pastoral de la familia como «iglesia doméstica» (17), como también en la multiplicación, dentro de los diversos ambientes de la sociedad, de comunidades pequeñas que cultivan la vida cristiana. Una catequesis ha de proponerse no sólo a los niños y a los adolescentes, sino también a los jóvenes y adultos, que sea apta para formar en ellos la vida cristiana (18). Se aguarda con gran esperanza el futuro catecismo universal. Por ser una exposición sintética de toda la doctrina católica según el verdadero espíritu del Concilio Vaticano II, podrá ayudar con respecto a la preocupación acerca de ciertas tendencias teológicas. Pues mientras que la teología está radicada en la palabra de Dios y se adhiere al magisterio de la Iglesia es utilísima para la tarea de evangelización, hay que reconocer que el «disenso» teológico constituye un obstáculo para realizar la evangelización, en primer lugar para la que hay que hacer continuamente dentro de la misma Iglesia (19).

Hay que invitar a todos los hombres a recibir el Evangelio de Jesucristo. La nueva evangelización, por tanto, debe ser misionera, de modo que llegue no sólo a las personas y a los grupos que ya están radicados en el corazón de la Iglesia, sino también a los que la miran desde lejos, no pocas veces con escepticismo o incluso con rechazo.

Para que los europeos de nuestro tiempo que atribuyen valor sobre todo a las cosas que ven y se palpan, acepten el Evangelio, es necesario que el testimonio de los individuos y de las comunidades continuamente acompañe y confirme el anuncio de la palabra de Dios, manifestando su verdad y su fuerza divina. Este testimonio, por fidelidad a tantos nuevos mártires de nuestro tiempo, conviene que esté realzado por la santidad, haciendo visible en la vida aquel misterio de comunión con Dios y entre los hombres que la Iglesia celebra en la Eucaristía.

Es de suma importancia el testimonio de la diaconía de la Iglesia, es decir, de la caridad hacia todos, pero especialmente hacia los que son más indigentes material o espiritualmente. Como ese testimonio es entendido por todos, hace visible el amor de Dios hacia los hombres y los abre para oír el Evangelio.

En la comunicación de las experiencias de nuestras Iglesias, hemos advertido lo necesario que es para la evangelización dar importancia a todos los ambientes que nos permiten el acceso: aquí hay que enumerar, sobre todo, la enseñanza religiosa también en las escuelas públicas, la formación de los adultos, la acción pastoral sea en el mundo obrero como en el mundo de la ciencia, de la cultura y del arte, como también en todos los medios de comunicación que forman cada vez más intensamente la vida moderna y merecen una

atención mucho mayor por parte de la Iglesia. En las naciones liberadas recientemente del comunismo urge la necesidad de crear universidades y escuelas católicas. Pero también en todos estos contextos, hoy como siempre, es de gran importancia el testimonio personal y la relación, con corazón abierto, de hombre a hombre.

Sobre todo en nuestro tiempo, hay un camino de evangelización que sobresale entre todos. Los testimonios de las Iglesias de las naciones recientemente liberadas del comunismo, nos hicieron casi tocar con la mano la fecundidad del misterio de la cruz y la resurrección de Cristo. Cuando trabajamos en la nueva evangelización de Europa, juntamente con todos nuestros hermanos cristianos, experimentamos la necesidad de elegir de nuevo a Aquel con el que en el bautismo hemos muerto y resucitado a una nueva vida (cf. Rom 6,3-5; Gal 2,19-20): radicados y fundados en Él queremos ser testigos de la fe para Europa.

6. La comunión eclesial y la misión que ha de perfeccionarse por la comunicación de dones

Toda evangelización se deriva de la persona y la obra de Jesucristo y conduce de nuevo a Él. En Él, la Iglesia es un cuerpo de muchos miembros (cf. 1 Cor 12,12), «sacramento o signo e instrumento de la íntima unión con Dios y de la unidad de todo el género humano» (20). De este misterio proceden a la vez la unidad y la catolicidad de la Iglesia de Dios que reunida como un solo pueblo «a partir de la unidad del Padre y del Hijo y del Espíritu Santo» (21), está presente en todos los pueblos de la tierra, aduciendo las riquezas de las naciones a la mutua comunión (22).

Este Sínodo ha experimentado, cada día, la diversidad y la unidad de nuestras Iglesias particulares como también el intercambio de dones, en la mutua y fraterna escucha, en la que han sido recibidas con gozo y participación del corazón las verdaderas experiencias de las otras Iglesias. La Iglesia afligida bajo la opresión ha recibido dones del Señor, que ahora se hacen conscientes a todos de modo especial: el testimonio de la fe viva, la fidelidad en los dolores y en la pasión, la eximia concordia con la Sede Apostólica. Hoy el gran número de vocaciones tanto al sacerdocio como a la vida religiosa en muchas de aquellas regiones manifiesta riquezas espirituales que hasta ahora estaban ocultas. Por la libertad de la que han gozado largo tiempo las Iglesias particulares en Occidente han realizado una praxis pastoral en la situación de una sociedad compleja y secularizada y han podido desarrollar muchas consecuencias del Concilio Vaticano II que pueden ahora comunicarse con espíritu humilde y con discreción de los valores. Realmente debemos aumentar nuestra cooperación dentro de nuestras Iglesias, sobre todo en vista a la nueva evangelización de Europa. Para esto son necesarios medios también materiales y

auxilios personales que ayudan a la edificación del cuerpo de Cristo y que tienen que ser conferidos según las prioridades que establezcan las Iglesias que los reciben.

El afecto colegial de los Obispos con el Sucesor de Pedro y entre sí, fortalecido por esta Asamblea sinodal, ha de fomentarse con el contacto personal y con la amistad. Con pleno respeto del vínculo de unión con la Santa Sede y de los oficios de los Obispos concretos como también de las Conferencias Episcopales de las diversas naciones, el cuidado pastoral en nuestro continente que entra en los caminos de la unidad aconseja que, con la ayuda del Consejo de las Conferencias Episcopales de Europa, se hagan y coordinen esfuerzos comunes para fomentar la evangelización y el ecumenismo, como también que busquen caminos para otras formas de cooperación entre las Iglesias particulares de este continente. Además la necesidad de presencia de la Iglesia ante las instituciones civiles europeas requiere que, en unidad con la Sede Apostólica y su Nuncios, se fortifiquen y se unan más estrictamente entre sí las actividades del Consejo de las Conferencias Episcopales de Europa y de la Comisión de los Obispos de la Comunidad Europea, que ya en los años pasados han sido muy beneméritos.

En unidad con la Sede Apostólica, las Iglesias de Europa deben aumentar también su propia cooperación con las Iglesias particulares de los demás continentes. Acontecimientos de gran importancia como la celebración de los quinientos años de la evangelización de las Américas, la ya próxima Asamblea general del Consejo Episcopal Latino-Americano y la Asamblea Especial del Sínodo de los Obispos para África y el Líbano constituyen ocasiones oportunísimas para aumentar la mutua comunicación de dones y el servicio común de salvación entre todas las Iglesias del mundo.

En este servicio se contiene, en primer lugar, el impulso misionero «ad gentes», que pertenece verdaderamente a la historia y al rostro cristiano de Europa y que está ligado a su identidad. Aunque la obra misional a veces no se haya hecho sin mezclarse con la extensión colonial de las naciones europeas y con el estigma de la división entre los cristianos, por la gracia de Dios las Iglesias particulares de Europa tuvieron una parte sumamente oportuna en llevar el mensaje de la salvación de Cristo a los gentiles y en implantar la Iglesia en todas partes. Tampoco hoy puede la Iglesia cerrarse en sí misma en ninguna región, aunque esté oprimida por dificultades y por indigencias internas, entre ellas sobre todo la disminución de las vocaciones presbiterales y religiosas. Es más bien necesario que amplíe sus campos de visión confiando en la promesa del Señor: «Dad y se os dará» (Lc 6,38). Pues «¡la fe se fortalece dándola! La nueva evangelización de los pueblos cristianos encontrará inspiración y defensa en la tarea de la misión universal» (23). El entusiasmo misional

debe, por tanto, alimentar y penetrar la tarea pastoral y formativa de las comunidades, para que los presbíteros, los religiosos y los fieles seculares estén cada vez más dispuestos a ir a dondequiera que la Iglesia necesite de su trabajo para la evangelización y la promoción humana. Rogamos, por tanto, con confianza al Señor de la mies que envíe obreros a su viña, sobre todo llamando jóvenes al sacerdocio y a la vida religiosa.

III. NECESIDAD DEL DIÁLOGO Y DE LA COOPERACIÓN CON LOS OTROS CRISTIANOS, CON LOS JUDÍOS Y CON TODOS LOS QUE CREEN EN DIOS

7. La cooperación íntima con las otras Iglesias y comunidades eclesiales

En la Asamblea sinodal nos hemos persuadido más del grado en que la nueva evangelización de Europa es una obligación común de todos los cristianos y del grado en que de esto depende la credibilidad de las Iglesias en la nueva Europa.

De nuevo hemos encontrado lo rica que es Europa por su complementaria tradición, la misma en las cosas esenciales, del cristianismo, la occidental y la oriental, con sus respectivas peculiaridades teológicas, litúrgicas, espirituales y canónicas. Las imágenes de «un alma, que respira con dos pulmones» que quieren describir esta realidad eclesial, se han mencionado frecuentemente. También aquí hemos visto que los dones diversos de cada tradición pueden enriquecer e incluso corregir a la otra (24). Igualmente hemos sentido cómo también hoy las divisiones entre los cristianos tienen efectos dañosos.

Pretendemos responder a las exigencias evangélicas de verdad y caridad, como las exponía el Sucesor de Pedro en la Acción ecuménica tenida el día 7 de diciembre: «Estas [exigencias] presuponen un leal reconocimiento de los acontecimientos, juntamente con la disposición para conceder el perdón y reparar los propios errores. Éstas impiden que no se encierre en prejuicios que con frecuencia son fuente de amargura y de recriminaciones estériles; llevan a evitar acusaciones contra el hermano carentes de fundamento, atribuyéndole intenciones o propósitos que no tiene. De este modo, cuando uno está animado por el deseo de conocer la posición de otros, las discordias se aplanan por el sincero diálogo bajo la guía del Espíritu Paráclito» (25).

Con respecto a las Iglesias orientales debemos plantear la cuestión si desde el tiempo del Concilio Vaticano II el diálogo en el amor realizado hasta ahora, a la luz de las dificultades que de nuevo han surgido recientemente, se conduce siempre bien. Nos ha dolido mucho que algunas Iglesias ortodoxas hayan opinado que no podían aceptar la invitación de asistir a nuestra Asamblea. En nuestras consideraciones y en las conversaciones con los delegados fraternos presentes nos hemos persuadido que el diálogo ya fructuoso debe continuarse con todas las fuerzas y debe realizarse de modo más profundo, en primer lugar por el mando del Señor. Invitamos de corazón a las Iglesias her-

manas ortodoxas, recordando nuestra común responsabilidad con respecto a dar testimonio del Evangelio ante el mundo y sobre todo ante el Señor de la Iglesia: el fin de este diálogo es conducirnos a la unidad (cf. Jn 17,21). Ciertamente sabemos que para él son necesarias mucha comprensión y paciencia. Quienes de entre nosotros pertenecen a las Iglesias orientales católicas se encuentran, desde este punto de vista, en una situación de especial dificultad. Todos nosotros descubrimos en ellos un elemento constructivo para fomentar el diálogo ecuménico entre la Iglesia católica y la Iglesia ortodoxa. Tampoco podemos olvidar que precisamente esas Iglesias en la opresión bajo el comunismo nos han dado y dan también hoy a todos nosotros un testimonio convincente de fe firme. Como tampoco queremos olvidar el fuerte testimonio de fe que han dado ortodoxos y protestantes. Ojalá la común experiencia de la persecución conduzca a una nueva base de una comprensión ecuménica más profunda y de una paz justa.

Con las Iglesias de la tradición reformada por múltiples diálogos desde el Concilio Vaticano II y por muchos felices esfuerzos en el común testimonio y en el servicio cristiano hemos eliminado muchas incomprensiones y hemos podido tender a grandes aproximaciones. Pero sabemos también que todavía nos separan no pocas cosas y no en último lugar en la manera de entender la Iglesia y especialmente también el ministerio, y que no es posible prescindir de los problemas doctrinales si no queremos ponernos en el peligro de predicar el Evangelio de maneras contradictorias. Pero porque sabemos y hemos podido experimentar de nuevo cuántos hombres sufren escándalo por esta separación que todavía existe, queremos continuar este fructuoso diálogo con todas las fuerzas.

Para fomentar el ecumenismo, el apostolado bíblico es de gran importancia, por la común reverencia hacia la Sagrada Escritura. A la tarea ecuménica pertenece también la solicitud por hombres y pueblos, especialmente por los pobres, y especialmente en nuestros días el esfuerzo que hay que prestar para la construcción de una verdadera comunidad de los pueblos de Europa.

8. La singular relación con los judíos

En la construcción de un nuevo orden en Europa y el mundo, el diálogo entre las religiones es de suma importancia, y en primer lugar con «los hermanos mayores», los judíos, cuya fe y cultura son parte constitutiva del progreso de la humanidad europea.

Después del tremendo holocausto de nuestro siglo, que produce dolor a la Iglesia, hay que hacer nuevos esfuerzos para un conocimiento más profundo del judaísmo, rechazadas todas las formas de antisemitismo, que son contrarias tanto al Evangelio como a la ley natural. Se recomiendan aquellos medios

que según la mente del Concilio Vaticano II (26) fomentan las relaciones positivas con el pueblo judío en la predicación y en la obra educativa de la Iglesia.

La Iglesia estima mucho las raíces comunes entre el cristianismo y el pueblo hebreo: el mismo Jesús levantó los comienzos de su Iglesia dentro del ambiente de la religión israelita. Recordando el patrimonio espiritual, en primer lugar de la Sagrada Escritura, que la une con el judaísmo, la Iglesia en la situación actual europea pretende trabajar para que florezca una nueva primavera en las relaciones mutuas. Pues el trabajo en colaboración en varios campos entre cristianos y judíos, salvadas las diferencias y las doctrinas propias de ambas religiones, puede tener muchísimo peso en lo que se refiere a la futura época religiosa y civil de Europa y con respecto a su tarea en las demás partes de la tierra.

9. La común responsabilidad con todos los que creen en Dios

También las relaciones con los musulmanes tienen mucha importancia para la religión cristiana y la cultura europea, no sólo por los acontecimientos pretéritos, sino también teniendo en cuenta nuestra época y la futura, en la que se hacen grandes emigraciones desde las naciones musulmanas y en las que existen estrechas relaciones con ellos. No obstante las conocidas dificultades, el diálogo con ellos aparece hoy como sumamente necesario; debe conducirse prudentemente, con ideas claras sobre sus posibilidades y límites y con confianza en el designio salvífico de Dios con respecto a todos sus hijos. Para que la solidaridad mutua sea sincera, es necesaria la reciprocidad en las relaciones, sobre todo en el ámbito de la libertad religiosa que es un derecho fundado en la dignidad misma de la persona humana (27) y que por tanto debe estar vigente en cualquier parte de la tierra.

El hecho de la emigración exige cada vez más que conozcamos mejor las otras religiones, para instaurar un coloquio fraterno con los hombres que profesan tales religiones y viven con nosotros. Intentamos defender y promover, juntamente con ellos, la justicia social, los bienes morales, así como también la paz y la libertad para todos; en común también debemos conservar la creación dada por Dios para todos los hombres y también para las siguientes generaciones.

Por otra parte, el respeto de la libertad religiosa y la justa conciencia de los valores que se encuentran en otras tradiciones religiosas, no debe inducir al relativismo ni disminuir la conciencia de la necesidad y urgencia del mandato de anunciar a Cristo. En el contexto pluralístico, la opción de la Iglesia no es el relativismo, sino el diálogo sincero y prudente que «no debilita la fe, sino que más aún la confirma» (28). Realmente la nueva evangelización exige una formación de sacerdotes, religiosos y laicos que tengan sus raíces plenamente en su propia fe y sean así capaces de entablar un múltiple diálogo.

IV. LA TAREA DE LA IGLESIA A FAVOR DE LA EDIFICACIÓN DE UNA EUROPA ABIERTA A LA SOLIDARIDAD UNIVERSAL

10. La tarea de la Iglesia a favor de la edificación de la nueva Europa

En la nueva evangelización se contiene un desafío no sólo para cada cristiano y cada comunidad eclesial, sino también para construir los pueblos de modo más humano. Pues la Iglesia tiene la misión de desvelar el misterio revelado en Cristo Jesús para la salvación, el cual afecta a todos los aspectos de la vida humana. Por lo tanto, la Iglesia cuando predica y vive el Evangelio, sirve a la vez a la humanidad (29). Aunque esta misión pertenece a todos los fieles, los seculares —varones o mujeres, adultos o jóvenes— y sus diversas asociaciones poseen aquí, por razón de su «índole secular», una misión completamente específica. La Exhortación apostólica *Christifideles laici* describió cuidadosamente esta misión, para la que hay que formar a los seculares cuidadosamente. Principalmente valen también para la contribución de los seculares en la construcción de la nueva Europa: la promoción de la dignidad humana, el respeto del derecho inviolable a la vida, el derecho a la libertad de conciencia y de religión, el matrimonio y la familia como campos primarios de la entrega social y de la «humanización», el servicio de caridad y las obras de misericordia, el cuidado a favor del bien común y la dedicación a la vida política, la responsabilidad en la economía, el cuidado por la conservación de la creación, la evangelización en el campo de la cultura, de la instrucción y de la educación, como también de los medios de comunicación (30).

La Iglesia, por tanto, no puede recusar su propia misión pública. Pero debe guardarse al responder a su misión, de volver a formas del tiempo pasado que hoy pueden ser nocivas para la Iglesia. Por impulso de la revelación cristiana y por largas vicisitudes históricas, la civilización europea descubrió la distinción sin separación del orden religioso y del orden político, que tanto contribuye al progreso humano. Aunque está completamente a favor de la democracia bien entendida (31), la Iglesia no está vinculada a un determinado sistema político (32). Pero tiene su propia responsabilidad con respecto a la formación de la sociedad humana, a la que no puede renunciar y que cumple, ante todo, por su doctrina social, la cual pertenece a la tarea de la nueva evangelización (33).

Los principios de la dignidad de la persona humana con los derechos fundamentales que pertenecen a ella antes de toda disposición social, que por tanto no se le pueden denegar ni quitar, ni siquiera por una decisión de la mayoría, como también el de subsidiaridad que mira a los derechos y a la competencia de todas las comunidades, y el de solidaridad que busca el equilibrio entre los necesitados y los más fuertes, pueden realmente formar como las columnas de la nueva sociedad que hay que construir en Europa. Por ello, el co-

nocimiento de la doctrina social es necesario para todos los que quieren intervenir en la edificación de la nueva Europa con espíritu cristiano. Por tanto, el plan de estudios en las escuelas teológicas debe procurar la formación para promover la doctrina social y la diaconía de la caridad (34).

La comprobación de la utilidad de la economía de mercado y de libre empresa y su introducción en las naciones de Europa central y oriental hay que llevarlas adelante con lucidez. Hay que dirigirlas al bien común y hay que sostener los legítimos esfuerzos de los obreros por conseguir el pleno respeto de su dignidad y una mayor participación en la vida de las sociedades económicas en que trabajan (35). El comienzo del «Mercado Único de Europa» nos interpela y desafía: urge sumamente una cultura de la solidaridad para que se encuentren caminos de justa solución para las pobrezas antiguas y nuevas.

En la actual sociedad europea la cuestión que se refiere a la mujer, es de gran importancia (36). Sólo una cultura atenta a la diversidad del varón y de la mujer puede conducir por un camino recto los deseos legítimos de las mujeres, impulsando a nuestras sociedades civiles y políticas para que pasen de la expresa y debida aprobación de la igualdad de derechos a su pleno ejercicio, por el que la inserción de las mujeres en las estructuras y en las instituciones se haga no por alternancia, sino por una ordenada conjunción con su función propia en la familia y en la transmisión de la vida. En estas condiciones las mujeres podrán prestar todo su servicio para elaborar una cultura y una ordenación social más concorde con la verdad íntegra, personal y común del ser humano.

Porque el derecho a la vida se conculca completamente en muchas naciones de la Europa actual tanto en Occidente como en Oriente, principalmente en el caso del aborto y de la eutanasia, nuestro Sínodo recomienda a las Iglesias concretas y especialmente a las Conferencias Episcopales que cada año celebren el «Día o semana de la vida» en todas las comunidades y parroquias, y que con el paso del tiempo se determine también el mismo día o la misma semana.

La Iglesia estima mucho el valor permanente de la familia, fundada en el matrimonio, porque es una institución del Creador y es un sillar para edificar la Iglesia y la sociedad. Pide por ello a todos y especialmente a los que tienen responsabilidad en el ámbito político y legislativo, o en el administrativo, social y económico, que se defiendan a las familias y se las promueva en sus derechos. La Asamblea sinodal propone así de nuevo a la atención de los gobiernos la Carta de los derechos de la familia, preparada por la Santa Sede (1983), también en relación con el futuro Año mundial de la familia (1993). Las políticas sociales ordenadas a los sectores más débiles de las poblaciones deben unificarse y fortalecerse también mediante la participación activa y responsable de las mismas familias y de sus asociaciones. Realmente tienen

mucha importancia las organizaciones y las asociaciones a favor de las familias en Europa por parte de los seculares. Quien trabaja por defender y fomentar matrimonios y familias, adquiere méritos muy grandes para la suerte futura de Europa.

Con una acción común y asociada y con intervención de la autoridad pública hay que tender a eliminar todo lo que es contrario a la dignidad humana y verdaderamente nocivo, como la pornografía, el comercio y el uso de drogas y la violencia organizada.

El proceso de unificación en Europa y de manera especial las Instituciones europeas, como también la Conferencia para la Seguridad y la Cooperación en Europa implican una gran responsabilidad de las Iglesias. La casa común europea se construye sobre fundamentos seguros, si no surge solamente de causas económicas. Más aún, la nueva Europa en su construcción supone siempre el consenso y el reconocimiento de los valores fundamentales y exige una auténtica idea de ella. Desde este punto de vista, la contribución de la Iglesia para una nueva Europa ciertamente no es algo secundario y debe acompañar los esfuerzos de los fieles seculares que actúan en el campo social y en la política.

Mientras progresa el camino hacia la unidad europea, el problema de las relaciones entre las naciones se plantea de nuevo de manera aguda en muchas partes de Europa. Las naciones son vivas formaciones culturales que expresan las riquezas de Europa. Por tanto, las diferencias nacionales no deben desaparecer, sino que han de ser mantenidas y cuidadas como el fundamento evolucionado históricamente de la solidaridad europea. Sin embargo, después de que se hundió el régimen marxista que estaba en conexión con la uniformidad impuesta de los pueblos y con la opresión de las naciones pequeñas, surge no pocas veces el peligro de que los pueblos de Europa en Oriente y en Occidente vuelvan de nuevo a la tentación nacionalista. En realidad, la misma identidad nacional no se perfecciona más que en la apertura a otros pueblos y en la solidaridad con ellos. Los conflictos deben resolverse con conversaciones y negociaciones, y no por el uso de la violencia, en cualquier forma se haga, para someter al otro, violencia que durante el Sínodo, como atestiguaban los Obispos de Croacia, no cesa de destruir su patria. No es lícito borrar los derechos de las minorías, más aún las tradiciones de cada pueblo deben conservarse y fomentarse. La Iglesia católica que reconoce y afirma el valor nacional, por ser ella una comunión que consta de muchos pueblos, trasciende a la vez todos los particularismos. La estrecha comunión con la Iglesia universal —con Pedro y bajo Pedro— frecuentemente de manera admirable ha preservado a las Iglesias particulares de ser absorbidas por sistemas concretos de domina-

ción nacional. También para la situación actual este principio de catolicidad debe estar plenamente vigente.

11. Europa debe abrirse a la solidaridad internacional

Europa ha comunicado a las demás partes de la tierra muchos bienes culturales y técnicos que hoy son patrimonio de la civilización mundial. Pero la historia de Europa tiene también muchos aspectos oscuros entre los que hay que enumerar el imperialismo y la opresión de muchos pueblos con expoliación de sus bienes. Realmente hay que rechazar un cierto «eurocentrismo» cuyas consecuencias podemos advertir hoy.

En nuestros días, por la superación del conflicto entre Oriente y Occidente, el futuro de Europa está tan abierto como nunca lo estuvo en mucho tiempo. Aunque la edificación de la sociedad política en muchas regiones de Europa oriental esté resultando más difícil de lo que se podía esperar y pida la cooperación de todas las fuerzas, es una urgente necesidad para Europa mirar más allá de sus fronteras y de su propio interés. Realmente, el clamor de Cristo paciente llega a nosotros hoy con fuerza singular desde las partes meridionales del mundo, donde pueblos sumamente pobres solicitan una solidaridad audaz y eficaz contra el hambre, las muchas dificultades y las injusticias que los afligen. Hay que responder a este clamor con opciones concretas que se refieren a la abolición del comercio de armas, a la apertura de nuestros mercados, a una gestión más equitativa de la deuda externa, y todo lo que pueda fomentar en aquellas regiones el incremento de la cultura y de la economía juntamente con las formas de vida democrática. Por lo demás, Europa misma recibe muchas riquezas de los tesoros de otros pueblos y culturas.

Las necesidades no sólo se manifiestan en las regiones de la pobreza, sino que, al crecer las emigraciones, se hacen cada vez más presentes dentro también de las fronteras de Europa. La justicia y la caridad urgen para que tantos hombres puedan encontrar en sus propias regiones pan, trabajo y respeto de la propia dignidad y no tengan que dejar la propia patria por un destierro desconocido. Hay que recordar a la vez la necesaria obligación de recibirlos, y hay que promover una mentalidad capaz de ejercitarla, juntamente con soluciones concretas y oportunas que disminuyan las dificultades y favorezcan más bien la posibilidad de integración —conservada la propia legítima identidad— de aquellos que llegan a nosotros por las emigraciones. Por lo demás no se puede silenciar que frecuentemente las mismas naciones que reciben a los emigrantes, necesitan de ellos para su progreso.

La multiforme necesidad y los grandes dolores del mundo nos recuerdan las promesas escatológicas de Dios, que no pueden plenamente realizarse en este mundo. Por hechos de solidaridad y de amor podemos, en medio de una humanidad dividida y lacerada, dar impulsos y cultivar semillas para el cumplimiento futuro de la perfección eterna.

Conclusión

San Pablo vino por primera vez a Europa durante su segundo viaje misionero (cf. Hech 15,36-18,22). En Tróade por la noche recibió una visión que mostraba el futuro: «Un varón macedonio estaba de pie y le rogaba y le decía: «Pasando a Macedonia, ¡ayúdanos!». Cuando vio la visión, en seguida buscamos partir para Macedonia, convencidos de que Dios nos había llamado para evangelizarlos» (Hech 16,9-10). Así se hizo el paso de Europa: el Espíritu de Dios abrió el camino del Evangelio a Europa.

Hay que advertir que ya en este comienzo de la fe en Europa aparece aquella palabra, a saber evangelización, que se ha hecho hoy como la palabra central para nuestra vida y misión cristiana. Europa por el macedonio se declaró dispuesta a recibir este Evangelio. Sabemos con cuántas tribulaciones se realizó la predicación del Evangelio por Pablo sobre todo en Atenas y Corintio (cf. Hech 17,16-34; 18,1-17). El ejemplo y la fe indómita del Apóstol impulsan nuestros ánimos para que nos atrevamos a emprender una nueva evangelización.

En estos días de Adviento en los que nos preparamos para recibir al Señor, rogamos a Dios Padre, por la intercesión de los Santos Benito, Cirilo y Metodio, para que los hombres de Europa, percibiendo su más radical indigencia, pidan aquel auxilio que verdaderamente salva y —como el macedonio— inviten a Jesucristo y a sus enviados con esas palabras: «Pasando... ¡ayúdanos!».

María, la Madre del Señor y causa de nuestra esperanza nos enseña a estar abiertas a los impulsos de Dios y a esperar humildemente la salvación recibiendo la palabra de Dios en nosotros y abrazándola de todo corazón: «Y su madre conservaba todas estas palabras en su corazón» (Lc 1,51). De este modo, junto a su Hijo desde el comienzo acompañó la evangelización. También hoy permanece «unánimemente en oración», como antes de Pentecostés (cf. Hech 1,14), en medio de la Iglesia e invoca con nosotros al Espíritu Santo. «Ella brille como Estrella de la evangelización que ha de ser renovada» (37), como Hodigitria delante de nosotros, indicando el camino que lleva a Cristo y a la plena unidad entre sus discípulos, «para que el mundo crea» (Jn 17,21). Así ella, también en estos días, como Madre dulcísima nos tomará con sus manos y nos conducirá al Niño en el pesebre que es también Señor y Redentor del mundo, mientras el gran coro celeste alaba a Dios (cf. Lc 2,14):

«Gloria a Dios en el cielo
y en la tierra paz
a los hombres que ama el Señor».

(Trad. de la Secretaría del Sínodo)

Faint, illegible text covering the majority of the page, likely bleed-through from the reverse side.

La... y los...
las... de Dios...
este mundo...
como... de la...

Faint, illegible text or markings in the center of the page.

